

Linžiloo kaŋ Luka n'a hantum

Citaaboo fahamandiroo

Luka man'ti Alyahuudu. Nga goyoo man'ti kala lotokortaray. A ga naanay ka bay kaŋ Isa man'ti kala Irkoy Iz'aroo.

Luka ga cebe kaŋ Isa ga baa borey kul bila fay-fayyan. A ga baa ba yawey, nda nga iberey, nda zankey, nda wircikoyney, nda woyey kaŋ kurjey buu.

Linžiloo kaŋ Luka n'a hantum ga šelaŋ boroyaŋ se kaŋ si hanse ka haya bay Izirayel kaniroo ra. Nga alhuzunoo man'ti kala nga ma hayey fahamandi i se kaŋ se i si faham. Boro kaŋ na Linžiloo woo caw ka boori, bora ga dii kaŋ Isa ti aduŋŋa Koyoo nda nga Hallasikaa.

Isa Almasihu buu, jirbi hinza banda ga, a tun, a koy beenaa ra. A bayrandi nga taalibey se kaŋ i ma hayaa kaŋ ti allaahidoo kaŋ nga n'a zaa i se batu kaŋ ti Hundi Henanantaa kaayanoo. Woo ti haya kaŋ ga diyandi Luka citaabu hinkantoo kaŋ a n'a hantum ra kaŋ ti Diyawey teegoyey citaaboo.

Luka hantum Tewofil se

¹ Boro booboyaŋ goro ka hayey kaŋ tabati ir money cire fillawey hantum,

² takaa kaŋ nda seedewey kaŋ za sintinoo ga, i maa, i dii, de i n'i ka too ir do. Ngi no ma huga nda Irkoy meešennoo haryanoo.

³ Agay mo, ay dii kaṅ a ga boori ya ceeci ka fuuni ka hayey kul bay kaṅ tee za sintinoo ga. Y'i fesufesu k'i hantum affoo-foo cere bande ma ne, ir aru beeroo Tewofil,

⁴ hala ma cawyanoo kaṅ n'duu a alfaydaa bay.

Almalayka na Yehiya kaṅ ti batizekaa hayyanoo bayrandi

⁵ Zamanoo kaṅ ra Herod ti Žude gandaa kokoyoo, boro foo goo no kaṅ ti sargari juwalkaw, maṅnoo ti Zakarya. A sii kala boraa kaṅ se i ga nee Abiya sargari juwalkey ra. Wandoo maṅnoo ti Elizabet, Haruna hayroo no.

⁶ Ngi boro hinkaa kul ti boro šerranteyan Irkoy jine. I ga dira nda cimi ir Koyoo yaamarey nda nga ašariyawey bande.

⁷ Amma i sii nda ize, zama Elizabet man'ti kala woy gun, koyne mo ngi boro hinkaa kul jiirey boobo.

⁸ Han foo Zakarya goo ma nga sargari juwalyan goyoo tee Irkoy jine, hanoo din, nga borey goyoo zaaroo no.

⁹ Sargari juwalkey alaadaa ra, alkurraa kaṅ a ga, a huru ir Koyoo hugoo ra ka dugoo diinandi.

¹⁰ Jamaa kul cindi taray, i ga Irkoy ṅaaray waatoo kaṅ dugoo ga diinandi.

¹¹ Dogoo din da ir Koyoo almalayka foo kaṅ ga kay dugu diinandidogoo caraw hennaa here, bangay Zakarya se.

¹² Kaṅ a dii a kul, a jiti, a hunbur.

¹³ Amma almalaykaa nee a se: «Masi hunbur, Zakarya, zama ni ṅaarayroo taandi. Ni wandoo

Elizabeth ga duu ma ne iz'aru, n'ga maanoo dan Yehiya*.

¹⁴ A ga tee ma ne haya kaŋ ga ni jaalandi ka ni binoo kaanandi, de boro boobo ga jaali nda nga hayyanoo.

¹⁵ A ga kaa ka tee boro beeri ir Koyoo jine. A si alaneb hari moora haŋ, a si harifutu haŋ. A ga too met nda Hundi Henanantaa za jaŋoo gundoo ra.

¹⁶ A ga Izirayel ize booboyaŋ yeeti ngi Koyoo Irkoy ga.

¹⁷ A ga tee dontokaw kaŋ ga dira Irkoy jine. Hundoo nda gaaboo kaŋ goo Ilyasu se goo a bande hala a ma baabey biney yeeti kate izey se, a ma taka tee kaŋ ra wey kaŋ ture ma miile sanda takaa kaŋ nda boro šerrantey ga miile. A ma jamaa kaŋ lilandi soolu ir Koyoo se.»

¹⁸ Zakarya nee almalaykaa se: «Taka foo nda ay ga bay kaŋ woo ga kaa ka tee? Zama aru žeena ti agay, ay wandoo mo jiirey boobo!»

¹⁹ Almalaykaa n'a zaabi ka nee: «Agay ti Žibirila kaŋ ga kay Irkoy jine. Ya nka sanbandi hala ya duu ka šelaŋ ma ne ka alhabar boryaa woo har ma ne.

²⁰ Nga ne, n'ga tee benbaw. N'si yee ka hin ka šelaŋ kala han kaŋ hayey wey tee, zama mana naanay ay šenney kaŋ ga tee waatoo kaŋ a kayandi ra.»

²¹ Woo kul kaa ka gar jamaa goo ma Zakarya batu, boŋey haw nda haya kaŋ n'a gayandi Irkoy hugoo ra.

* **1:13 1.13** Ebere šenni ra, Yehiya se i ga nee Yohanaŋ kaŋ almaganaa ti «Irkoy na alhormo tee».

²² Waatoo kaŋ a fatta, a mana hin ka šelan i se. Borey faham kaŋ haya ka bangay a se Irkoy hugoo ra. Kaboo nda a ga šelan i se, a cindi a ga benbaw.

²³ Hanoo kaŋ nga goyoo zaarey ben, a willi nga hugoo do.

²⁴ Woo banda ga, nga wandoo Elizabet tee boro hinka. A na handu guu tee a ga tugu, a ga nee nga boŋ se:

²⁵ «Alhormo no kaŋ ir Koyoo n'a tee ya ne, kaŋ a jeli ay ga k'ay haawoo benandi adamizey game.»

Almalayka na Isa hayyanoo bayrandi

²⁶ Handu idduwantoo ra, Irkoy na almalaykaa Žibirila sanba Galile gandaa koyra foo ra kaŋ se i ga nee Nazaret,

²⁷ woysoogo foo do kaŋ si aru bay, kurŋe wiroom maapoo ti Isufi kaŋ ti Dawda hugoo boro. Woysoogaa maapoo ti Maryama.

²⁸ Almalaykaa huru a do, a nee a se: «Ay ga sallam ni ga, ni kaŋ duu alhormo, ir Koyoo goo ni bande.»

²⁹ Maryama hanse ka alaabiina nda šennoo woo. A na nga boŋ hãa wala fooyan dumi foo ti woo.

³⁰ Amma almalaykaa nee a se: «Maryama, masi hunbur, alhormo no kaŋ n'duu a Irkoy do.

³¹ Nga ne, n'ga kaa ka tee boro hinka, n'ga iz'aru daŋ aduŋŋa ra, ma maapoo daŋ Isa (maanaa <ir Koyoo ti hallasiyan>).

³² A ga tee boro beeri, i ga nee a se Jerantaa Iz'aroo. Ir Koyoo Irkoy g'a noo nga kaagaa Dawda kokoy fuulaa.

³³ A ga Yakuba hugoo laama hala abada, de mo nga laamaa sii nda kaydoo.»

³⁴ Maryama nee almalaykaa se: «Taka foo nda woo ga hin ka tee, zama ay si aru bay?»

³⁵ Almalaykaa n'a zaabi ka nee: «Hundi Henanantaa ga kaa ni ga, Jerantaa gaaboo ga nga biyoo ka ni gum. Woo se ize henanantaa kaṅ ga hayandi ga ciyandi Irkoy Iz'aroo.

³⁶ Nga ne, ni baaba-izoo Elizabet mo tee boro hinka, a ga duu ize, ba kaṅ se a žen. Nga kaṅ se i ga nee woy gun, a sii kala nga handu idduwantoo ra,

³⁷ zama haya kul sii no kaṅ ga mongu Irkoy se.»

³⁸ Maryama nee: «Ay man'ti kala ir Koyoo koṅṅaa. Yala hayaa kaṅ n'n'a har ay ga ma tee.» Woo banda ga, almalaykaa koy.

Maryama naaru ka koy Elizabet do

³⁹ Jirbey din da ra, Maryama tun ka koy nda cahāyan tondi hondey koyra foo ra kaṅ goo Žude gandaa ra.

⁴⁰ Kaṅ a too koyraa ra, kul a huru Zakarya hugoo ra, a na Elizabet foo.

⁴¹ Za kaṅ a maa Maryama fooyanoo, izoo kaṅ goo gundoo ra sar, de Hundi Henanantaa na Elizabet too.

⁴² Elizabet na jinde jer ka kaati ka nee: «Albarka huru ni ra ka bisa woyey kul, izoo kaṅ goo ni gundoo ra mo duu albarka.

⁴³ May ti agay hala nongu kaṅ ra ay Koyoo jaa ma kaa ay do?

⁴⁴ Guna, waatoo kaṅ ay maa ni sallamyanoo, izoo kaṅ goo ay gundoo ra sar nda jaaliyan.

45 N'duu gomni, ni kaŋ naanay, zama hayey kaŋ ir Koyoo n'i har ma ne ga tee.»†

Maryama na Irkoy saabu

46 Woo banda ga, Maryama nee:

«Ay hundoo g'ir Koyoo jer,

47 ay binoo ga jaali ay Hallasikaa Irkoy se,

48 zama a na moo fur nga koŋŋaa yaada ga kaŋ ti agay.

Hõ banda ga, zamaney kul izey ga nee kaŋ ay duu gomni,

49 zama Gaabikoyoo na haya beeriyaŋ tee ya ne. Nga maano ga henan.

50 Zaman ka kaa zaman, a ga hinna nga hunburkey se.

51 A na nga kaboo ka goy gaabanteyaŋ tee: a na boro binebeerey say,

52 a na borey kaŋ kone hinoo goo kaa fuulaa ra, de a na borey jer kaŋ na ngi boŋ yeeti ganda.

53 A na heraykoyney kungandi nda haya hennayaŋ

ka almankoyney naŋ kabe koonu.

54 A na nga tamoo Izirayel faaba, a hongaga hinnaroo

55 sanda takaa kaŋ nda a na har ir hayragey, Ibrahima nda nga hayroo se hala abada.»

56 Woo banda ga, Maryama cindi Elizabet do haya kaŋ ga too handu hinza, a duu ka yee nga do.

Yehiya kaŋ ti batizekaa hayyanoo

† 1:45 1.45 «zama hayey kaŋ ir Koyoo n'i har ma ne ga tee», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «hayey ga tee kaŋ ir Koyoo n'i har ma ne».

57 Waatoo kaŋ ra Elizabet ga hima ka duu nga bonŋ too, a duu iz'aru.

58 Nga taalammey nda nga borey maa kaŋ ir Koyoo hanse ka hinna a ga, i jaali a bande.

59 Jirbi yaahantoo hane i koy zankaa danbangu. I na maapoo dan Zakarya kaŋ ti baaboo maapoo.

60 Amma paŋoo zaabi ka nee: «Kalaa, kalaa! Maapoo si ciyandi nda kala Yehiya‡.»

61 I nee a se: «Boro kul sii ni borey ra kaŋ ga maapoo woo goo.»

62 I ŋelan baaboo se nda kabe k'a hãa wala maa foo no a ga baa a ma huru zankaa ga.

63 Zakarya nee i ma kate walha, a hantum a ga ka nee: «Maapoo ti Yehiya.» Borey kul bonŋey haw.

64 Dogoo din da miŋoo feera, deenoo hun denjiyanoo ga, de a ŋelan ka albarka tee Irkoy se.

65 Ngi taalammey kul hunbur, de mo Źude gandaa tondi hondey kul ra hayey kul harandi kaŋ teendi.

66 Borey kul kaŋ maa hayey n'i dii ngi biney ra, de i ga nee: «Macin no zankaa woo ga ti a?» Ir Koyoo goo a bande.

Zakarya na Irkoy saabu

67 Zakarya, zankaa baaba too met nda Hundi Henanantaa, de a na hayey har kaŋ ga kaa ka tee, a nee:

68 «Albarka ma bara ir Koyoo se kaŋ ti Izirayel Koyoo,

zama a na nga jamaa hawgay, a n'a sawal.

‡ 1:60 1.60 Sorro 13to.

69 A na hallasikaw gaabante fattandi ir se
 nga tamoo Dawda hugoo ra,
 70 sanda takaa kaŋ a n'a har za alwaatey kul ra
 nda annabi henanantey mijey,
 71 kaŋ ir hallasiroo g'ir kaa ir iberey
 nda borey kul kaŋ ga konna ir, kabey ra.
 72 Takaa woo nda a hinne ir hayragey ga,
 de a mana dirŋa nga amaana henanantaa,
 73 zama a nka žee ir kaagaa Ibrahima se
 kaŋ nga ga doonandi ir se,
 74 ir ma nga gana bila hunburay,
 waati kaŋ nga n'ir kaa ir iberey kabey ra.
 75 Ir ma dira nga jine ir hunaroo kul ra
 henanyan nda šerretaray ra.
 76 Ni, zanka kaccaa, i ga nee ma ne annabi kaŋ
 hun Jerantaa do,
 zama n'ga kaa ir Koyoo jine ka nga fondaa hanse,
 77 hala ma nga jamaa bayrandi
 kaŋ zunubey yaafaa ra hallasiyan goo.
 78 Zama Irkoy hanse ka hinna ir ga,
 woo se a ga gaay fattandi ir se
 kaŋ ga hima nda waynaa
 kaŋ ga fatta beenaa ra,
 79 ka borey kaŋ goo kubaa ra
 nda wey kaŋ goo buuyan fondaa ra noo gaay,
 k'ir cee diraa gongu alaafiyaa fondaa ga.»
 80 Zanka kaccaa ga beeri, de nga lakkaloo ga
 tonton. A cindi saajoo ra hala hanoo kaŋ ra a
 kaa ka nga boŋ bayrandi Izirayel se.

2

Isa hayyanoo (Matiyu 1.18–25)

¹ Zamanoo din ra, kokoy beeroo kan se i ga nee Ogist na yaamar noo ka nee kan nga laamaa gandawey kul borey ma kabandi, i m'i hantum.

² Kabuyanoo woo dumoo, cee jinaa ti woo a ma teendi. Alwaatoo din Kiripus ti goforner Siiri gandaa ra.

³ Kabuyanoo sabbu se, borey kul, affoo kul koy nga boŋ hantum nga koyraa ra.

⁴ Isufi mo žigi ka hun Nazaret kan goo Galile gandaa ra ka koy Betelehem kan goo Žude gandaa ra kan ti Dawda koyraa. Hayaa kan se, a man'ti kala Dawda hugoo boro, nga haamaa no.

⁵ A koy nga boŋ hantum, nga nda nga wande wiroo Maryama kan ga tee alhaamidu.

⁶ I goo Betelehem kan Maryama hayyanoo too.

⁷ A duu iz'aru, nga gunde jinaa. A na zanka taanaa didiji zaara ra, de a n'a kanandi almaney ŋaa jinay foo ra*, zama i mana duu doo yawzunbu hugoo ra.

Almalayka bangay kurkawyan se

⁸ Koyraa din saajoo ra, kurkawyan goo no kan ga ŋi almaney hawgay cijin here.

⁹ I goo no din kan ir Koyoo almalayka foo bangay i se, de ir Koyoo annuuraa n'i wanga, kurkey hanse ka hunbur.

* **2:7 2.7** Almaney ŋaa jinaa sii kala hugu beeroo gundoo ra, zama alman fooyan si kani kala no din da ra.

10 Almalaykaa nee i se: «War masi hunbur, zama alhabar borya no ay kate war se kaŋ ga tee naali beeri gandaa borey kul se.

11 Hō Dawda koyraa ra, Hallasikaw hayandi war se kaŋ ti ir Koyoo Almasihu.

12 Tammaasaa ne kaŋ nda war ga kaa k'a bay: war ga zanka taana foo gar kaŋ didijandi zaara ra, de a ga kani almaney ŋaa jinay foo ra.»

13 Almalaykaa goo ma šelaŋ kurkey se kaŋ dogoo din da almalayka jama kaa ka hun beenaa ra ka tonton a ga. I ga Irkoy saabu ka nee:

14 «Daržaa ma bara Irkoy se beenaa se beene, de aduŋŋa ra alaafiyaa ma bara borey kaŋ a ga bag'ey ga.»

15 Waatoo kaŋ almalaykey hun i do ka yee beenaa ra, kurkey nee cere se: «Ir ma koy hala Betelehem ka dii hayaa kaŋ tee, woo kaŋ ir Koyoo n'a bayrandi ir se.»

16 I koy nda cahāyan, i na Maryama nda Isufi gar nda zanka taanaa kaŋ ga kani almaney ŋaa jinaa ra.

17 Waatoo kaŋ i dii a, i na hayaa filla kaŋ harandi ŋi se zanka kaccaa woo ga.

18 Borey kul kaŋ maa hayey kaŋ kurkey n'i har, boŋey haw.

19 Maryama na šenney kul dii nga binoo ra, de a ga miile i ga.

20 Woo banda ga, kurkey willi, i ga Irkoy beerandi i g'a saabu nda hayaa kul kaŋ ŋi maar'a ŋi dii a, sanda takaa kaŋ nda a harandi ŋi se.

Isa talfandi Irkoy ga Irkoy hugu beeroo ra

21 Waatoo kaŋ ra jirbi yaahantoo too kaŋ ra zankaa ga hima ka hurubangu, i na maapoo daŋ Isa. Maapoo no kaŋ almalaykaa n'a noo za naŋoo mana tee boro hinka.

22 Kaŋ ngi henanandiyanoo jirbey timme ka ben kaŋ hantumandi Musa ašariyaa ra†, i henan, i na Isa ka žigi ka koy Žerizalem k'a a noo ir Koyoo se,

23 sanda takaa kaŋ nda a hantumandi ir Koyoo ašariyaa ra ka nee: «Gunde jinaa kul kaŋ tee iz'aru ga jisandi ir Koyoo maapoo ga.»‡

24 I kaa mo ka «gubaguba hinka wala tuuzunize hinka» sarga sanda takaa kaŋ nda a hantumandi ir Koyoo ašariyaa ra.§

Simewoŋ šelan Isa ga

25 Woo gar kaŋ aru foo goo Žerizalem kaŋ maapoo ti Simewoŋ. Boro šerrante no kaŋ ga hunbur Irkoy. A ga Izirayel bineyaynandiroo batu, de mo Hundi Henanantaa goo a ga.

26 Hundi Henanantaa nka bayrandi a se kaŋ a si buu a mana dii Almasihu ir Koyoo dontokaa.

27 Irkoy Hundoo na Simewoŋ gongu ka koy Irkoy hugu beeroo ra. Waatoo kaŋ Isa hayragey kate zankaa kaŋ ti Isa ka ašariyaa alaadaa tee a se,

28 a n'a dii nga gandoo ra ka albarka tee Irkoy se ka nee:

29 «Sohō ay Koyoo, n'ga ni tamoo naŋ, a ma koy nga kanidogoo ra nda alaafiya a sanda takaa kaŋ nda n'n'a har,

† 2:22 2.22 Sargarey 12.3, 6. ‡ 2:23 2.23 Fattaroo 13.2, 12.

§ 2:24 2.24 Sargarey 12.6-8.

³⁰ zama ay moyey dii hallasiroo kaŋ hun ni do

³¹ kaŋ n'n'a soolu gandawey kul jine.

³² Nga ti annuura a kaŋ ga bangay gandawey se, ka ni jamaa Izirayel noo daržaa.»

³³ Isa jaa nda baaboo boŋhaway nda hayey kaŋ harandi a ga.

³⁴ Woo banda ga, Simewoŋ gaara i se, a nee Maryama, Isa jaa se: «Nga ne, zankaa woo goo ne boro boobo kaŋyanoo nda affooyaŋ tunyanoo se Izirayel ra. A ga tee tammaasa kaŋ ga kakawandi.

³⁵ Ni hunday, ni hundoo ga maray sanda boro kaŋ takuba n'a hay, takaa woo ra bine boobo miilewey ga fatawandi.»

Anna ŝelan Isa ga

³⁶ Annabi woy foo goo no kaŋ maapoo ti Anna, Penuwel kaŋ goo Aŝer alkabiilaa ra, ize woyoo no. A hanse ka žen, jiiri iyeye no a n'a tee hiijay ra nga kurpoo bande za nga zankataraa ra.

³⁷ Kurpoo faati, a cindi takaa din da. Nga jiiri woyyaaha cindi taaci (84), a si hun Irkoy hugu beeroo ra, de a ga Irkoy gana cijin nda zaari nda meehawyan nda Irkoy ŋaarayyan.

³⁸ Nga mo kaa waatoo din da, a ga albarka tee Irkoy se, de a ga zankaa ŝennoo har borey kul se kaŋ ga Žerizalem sawalyanoo batu.

³⁹ Waatoo kaŋ Isufi nda Maryama na hayey tee kaŋ ir Koyoo aŝariyaa n'i yaamar i m'i tee, i willi Galile ka koy ngi koyraa ra kaŋ ti Nazaret.

⁴⁰ Woo gar, zankaa gaaboo ga tonton, a goo nda lakkal beeri, de Irkoy alhormaa goo a ga.

Isa na alfagey boŋey haw Irkoy hugu beeroo ra

⁴¹ Isa hayragey ga koy jiiri kul Žerizalem ka Borcintaraa jingaroo tee.

⁴² Waatoo kaŋ a duu jiiri woy cindi hinka (12), i žigi ka koy sanda takaa kaŋ nda jingaroo alaadaa n'a har.

⁴³ Waatoo kaŋ i na ngi jirbey tee ka ben, i yee. Isa ga zanka kaŋ a cindi Žerizalem bila nda nga hayragey ma bay.

⁴⁴ I mma hongu kaŋ a goo ngi cerey bande naarumaa ra, i na zaari foo tee i ga dira. Kaŋ lakkaley zunbu, i n'a ceeci ngi borey nda ngi moo-ka-baykey ra.

⁴⁵ Amma i mana duu a, woo se i yee Žerizalem k'a ceeci.

⁴⁶ Jirbi hinza banda ga, i duu a Irkoy hugu beeroo ra, a ga goro alfagey gamey ra, a ga haŋajer i se, a g'i hãa.

⁴⁷ Borey kul kaŋ maa a se boŋey haw nda nga lakkaloo nda nga zaabey.

⁴⁸ Kaŋ nga hayragey dii a, boŋey haw. Naŋoo nee a se: «Ay izoo, macin ti takaa woo kaŋ n'n'a tee ir se? Guna, agay nda ni baaba, ir na ni ceeci nda hunburay.»

⁴⁹ Amma a nee i se: «Macin se war g'ay ceeci? War nka si bay kaŋ ay ga hima ka huga nda ay Baaba Irkoy misawey?»

⁵⁰ I mana faham hayaa kaŋ a n'a har i se.

⁵¹ A doo i bande ka koy Nazaret, a cindi i cire. Naŋoo na hayey kul kaŋ tee dii nga binoo ra.

⁵² Isa lakkaloo nda nga gaahamoo ga tonton. Irkoy do nda adamizey do a duu alhormo ka

tonton.

3

Yehiya kan ti batizekaa waazoo

(Matiyu 3.1–12; Marku 1.1–8; Yehiya 1.19–28)

¹ Kokoy beeroo kan se i ga nee Tiber, laamaa jiiri woy cindi guwantoo (15to) ra, waatoo kan Pons Pilat ga tee goforner Žude, Herod ga Galile laama, nga armaa Filip ga Iture nda Trakoniti laboo laama. Lisaniyas ga Abilen laama.

² Woo gar kan Hannu nda Kayif ti sargari juwalkey jineborey. Waatoo din saajoo ra Irkoy na šenni har Yehiya se kan ti Zakarya iz'aroo.

³ Woo banda ga, a koy nongey kul kan goo isaa here ra kan se i ga nee Žurdeŋ, a ga borey waazu i ma tuubi ka batize ngi zunubey yaafaa se.

⁴ A ga tee sanda takaa kan nda a hantumandi annabi Ezayi citaaboo ra:

«Jinde foo ga kaati saajoo ra ka nee:

«Wa ir Koyoo fondaa soolu,
wa nga lolawey šerrandi.

⁵ Goorey kul ga daabandi.

Tondi hondey nda tondey kul ga yee ganda.

Fondo golbantey ga šerre.

Fondo laaley ga kani.

⁶ Hundikoyni kul ga dii hallasiroo kan hun Irkoy do.»*

⁷ Borey kaa a do nda jama hala a ma ngi batize, a nee i se: «Gondi izey, may ka war waanandi war ma zuru Irkoy futayyanoo kan ga kaa se?

* **3:6 3.6** Ezayi 40.3–5.

⁸ Wa teegoyyan tee kan ga cebe kan war tuubi. War masi cindi de ka nee war boŋ se: «Ibrahim ti ir baaba», zama ay ga war bayrandi kan ba tondey wey, Irkoy ga hin ka hundi dan i ra k'i tee Ibrahim se izeyan.

⁹ Aywa, daaŋoo soolu ka tuuroo dunbu hala linjoo ga. Tuuri kul kan si ize henna tee ga dunbandi ka warrandi nuune ra.»

¹⁰ Jamaa n'a hãa ka nee: «Adiši macin no ir m'a tee?»

¹¹ A n'i zaabi ka nee: «Boro kan goo nda darbay hinka, m'i zamna nga nda boro kan sii nda a game. Boro kan goo nda ŋaayan mo ma takaa din da tee.»

¹² Alkaasidiikawyan mo kaa a do hala a ma ngi batize. I nee a se: «Alfagaa, macin no ir m'a tee?»

¹³ A n'i zaabi ka nee: «War masi haya dii kan bisa woo kan ga hima.»

¹⁴ Soojey mo n'a hãa ka nee: «De ir, macin no ir m'a tee?» A nee i se: «War masi koma, war masi taari ka waani taa, wa kay nda war banaa.»

¹⁵ Borey tammahãa goo, de i kul ga nee ngi biney ra wala man'ti Yehiya da ti Almasihu.

¹⁶ A n'i zaabi ka nee i kul se: «Agay, hari nda ay ga war batize. Amma boro foo ga kaa kan hinoo bisa ay wanoo, de mo ay si hima nda ka nga taamey karfey feeri. Nga, a ga war batize Hundi Henanantaa ra nda nuune.

¹⁷ Nga fendoo goo kaboo ra ka nga taasuu kar ganganoo haabu ka nga alkamaa fanji suuroo ra, amma toosaa, a g'a ton nuune ra kan si buu.»

¹⁸ Yehiya na borey yaamar nda ibooboyan koyne, de a na Alhabar Boryaa toonandi i se.

¹⁹ Amma a citi kokoy kaccaa ga kaŋ se i ga nee Herod kaŋ hiija nga boŋ armaa gundoo wandoo kaŋ ti Herodiyad, nda ifutu booboyaŋ kaŋ a n'i tee.

²⁰ Herod yee ka tonton nga goy futawey ga ka Yehiya danŋ kasaa ra.

Isa batizeyanoo

(Matiyu 3.13–17; Marku 1.9–11)

²¹ Waatoo kaŋ borey kul koy i ma ngi batize, waatoo din da no Isa batizandi. Kaŋ a ga Irkoy ŋaaray, beenaa feeri,

²² de Hundi Henanantaa tee sanda tuuzun alhaali ka zunbu a boŋ. Jinde foo hun beenaa ra ka nee: «Ni ti agay Iz'aroo, ay baakaa, ni ti ay ŋaaloo.»

Isa kaagey

(Matiyu 1.1–17)

²³ Isa sii nda kala haya kaŋ ga too jiiri waranza (30) waatoo kaŋ a ga nga goyoo sintin. Borey mma hongu kaŋ Isufi izoo no. Isufi mana hun kala Eli ga.

²⁴ Eli mana hun kala Matat ga. Matat hun Lewi ga. Lewi hun Melši ga. Melši hun Žanay ga. Žanay hun Isufi ga.

²⁵ Isufi hun Matatiyas ga. Matatiyas hun Amos ga. Amos hun Nahum ga. Nahum hun Hesili ga. Hesili hun Nagay ga.

²⁶ Nagay hun Maatu ga. Maatu hun Matatiyas ga. Matatiyas hun Semen ga. Semen hun Žozeš ga. Žozeš hun Žoda ga.

27 Žoda hun Yohanaŋ ga. Yohanaŋ hun Resa ga. Resa hun Zorobabel ga. Zorobabel hun Šaltiyel ga. Šaltiyel hun Neri ga.

28 Neri hun Melši ga. Melši hun Adi ga. Adi hun Kosam ga. Kosam hun Elmadam ga. Elmadam hun Er ga.

29 Er hun Isa ga. Isa hun Eliyezer ga. Eliyezer hun Žorim ga. Žorim hun Matat ga. Matat hun Lewi ga.

30 Lewi hun Simewoŋ ga. Simewoŋ hun Žuda ga. Žuda hun Isufi ga. Isufi hun Žonam ga. Žonam hun Eliyakim ga.

31 Eliyakim hun Meleya ga. Meleya hun Mena ga. Mena hun Matata ga. Matata hun Nataŋ ga. Nataŋ hun Dawda ga.

32 Dawda hun Yišay ga. Yišay hun Obed ga. Obed hun Bowazu ga. Bowazu hun Salmuni ga. Salmuni hun Nahišoŋ ga.

33 Nahišoŋ hun Aminadab ga. Aminadab hun Adimin ga. Adimin hun Arni ga. Arni hun Hesroŋ ga. Hesroŋ hun Peres ga. Peres hun Žuda ga.

34 Žuda hun Yakuba ga. Yakuba hun Isiyaka ga. Isiyaka hun Ibirahima ga. Ibirahima hun Tera ga. Tera hun Nahor ga.

35 Nahor hun Serug ga. Serug hun Rehu ga. Rehu hun Peleg ga. Peleg hun Eber ga. Eber hun Šela ga.

36 Šela hun [Kenaj ga. Kenaj hun] Arfazad ga. Arfazad hun Sem ga. Sem hun Nuhu ga. Nuhu hun Lemek ga.

³⁷ Lemek hun Metusala ga. Metusala hun Henok ga. Henok hun Yered ga. Yered hun Malalel ga. Malalel hun Kenan ga.

³⁸ Kenan hun Enoš ga. Enoš hun Seti ga. Seti hun Adama ga. Adama hun Irkoy ga.

4

Ibilisi na Isa sii (*Matiyu 4.1-11; Marku 1.12-13*)

¹ Isa hun Žurdeŋ isaa do, de Hundi Henanantaa n'a too, a n'a gongu ka koy saajoo ra.

² A na jirbi woytaaci (40) tee no din, de Ibilisi n'a sii. Isa na jirbey din kul tee a si baffoo ŋaa. Waatoo kan jirbey wey ben, a heray.

³ Ibilisi nee a se: «Nda Irkoy Iz'aroo ti ni, nee tondoo woo se a ma bere ka tee takula.»

⁴ Isa n'a zaabi ka nee: «A hantumandi Citaaboo ra kan man'ti ŋaayan hinne nda adamize ga huna.»*

⁵ Woo banda ga, Ibilisi n'a ka koy beene, de a n'a cebe aduŋŋa laamawey kul cere bande cee foo.

⁶ A nee a se: «Ay ga ni noo laamawey wey hinoo nda ngi daržaa kul, za agay ka duu ey, de mo ay g'i noo boro kan ay baa se.

⁷ Nda ni sujudu ay jine, i kul ga tee ni wane.»

⁸ Isa n'a zaabi ka nee: «A hantumandi: <Masi sujudu kala ni Koyoo Irkoy se, de nga hinne no m'a gana.>†»

* **4:4 4.4** Alhukumoo 8.3. † **4:8 4.8** Alhukumoo 6.13.

9 Ibilisi n'a ka koy Žerizalem, a n'a kayandi Irkoy hugu beeroo boṅoo boṅ beene, a nee a se: «Nda Irkoy Iz'aroo ti ni, ni boṅ warra ganda,

10 zama a hantumandi kaṅ nga ga nga almalaykey yaamar i ma ni hawgay.

11 Koyne mo:

«I ga kabe gaaru ma ne hala ni cewoo masi cabu tondi ga.»‡»

12 Isa n'a zaabi ka nee: «A harandi mo: «Masi ni Koyoo Irkoy sii.»§»

13 Waatoo kaṅ Ibilisi na Isa sii nda taka kul ka ben, a mooru Isa ga hala waati foo koyne.

*Isa na nga diyawtaraa sintin Galile
(Matiyu 4.12-17; Marku 1.14-15)*

14 Isa too met nda Hundi Henanantaa gaaboo, a willi Galile. Maṅṅoo huru gandaa din kul ra.

15 A ga cawandi ngey margahugey ra, de borey kul g'a sifa.

*Nazaret borey wanji Isa ga
(Matiyu 13.53-58; Marku 6.1-6)*

16 A koy Nazaret kaṅ ti koyraa kaṅ ra a biirandi. A huru margahugoo ra hunanzam zaaroo hane sanda takaa kaṅ a doona k'a tee, a tun ka caw,

17 de i n'a noo annabi Ezayi citaaboo. A n'a feeri, de a duu nongoo kaṅ ra a hantumandi ka nee:

18 «Ir Koyoo Hundoo goo ay ga.

A n'ay suuba k'ay yon hala ya kate Alhabar Boryaa misikiiney se.

‡ 4:11 4.11 Zabur 91.11-12. § 4:12 4.12 Alhukumoo 6.16.

A n'ay sanba hala ya kasa-izey feeriyanoo har i se,

ya danawey moŋey hay,
ya laazaabantey feeri,

¹⁹ de ya jiiroo har kaŋ ra ir Koyoo ga nga alhormaa tee.»*

²⁰ Nga banda ga, a na Citaaboo kunkuni k'a noo margahugoo tamoo se, de a koy goro ka cawandi. Borey kul kaŋ goo no din na ngi moŋey bakam Isa ga.

²¹ A sintin ka šelan ka nee i se: «Citaaboo šennoo kaŋ war ne ka maar'a, a tabati hõ.»

²² Borey kul ga seedetaray henna har a ga, de boŋey ga haw nda šenni alhormantey kaŋ ga hun miŋoo ra, de i ga nee: «War kay, man'ti Isufi izoo no wala?»

²³ A nee i se: «Ay ga bay war ga yaasaa har ya ne kaŋ ga nee: <Lotokoroo, ni boŋ safar. Hayey tee ni koyraa ra kaŋ ir maa n'n'i tee Kaparnahum.»»

²⁴ A nee koyne: «Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, annabi kul si yaddandi nga koyraa ra.

²⁵ Ay g'a har war se nda cimi kaŋ woy booboyaŋ kaŋ kurŋey buu goo Izirayel Ilyasu waati kaŋ ncirŋi mana kara jiiri hinza nda handu iddu hala nongu kaŋ ra heray beeri tee gandaa kul ra.

²⁶ Ilyasu mana sanbandi ba ngi affoo do, amma woy folloku do a sanbandi kaŋ kurŋoo buu kaŋ goo koyraa kaŋ se i ga nee Serepta, Sidonj laamaa ra.

* **4:19 4.19** Ezayi 61.1-2.

27 Koyne mo jiraykoyni booboyan goo Izirayel annabi Alyasu waati, amma ngi affoo kul mana duu baani ka henan kala Naaman, Siiri boraa hinne.»

28 Borey kul kan goo margahugoo ra, too nda futay kan i maa šenney wey.

29 I tun, i na Isa gaaray ka koy koyraa dumaa ga, tondi hondoo boṅoo boṅ kan ga koyraa cinandi hala ngi m'a cetaw ganda.

30 Amma Isa bisa gamey ra ka koy.

*Isa na ganji gaaray k'a kaa aru ra
(Marku 1.21-28)*

31 Isa doo ka koy Kaparnahum koyraa ra kan goo Galile ka cawandi hunanzam zaaroo hane.

32 Nga cawandiyanoo tee nga hanajerkey se boṅhaway, zama nga šennoo goo nda hini k'i juwal.

33 Woo gar kan margahugoo ra aru foo goo no kan ra ganji hundi laala goo. A na jinde jer ka kaati ka nee:

34 «He! Macin k'ir nda ni marga, Isa Nazaret boraa? Ni nka kaa k'ir halaci wala? Ay ga bay boro kan ti ni: ni man'ti kala Irkoy Boro Henanantaa!»

35 Isa zahā ganjoo ga ka nee: «A dii ni ra, hun aroo ra!» Ganjoo na aroo warra borey gamey ra, de a hun a ra bila nda a ma haya futu tee a se.

36 Kan woo tee, borey kul alaabiina, de i cindi i ga nee cere se: «Taka foo nda a ga hin ka šennoo woo har? Aroo woo ga ganjey yaamar nda hini nda gaabi, de i ga fatta.»

37 Takaa woo nda Isa maṅṅoo huru ngi laamaa nongey kul ra.

*Isa na wircikoyni dumi boobo noo baani
(Matiyu 8.14–17; Marku 1.29–34)*

³⁸ Isa hun margahugoo ra ka koy Simonj hugoo do. Gaaham konni futa foo duu Simonj wandoo jaa. I n'a wiri Isa ga, a ma faaba a ga.

³⁹ A gunguma woyoo ga, a zahã gaaham konnoo ga, de a ben a ga. Dogoo din da woyoo kay nga boŋ ga ka borey alhaadimay.

⁴⁰ Waynaa kanyanoo ga, borey kul kaŋ goo nda wircikoyniyaŋ kate ey Isa do, wirci dumi-dumiyaŋ. I kul, a na nga kabey fur i ga affoo-foo, a n'i noo baani.

⁴¹ Ngi boro boobo ganjiyaŋ fatta i ra kaŋ ga kaati ka nee: «Ni ti Irkoy Iz'aroo.» Isa ga zahã i ga, i masi šelaŋ, zama i ga bay kaŋ nga ti Almasihu.

*Isa waazu margahugey ra
(Marku 1.35–39)*

⁴² Suba subbaahoo ra, za moo boo, nga no a fatta ka koy nongu soyante ra. Alžamaa cindi i g'a ceeci. Waatoo kaŋ i dii a, i gaabu a ga a masi koy.

⁴³ Amma Isa nee i se: «Kala ya Irkoy Laamaa šennoo kaŋ ti Alhabar Boryaa har koyrawey jerey mo ra, zama nga se ay sanbandi.»

⁴⁴ A cindi a ga waazu Žude margahugey ra.

5

*Isa taalibi jina-jinawey
(Matiyu 4.18–22; Marku 1.16–20)*

¹ Isa goo Genezaret haroo mijoo ga, alžama g'a kuubi k'a bere hala i mma cere šiita, ngi ma duu ka maa Irkoy meešenoo.

² A dii harihii hinka kaŋ goo guraa ga, koyey nka zunbu ka ngi filijey numay.

³ Isa huru harihii faa ra kaŋ koyoo maanoo ti Simon, a nee a se a ma hiyoo hibi kayna guraa ga. A goro a ra, de a sintin ka jamaa cawandi.

⁴ Waatoo kaŋ a šelaŋ ka ben, a nee Simon se: «Hiyoo ka koy guusoo ra, de war ma war filijey doori ka hoo.»

⁵ Simon n'a zaabi ka nee: «Alfagaa, ir na cijinoo kul tee ir ga goy, ir mana duu baffoo. Amma ni meešenoo ga, ay g'ay filijey warra.»

⁶ Kaŋ i n'i warra i duu hamiisa boobo hala nongu kaŋ ra filijey nka kottu.

⁷ I ciya nda kabe ngi hangasiney se kaŋ goo hii faa ra, i ma kaa ka ngi faaba. I kaa, de i na hii hinkaa too nda hamiisa hala nongu kaŋ ra i mma baa ka miti.

⁸ Kaŋ Simon Piyer dii woo, a sujudu Isa se ka nee: «Ay Koyoo, mooru agay, ay man'ti kala adamize zunubante.»

⁹ Simon hunbur, nga nda nga borey kul kaŋ goo a bande, hooyanoo woo kaŋ i n'a tee maaganda se.

¹⁰ Nga hangasiney mo hunbur kaŋ ti Žak nda Yehiya kaŋyan ti Zebede iz'aruyan. Isa nee Simon se: «Masi hunbur, hõ banda ga, boro no n'ga hoo.»

¹¹ Woo banda ga, i na harihiyey fandandi guraa ga, i na hayey kul naŋ ka hanga a bande.

Isa na jiraykoyni noo baani
(*Matiyu 8.1–4; Marku 1.40–45*)

¹² Isa cindi koyra foo ra, de aru foo ne kaŋ kul ti jiray. Kaŋ a dii Isa, kul a kaŋ ka sujudu jinoo ra k'a ŋaaray ka nee a se: «Ay Koyoo, nda n'baa, n'ga hin k'ay noo baani hala ya duu ka henan.»

¹³ Isa na nga kaboo šerre k'a taaru ka nee a se: «Ay yadda, henan!» Dogoo din da jiraa ben a ga.

¹⁴ Woo banda ga, a n'a yaamar kaŋ a mas'a har boro kul se. Amma a nee a se: «Koy ni boŋ cebe sargari juwalkaa se jina, ma sargaroo kaa sanda takaa kaŋ nda Musa na yaamar, hala ni duubaaniyanoo ma tee i se seedetaray.»

¹⁵ Isa maapoo mma koy, de a ga fatta. Jama booboo marga a boŋ ka haŋajer a se, de mo hala ngi ma duu baani ngi wircey ra.

¹⁶ Amma nga, a yee jere ga, saajoo ra ka Irkoy ŋaaray.

Isa na bongu noo baani
(*Matiyu 9.1–8; Marku 2.1–12*)

¹⁷ Han foo Isa goo ma cawandi, Fariziyenyaŋ nda ašariyaa baykawyaŋ kaŋ hun Galile koyra kanbey kul nda Žude waney ra nda Žerizalem, i ga goro Isa haŋajerkey ra. Ir Koyoo hinoo nda Isa ga wircikoyney noo baani.

¹⁸ Aruyaŋ ne ka kate bong'aru foo kaŋ goo balankar ra. I ga ceeci k'a hurandi k'a jisi Isa jine.

¹⁹ Kaŋ i mana duu taka kaŋ nda ngi g'a hurandi alžamaa booboyanoo se, i žigi sooraa boŋ, i n'a fun, i na bongoo nda nga balankaroo zumandi nda sooraa Isa jine, alžama game.

20 Waatoo kaŋ Isa dii borey wey naanaa, a nee bongoo se: «Aroo, ni zunubey yaafandi ma ne.»

21 Citaaboo baykey nda Fariziyeney sintin ka ŋelanŋ ngi biney ra ka nee: «May ti boraawoo kaŋ ga yadda ka Irkoy wow? May no ma hin ka zunubey yaafa nda man'ti Irkoy hinne?»

22 Amma Isa ga hayaa bay kaŋ i goo m'a miile, a zaabi ka nee i se: «Macin no war goo m'a miile war biney ra?»

23 Affoo no ma faala, ka nee: «Ni zunubey yaafandi» wala ka nee: «Tun ka dira?»

24 Sohō kala war ma bay kaŋ Boraawoo tee Adamize goo nda hini aduɲɲa ra ka boro zunubey yaafa.» Woo banda ga, a nee bongoo se: «Ay nee ma ne, ma tun, ma ni balankaroo zaa, ma koy ni hugoo do.»

25 Dogoo din da borey kul jine, a tun, a na balankaroo zaa kaŋ ra a cindi ka kani, a koy nga hugoo do, a ga Irkoy beerandi.

26 A tee borey kul se bonhawey, de i cindi ka Irkoy beerandi, i hunbur, de i nee: «Hū, hayaa kaŋ ir dii a hō, nga cine mana bay ka tee!»

*Isa ciya Lewi se a ma hanga nga bande
(Matiyu 9.9-13; Marku 2.13-17)*

27 Woo banda ga, Isa fatta, de a dii alkaasidiikaw foo kaŋ maapoo ti Lewi* ga goro alkaasidiikey goydogoo ra. A nee a se: «Hanga agay.»

28 Lewi tun, a na hayey kul naŋ, a hanga a bande.

* 5:27 5.27 Lewi da se i ga nee Matiyyu, Matiyyu 9.9ra.

²⁹ Lewi na hoyandi beeri tee nga hugoo do. Alkaasidiikaw booboyan nda boro fooyan goo i bande njaadogoo ra.

³⁰ No din ra Fariziyeney nda ngi Citaaboo baykey cindi i ga nuunuunu ka nee nga taalibey se: «Cin se war ga nja war ga han alkaasidikey nda zunubu teekey bande?»

³¹ Isa n'i zaabi ka nee: «Man'ti borey kan ga saabu no ma too lotokor ga, wircikoyney no ma too a ga.

³² Ya na kaa ka boro šerrantey cee, zunubantey no ay g'i cee hala i ma tuubi.»

*Ižeena nda itaaga si koy cere bande
(Matiyu 9.14–17; Marku 2.18–22)*

³³ Boroyan kaa Isa do ka nee a se: «Yehiya taalibey nda Fariziyeney waney cee boobo i ga meehaw, de i ga Irkoy njaaray. Amma ni waney hunday ga nja i ga han.»

³⁴ A nee i se: «Taka foo nda war ga nan aruhiiji taaga nda nga cerey goo hiijaa hugoo ra, de cerey ga meehaw?

³⁵ Hanyan ga kaa kan aruhijoo ga zandi, haney din i ga meehaw.»

³⁶ Isa na filla yaasayante foo har i se ka nee: «Boro kul si dunbu darbay taaga ra ka koy ižeena baka. Nda a teendi mo, itaagaa dunbaa si koy ižeena ga.

³⁷ Koyne mo boro kul si alaneb hari moora taaga dan hunbar žeenayan ra. Nda a teendi mo, alaneb hari taagaa ga boosu ka hunbarey bagu. Alaneb haroo mun, hunbarey mursu.

³⁸ Adiši alaneb hari taaga si huru kala hunbar taagayan ra.

³⁹ De mo boro kul kan na alaneb hari žeenaa han si baa itaagaa, zama a mma nee: «Ižeenaa no ma kan.»»

6

*Hayaa kan Isa n'a har hunanzam zaaroo ga
(Matiyu 12.1–8; Marku 2.23–28)*

¹ Hunanzam zaari foo hane, Isa bisa taasu faarey game. Nga taalibey ga jeeniyan kaa, i g'i zirkiti kabey ra, de i g'i ŋaa.

² Fariziyen fooyan nee: «Macin se war ga haya tee kan si teendi hunanzam zaari hane?»

³ Isa n'i zaabi ka nee: «War mana bay ka hayaa caw kan Dawda nda nga hangasiney n'a tee han foo kan i heray?»

⁴ Takaa kan nda a huru Irkoy hugoo ra ka takulawey zaa kan jisandi Irkoy jine, a ŋaa, a na nga hangasiney noo. A gar kan boro kul si hima k'i ŋaa nda man'ti sargari juwalkey hinne.»

⁵ Isa nee i se koyne: «Boraa kan tee Adamize no ma hayaa har kan ga hima ka teendi hunanzam zaari hane.»

*Isa na aru kan kaboo buu noo baani
(Matiyu 12.9–14; Marku 3.1–6)*

⁶ Hunanzam zaari foo hane koyne, Isa huru margahugoo ra ka borey cawandi. Aru foo goo no din kan kabe henna ka buu.

⁷ Citaaboo baykey nda Fariziyeney ga hanse ka Isa koroši ka dii wala a ga boro noo baani

hunanzam zaari hane, zama i mma baa ngi ma duu a ga addalil k'a wurru.

⁸ Amma Isa ga ngi anniyawey bay. A nee aroo kaŋ kaboo buu se: «Tun ni boŋ ga, ma kay borey game.» A tun, a kay nga boŋ ga.

⁹ Isa nee borey se: «Ay ga war hãa, ka ihenna tee wala ka ifutu tee hunanzam zaaroo hane? Ka hundi hallasi wala k'a naŋ a ma halaci? Affoo no ma bisa?»

¹⁰ A na moo fur i kul ga jina, de a nee aroo se: «Ni kaboo šerre.» A n'a tee, de kaboo duu baani, a boori.

¹¹ I too nda futay, de i koy cere guna ka dii haya kaŋ ngi g'a tee Isa se.

*Isa na diyaw woy cindi hinka (12) suuba
(Matiyu 10.1–4; Marku 3.13–19)*

¹² Zaarey din da ra, Isa fatta ka koy tondi hondu foo boŋ ka Irkoy ŋaaray. A na cijinoo kul tee a ga Irkoy ŋaaray.

¹³ Kaŋ subbaahoo too, a na nga taalibey cee, de a na iwoy cindi hinka (12) suuba i ra kaŋ a na maŋey daŋ diyaw:

¹⁴ Simoŋ kaŋ Isa n'a maagaaru Piyer, nda nga armaa Andere, nda Žak, nda Yehiya, nda Filip, nda Bartelemi,

¹⁵ nda Matiyu, nda Toma, nda Žak Alfe iz'aroo, nda Simoŋ kaŋ i g'a cee nda Zelot boraa,

¹⁶ nda Žud kaŋ ti Žak iz'aroo, nda Žudas Iskariyot kaŋ ti boraa kaŋ ga kaa ka tee zanbantaa.

Isa na alžamaa cawandi, a na wircikoyney noo baani

(Matiyu 4.23-25; 12.15-16; Marku 3.7-11)

¹⁷ Isa zunbu i bande ka koy kay farru foo ra kaŋ ra nga taalibi jama goo, nda boro dumi booboyaŋ kaŋ hun Žude kul ra, nda Žerizalem, nda koyrayaŋ kaŋ goo teekoo miŋoo ga kaŋ ti Tir nda Sidon.

¹⁸ I nka kaa a do ka haŋajer nda ka duu ngi wircey se baani. Borey kaŋ ganjiyaŋ g'i zaa ka kay duu baani.

¹⁹ Borey kul ga ceeci ngi m'a taaru, zama hini foo ga fatta a ra kaŋ ga borey kul noo baani.

Gomni nda bone

(Matiyu 5.1-12)

²⁰ Isa na nga boŋoo jer ka nga taalibey guna, de a nee i se:

«War kaŋ ti borey kaŋ ga talka duu gomni, zama war wane Irkoy Laamaa.

²¹ War kaŋ ti borey kaŋ ga heray sohõ da duu gomni,

zama war ga kaa ka kungu.

War kaŋ ti borey kaŋ ga hẽe sohõ da duu gomni, zama war ga kaa ka haaru.

²² War ga duu gomni, waati kaŋ borey ga war konnay, ka war yankar, ka war wow, ka war maapey hasara Bora a kaŋ tee Adamize maaganda se.

²³ Wa jaali han kaŋ woo tee, war ma sar nda binekaanay, zama war ga duu sufuray beeri beenaa ra. Zama takaa woo da no ngi baabey n'a tee annabey se.

24 Amma war bone, almankoyney,
zama war duu war bagaa bineyaynandiroo.

25 War bone, war kaŋ kungu,
zama war ga kaa ka heray.

War bone, war kaŋ goo ma haaru sohō da,
zama war biney ga kaa ka maray, de war ga hēe.

26 War bone, waati kaŋ borey kul ga ihenna har
war ga. Zama takaa woo da no ngi baabey n'a
tee taari annabey se.»

Wa baa war iberey
(Matiyu 5.38–48; 7.12)

27 «Amma war kaŋ goo ma haŋajer ya ne, ay ga
nee war se: Wa baa war iberey, wa haya henna
tee wey kaŋ ga konna war se.

28 Wa gaara borey se kaŋ ga war danga, wa
Irkoy ŋaaray wey kaŋ ga war laazaaba se.

29 Nda boro na ni saŋ ni garboo ga, ma affaa
mo ŋerre a se. Boro kaŋ na ni burmusoo taa,
mas'a ganji a ma ikaccaa mo zaa.

30 Boro kul kaŋ na ni ŋaaray m'a noo, boro kaŋ
na ni hayaa zaa, masi nee a m'a yeeti.

31 Takaa kaŋ war ga baa borey m'a tee war se,
war mo m'a tee i se.

32 Nda war si baa kala war baakey, macin ti
sufuraa kaŋ war ga duu a? Ba zunubantey ga
baa borey kaŋ ga bag'ey.

33 Nda war si gomni tee kala borey se kaŋ g'a
tee war se, macin ti sufuraa kaŋ war ga duu a?
Ba zunubantey ga woo tee.

34 Koyne mo nda war si garaw kala borey kaŋ
war ga hongu i ga war bana, macin ti albarka
kaŋ war ga duu a? Zunubantey hunday ga garaw

zunubantey se hala i ma hinna follokaa yeeti ngi ga.

³⁵ Amma war, wa baa war iberey, wa haya henna tee i se. Wa garaw borey se bila nda war ma hongu kaŋ a ga yee war ga. Woo ra war ga duu sufuray beeri, de war ga tee Jerantaa izey, zama nga ti anneemantaa gommimuney nda boro laaley se.

³⁶ Wa hinna sanda taka kaŋ nda war Baaba Irkoy ga hinna.»

War masi war ciney ciiti
(Matiyu 7.1-5)

³⁷ «War masi boro ciiti, nga ra war si ciitandi. War masi alhukum zurandi boro ga, nga ra alhukum si zurandi war ga. Wa yaafa borey se, nga ra war ga yaafandi.

³⁸ Wa noo, nga ra i ga war noo. I ga neešari henna tee k'a daŋ war ziibaa ra, k'a naagu, k'a sisiji hala a ma mun. Zama takaa kaŋ nda war ga neeša, nga nda i ga neeši war se.»

³⁹ Isa yee ka filla yaasayante foo har i se. A nee: «Danaw ga danaw gongu wala? Nda woo tee, ngi boro hinkaa kul si kaŋ guusu ra wala?

⁴⁰ Taalibi si bisa nga alfagaa, amma taalibi kul kaŋ caw ka boori ga tee sanda nga alfagaa.

⁴¹ Cin se n'ga dii subu-izoo kaŋ goo ni armaa mopoo ra, amma n'si maate bundoo kaŋ goo ni boŋ mopoo ra?

⁴² Taka foo nda n'ga hin ka nee ni armaa se: «Ag'armaa, naŋ ya subu-izoo kaa kaŋ goo ni mopoo ra», ka gar kaŋ bundoo kaŋ goo ni mopoo ra, n'si dii a? Almunafikoo, bundoo kaa

ni moɓoo ra jina, waatoo din n'ga dii boryo ka subu-izoo kaɗ goo ni armaa moɓoo ra kaa.»

Tuuri, izoo nda a ga bayrandi
(Matiyu 7.16–20; 12.33–35)

⁴³ «Tuuri henna sii no kaɗ ga ize futu hay, takaa din da, tuuri futu sii no kaɗ ga ize henna hay.

⁴⁴ Tuuri kul, izoo nda boro g'a bay. Jeejay si hegayandi karjinaa ga. Alaneb-ize si duwandi ngorfuna ga.

⁴⁵ Boro boryoo, nga bine boryaa ra a ga haya henna kaa. Boro futu, nga bine futaa ra a ga haya futu kaa. Haya kaɗ na bine too, nga no mee g'a filla.»

Hugu cinayan dumi hinkaa
(Matiyu 7.24–27)

⁴⁶ «Macin se war ga nee ya ne: <Ir Koyoo, ir Koyoo>, amma war si hayey tee kaɗ ay n'i har?

⁴⁷ Boro kul kaɗ kaa ay do ka maa ay ůenney, de a n'i ka goy, ay ga bora har war se kaɗ nda a ga hima.

⁴⁸ A si hima nda kala boro kaɗ ga hugu cin. A fanša, a hanse ka fanša ka asaasoo tee tondi boɗ. Waatoo kaɗ hari beeroo dandi, isa haroo na hugoo kar, amma a mana hin ka ba a jijirandi, za a nka cina ka boori.

⁴⁹ Amma boro kaɗ ga maa ay ůenney, amma a s'i ka goy, ga hima nda boro kaɗ na hugu cin laboo boɗ bila asaasu. Waatoo kaɗ isa haroo na hugoo kar, dogoo din da a kaɗ. Hugoo halaci, halaci beeri.»

7

*Isa na jalakoyni tamoo noo baani
(Matiyu 8.5-13)*

¹ Waatoo kanj Isa na fillawey wey kul deede jamaa se ka ben, a koy koyraa ra kanj maapoo ti Kaparnahum.

² No din ra jalakoyni foo goo no kanj nga tamoo wirci hala a baa ka buu. A ga hanse ka baa nga tamoo.

³ Waatoo kanj a maa Isa maapoo, a na Alyahu-udey boro beeriyan sanba a do k'a njaaray a ma kaa ka nga tamoo hallasi.

⁴ I too Isa do, de i hanse k'a njaaray ka nee a se: «Aroo woo ga hima nda ma woo tee a se,

⁵ zama a ga baa ir gandaa borey, nga no k'ir margahugoo cin.»

⁶ Isa hanga ey ka koy. A ga baa ka too hugoo do kanj jalakoynoo na nga cereyan sanba ka nee a se: «Ay Koyoo, masi ni bonj farandi. Ay si hima nda ma huru ay hugoo ra.

⁷ Woo ti hayaa kanj se ya na agay azzaatoo himandi a ma koy ni do. Amma kalima foo har, de ay tamoo ga duu baani.

⁸ Zama agay hunday goo nda jineboroyan kanj hinoo cire ay goo. Agay mo goo nda soojeyan kanj goo ay hinoo cire. Nda ay nee woo se: «Koy», a ga koy, nda ay nee affoo se: «Kaa», a ga kaa. Nda ay nee ay tamoo se: «Woo tee», a g'a tee.»

⁹ Kanj Isa maa šenney wey, soojaa kan a se. A bere jamaa here kanj hanga a bande, a nee: «Ay ga war bayrandi, ba Izirayel ra, ya na dii naanay kanj ga too woo.»

10 Waatoo kaŋ dontokey willi hugey, i gar kaŋ tamoo duu baani.

Isa na woy foo iz'aroo hunandi

11 Alwaati kayna banda ga, Isa koy koyraa ra kaŋ se i ga nee Nayin. Nga taalibey hanga a bande nda jama boobo.

12 Waatoo kaŋ a man koyraa mijoo, nga ne, a dii boroyaŋ kaŋ goo ma koy bukaw sutura. Bukaa man'ti kala woy foo kaŋ kurpoo buu, iz'aru follokaa, alžama kayante kaŋ ti koyra-izey goo woyoo bande.

13 Kaŋ ir Koyoo dii woyoo, kul a hanse ka hinna a se, a nee woyoo se: «Masi hēe.»

14 A man, a na balankaroo taaru. Borey kaŋ ga bukaa zaa kay. Isa nee: «Arusoogaa, ay na ni yaamar ma tun!»

15 Bukaa tun ka goro, a šelaŋ. Isa n'a yeeti jaŋoo ga.

16 Borey kul hunbur, i ga Irkoy beerandi ka nee: «Annabi beeri fatta ir ra, Irkoy jeli nga jamaa ga.»

17 Woo kaŋ Isa n'a tee, šennoo huru Žude nda nga gandaa kul ra.

*Yehiya kaŋ ti batizekaa dontokey
(Matiyu 11.2–19)*

18 Yehiya taalibey na hayey kul filla a se kaŋ teendi. A ciya ihinka se i ra

19 k'i sanba ir Koyoo do, i ma nee a se: «Ni ti boraa kaŋ ga hima ka kaa wala man'ti ni no, ir ma affoo batu?»

20 Waatoo kaŋ arey too a do, i nee a se: «Yehiya kaŋ ti batizekaa k'ir sanba ni do, ir ma ni hãa

wala ni ti boraa kan ga hima ka kaa wala man'ti ni no, ir ma affoo batu?»

²¹ I nka too kate kan Isa na wircikoyni boobo noo baani, dorikoyniyan duu baani. A na ganjiyan gaaray k'i kaa boroyan ra, de a na danaw boobo money feeri.

²² A tuuru dontokey se ka nee: «Wa koy hayey filla Yehiya se kan war dii ey, war maar'ey kan ti: danawey dii, bongey dira, jiraykooney duu baani, lutey maa, bukawey tun, misikiiney maa Alhabar Boryaa.

²³ Boraa ga duu gomni kan si naanay nan ay sabbu se.»

*Isa šelan Yehiya kan ti batizekaa ga
(Matiyu 11.7-19)*

²⁴ Waatoo kan Yehiya dontokey koy, Isa šelan jamaa se Yehiya ga ka nee: «Macin no war koy a guna saajoo ra? Kakaaru kan hewoo g'a zinji-zinji wala?

²⁵ Adiši macin no war koy a guna? Boro kan ga bankaaray hennayan goo wala? Nga ne, borey kan ga darbay hennayan goo kan ga huna daame ra sii kala kokoyey hugey ra.

²⁶ Adiši macin no war koy a guna? Annabi wala? Ay ga war bayrandi kan a bisa annabi.

²⁷ Nga ga a hantumandi Citaaboo ra ka nee: <Nga ne, ay g'ay dontokaa sanba ni jine hala a ma ni fondaa hanse kan goo ni jine.>*

²⁸ Ay ga war bayrandi kan woy-hay ize sii no kan ga bisa Yehiya. Amma Irkoy Laamaa borey kul ikaccaa ga bisa a.

* 7:27 7.27 Malaki 3.1.

²⁹ Jamaa kul nda ba alkaasidikey na hanajer a se, i yadda kan Irkoy ga šerre, i koy Yehiya ma ngi batize nda nga batizeyanoo.

³⁰ Amma Fariziyeney nda ašariyaa baykey mana yadda hayaa ga kan Irkoy baa nga m'a tee i se. I wanji ka koy a ma ngi batize.

³¹ Adiši may nda ay ga zamanoo woo borey sawandi, may nda i ga hima?

³² I si hima nda kala zankayan kan ga goro farru ra, de i ga kaati cere ga ka nee: <Ir na laati kar war se, war mana gan. Ir na binehēenay dooniyan tee, war mana hēe.>

³³ Yehiya kan ti batizekaa kaa, a si takula ŋaa, a si alaneb hari moora han, war nee: <Ganji bara a ra.>

³⁴ Bora a kan tee Adamize kaa, a ga ŋaa a ga han, war nee: <Ŋaabagante nda harifutu han kaw no, alkaasidikey nda zunubu teekey ceroo no.>

³⁵ Amma Irkoy lakkaloo, borey kul kan yadda a ga no ma cebe kan a ga šerre.»

Woykuuroo kan yaafandi

³⁶ Fariziyeney affoo n'a wiri Isa ga, a ma kaa ka ŋaa nga do. A huru Fariziyenoo hugoo ra ka goro ŋaadogoo ra.

³⁷ Nga ne, woy zunubante foo kan goo koyraa ra, maa kan Isa koy hoy Fariziyenoo do. A na tondi kaaray kulba kan ra turaari goo zaa ka koy.

³⁸ A goo Isa dumaa ga, cewey jere, a ga hēe, a ga nga mundawey ka Isa cewey tayandi, a g'i tuusu nda nga boŋoo hinbirey. A ga cewey summu a g'i yon nda turaaroo.

³⁹ Kanj Fariziyenoo kanj n'a hoyandi dii woo, a nee nga binoo ra: «Nda a gar aroo woo annabi no, a ga bay boro kanj ti woo, a ga bay woy dumi kanj ti woo kanj goo ma man nga. Kala a ma bay kanj woykuuru no.»

⁴⁰ Isa zaabi ka nee a se: «Simonj, ay ga baa ya haya foo har ma ne.» Simonj nee: «Alfagaa, ūelanj.»

⁴¹ Isa nee: «Garawmaykaw foo goo nda garawkoyni hinka. A ga may ijinaa ga nzorfu kaaray tamma boŋ zangu guu (500), affaa a ga may a ga nzorfu kaaray tamma boŋ woyguu (50).

⁴² A gar kanj affoo kul sii nda haya kanj nda a g'a bana. A na ihinkaa kul yaafa. Sohō affoo no ma hanse ka bag'a ihinkaa ra?»

⁴³ Simonj zaabi ka nee: «Ay ga hongu bora a kanj se a na iboobaa yaafa.» Isa nee a se: «Ni ciiti nda fondaa.»

⁴⁴ Isa bere woyoo here, de a nee Simonj se: «N'ga dii woyoo woo wala? Kanj ay huru ni hugoo ra, man'ay noo hari y'ay cewey jumay. Amma nga, mundawey nda a n'ay cewey tayandi, de a n'i tuusu nda nga hinbirey.

⁴⁵ Man'ay summu. Amma nga, za a huru kate, a mana fay nda a g'ay cewey summu.

⁴⁶ Man'ay boŋoo yon nda jii. Amma nga, a n'ay cewey yon nda turaari.

⁴⁷ Woo se ay ga ni fahamandi kanj baji beeroo kanj a n'a cebe ga bayrandi kanj nga zunubu boobey yaafandi. Amma boro kanj ikaccu ka yaafandi a se, bora a din baji kaccu no a g'a cebe.»

⁴⁸ Woo banda ga, Isa nee woyoo se: «Ni zunubey yaafandi.»

⁴⁹ Hoyandikey sintin ka nee ngi biney ra: «May ti boraa woo kaŋ ga zunubu yaafa?»

⁵⁰ Amma Isa nee woyoo se: «Ni naanaa na ni hallasi, koy nda alaafiya.»

8

Woyey kaŋ hanga Isa bande

¹ Alwaati foo banda ga, Isa naaru ka koy koyrawey nda koyra kanbey ra ka Irkoy Laamaa Alhabar Boryaa waazu. Taalibi woy cindi hinkaa (12),

² nda woy fooyaŋ kaŋ ra a bay ka ganjiyaŋ gaaray k'i kaa, nda affooyaŋ kaŋ cindi ka wirci kaŋ a n'i noo baani, goo a bande. Woyey man'ti kala: Maryama kaŋ se i ga nee Magdala boraa kaŋ ra ganji iyye hun,

³ nda Tahiya, Šuza kaŋ ti Herod goykaw beeri foo wandoo, nda Suzan, nda iboobo fooyaŋ kaŋ g'i alhaadimay nda ngi almaanoo.

Sayakaa filla yaasayantaa (Matiyu 13.1–9; Marku 4.1–9)

⁴ Alžama beeri foo marga kaŋyaŋ hun koyrawey ra ka kaa Isa do. A šelaŋ i se nda filla yaasayantaa woo ka nee:

⁵ «Han foo sayakaw foo koy nga dumiyoo say. Kaŋ a goo ma saya, dumiyoo jere foo kaŋ fondaa bande. Borey n'a taama-taama, cirawey n'a gon.

⁶ Jere foo kaŋ tondidoo ra. A zay, amma a kogu, zama a sii nongu ra kaŋ ga tay.

⁷ Jere foo kaŋ dumari karjikoyniyaŋ gamey ra. Ngi nda karjey zay cere bande. Karjey n'i hewguba.

⁸ Jere foo kaŋ labu hennaa ra. A zay, affoo kul na ize zangu (100) hay.» Fillaa woo banda ga, Isa na jinde jer ka nee: «Boro kaŋ goo nda haŋa ka maa, ma haŋajer!»

Addaliloo kaŋ se Isa ga filla yaasayantey daŋ nga ŝenney ra

(Matiyu 13.10-17; Marku 4.10-12)

⁹ Nga taalibey n'a hãa nda filla yaasayantaa woo maanaa.

¹⁰ A nee: «War, war duu Irkoy Laamaa haya tugantey fahamaa. Amma borey jerey, filla yaasayanteyan nda i ga ŝelan i se. Nga ra <i ga guna, amma i si dii, i ga maa, i si faham.>»*

Sayakaa filla yaasayantaa maanaa

(Matiyu 13.18-23; Marku 4.13-20)

¹¹ «Filla yaasayantaa woo almaganaa ne: dumiyoo man'ti kala Irkoy meeŝennoo.

¹² Wey kaŋ kaŋ fondaa bande man'ti kala borey kaŋ ga haŋajer. Amma Ibilisi kaa ka ŝennoo kaa biney ra, hala i masi naanay ka hallasi.

¹³ Wey kaŋ kaŋ tondidogoo boŋ man'ti kala borey kaŋ, nda i maa ŝennoo, i g'a dii nda ŋaali, amma a mana zay biney ra ka linji tee, i si gay naanaa ra. Nda alwaati ŝenda kaa i ga, i ga naŋ.

¹⁴ Dumari karjikoyney kaŋ ra dumiyoo jere foo kaŋ man'ti kala borey kaŋ maa, amma i naŋ alhuzuney, nda aduppa almaanoo, nda bine-ibaayey m'a hewguba. I si ize tee kaŋ ga nin.

* **8:10 8.10** Ezayi 6.9.

15 Labu hennaa kaŋ ra jerey sayandi man'ti kala borey kaŋ, nda i maa Őennoo, i g'a dii nda bine henna kaaray. I ga ize tee haya kul kaŋ ga no.»

Fitillaa filla yaasayantaa
(Marku 4.21-25)

16 «Boro kul si fitilla diinandi ka jinay gum a boŋ wala k'a daŋ daari cire. A s'a daŋ kala fitilla gorodogoo ga hala borey kaŋ ga huru ma dii gaayoo.

17 Haya tugante sii no kaŋ si kaa ka fataw, haya sii no kaŋ ga tee sirri ra kaŋ si kaa ka fatawandi.

18 Wa takaa bay kaŋ nda war ga haŋajer, zama boro kaŋ goo nda a, i g'a noo koyne. Boro kaŋ sii nda a, ba woo kaŋ a ga hongu nga goo nda a, ga taandi.»

Isa armey nda nga jaa
(Matiyu 12.46-50; Marku 3.31-35)

19 Isa armey nda nga jaa kaa, amma i mana hin ka too a do alžamaa booboyanoo se.

20 Boroyaŋ nee a se: «Ni jaa nda ni armey goo ma kay taray, i ga baa ngi ma dii ni.»

21 Isa na borey zaabi ka nee: «Ay jaa nda ag'armey man'ti kala borey kaŋ ga haŋajer Irkoy meeŝennoo se, de i g'a ka goy.»

Isa na hewoo kayandi
(Matiyu 8.23-27; Marku 4.35-41)

22 Han foo Isa nda nga taalibey huru harihii foo ra. A nee i se: «Ir ma deŋ ka koy haroo boŋ faa ga.» I koy.

²³ Kaŋ taalibey goo ma hun, Isa jirbi. Hew beeri foo zunbu haroo boŋ. Hiyoo too nda hari hala a mma baa ka mun.

²⁴ I man a k'a tunandi ka nee a se: «Alfagaa, Alfagaa, ir ga halaci!» A tun, a zahã hewoo nda bondawey ga, i kay, de nongoo tee sōy.

²⁵ Woo banda ga, Isa nee i se: «Man war naanaa?» I hunbur, boŋey haw, de i ga cere hãa ka nee: «May ti bora wo kaŋ ga ba hewoo nda haroo yaamar, de i ga hayaa tee kaŋ a n'a har?»

*Isa na ganjiyaŋ gaaray k'i kaa aru ra
(Matiyu 8.28–34; Marku 5.1–20)*

²⁶ Isa nda nga taalibey too Geraza koyraa borey laamaa ra kaŋ goo Galile tenje.

²⁷ Waatoo kaŋ Isa zunbu guraa ga, koyraa aru foo n'a kubay kaŋ ra ganjiyaŋ goo. Za gayyan a si yee ka bankaaray daŋ. A si goro hugu ra, saarawey ra a ga goro.

²⁸ Kaŋ a dii Isa, a na jinde jer ka kaati ka sujudu jinoo ra ka nee: «Macin ka agay nda ni marga, Isa Irkoy Jerantaa Iz'aroo? Ay g'a ŋaaray ni ga, mas'ay zarabi.»

²⁹ Isa nka ganjoo yaamar kaŋ a ma hun aroo ra. Cee booboyaŋ ganjoo g'a dii. Borey g'a haw nda guuru karfuyaŋ, i ga gaalayaŋ daŋ cewey ra, amma a g'i dunbu. Ganjoo g'a ka koy saajey ra.

³⁰ Isa n'a hãa ka nee: «Macin ti ni maapoo?» A nee: «Ay maapoo ti Alžama.» A na woo har, zama ganji booboyaŋ ka huru a ra.

³¹ Ganjey na Isa suurandi a masi ngi sanba guusu futaa ra.

³² A gar kaŋ nbirŋa booboyaŋ goo ma kur tondi hondoo boŋ. De ganjey na Isa suurandi a ma naŋ ngi ma huru nbirŋawey wey ra. A n'a tee i se.

³³ Ganjey hun aroo ra ka huru nbirŋawey ra. Nbirŋawey hun tondi hondoo jesoo ga beene† ka haroo gaarandi, i yoole.

³⁴ Wey kaŋ g'i kur dii hayaa kaŋ tee, i zuru. I koy alhabaroo filla koyraa nda saajoo borey se.

³⁵ Borey koy dii hayaa kaŋ tee. I too nongoo kaŋ ra Isa goo. I na aroo gar kaŋ ra ganjey hun, a ga goro Isa cewey cire. Darbay goo jindoo ra, lakkaloo ga timme daku. Borey kaŋ dii a hunbur.

³⁶ Borey kaŋ dii hayaa kaŋ Isa n'a tee, no ma filla borey kaŋ kokor ka kaa se, takaa kaŋ nda Isa na aroo hallasi ganjey ra.

³⁷ Woo banda ga, Geraza koyraa nda nga laamaa borey kul n'a wiri Isa ga, a ma mooru ngi, zama i hanse ka hunbur. Isa huru harihiyoo ra ka willi.

³⁸ Aroo kaŋ ra ganjey hun n'a ŋaaray a ga, a ma naŋ nga ma cindi nga bande. Amma Isa mana yadda, a nee a se:

³⁹ «Willi ni hugoo do, ma hayaa kul filla i se kaŋ Irkoy n'a tee ma ne.» A koy, de a na hayaa filla koyraa kul ra kaŋ Isa n'a tee nga se.

Žayrus ize woyoo nda woyoo kaŋ tuku Isa bankaaraa ga

(Matiyu 9.18–26; Marku 5.21–43)

⁴⁰ Waatoo kaŋ Isa willi, alžamaa kul kaŋ goo m'a batu n'a kubay.

† **8:33 8.33** «tondi hondoo jesoo ga beene», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «tondi hondoo boŋoo boŋ».

⁴¹ Nga ne, aru foo kaa a do kaŋ maapoo ti Žayrus, margahugoo bonkoynoo no. A sujudu Isa cewey cire, a n'a ŋaaray a ma kaa nga hugoo do.

⁴² Hayaa kaŋ se, ize woy folloku bara a se kaŋ goo nda haya kaŋ ga too jiiri woy cindi hinka (12), a ga baa ka buu. Kaŋ Isa ga koy a do, alžama g'a šiita.

⁴³ Woo gar kaŋ woy foo goo jamaa ra kaŋ nga jiiri woy cindi hinka (12) a ga kuri mandi. [Alman kul kaŋ goo a se, a n'a noo lotokorey se,] amma affoo kul mongu k'a noo baani.

⁴⁴ A man Isa nda banda here ka tuku nga bankaaraa mijoo ga. Dogoo din da kuri mandiroo kay.

⁴⁵ Isa nee: «May no ka tuku ay ga?» Boro foo kul ga nee kaŋ man'ti nga no. Piyer nee: «Alfagaa, alžamaa ga ni kuubi ka ni bere, i ga ni šiita.»

⁴⁶ Amma Isa nee: «Boro tuku ay do, zama ay maate kaŋ gaabi foo fatta ay ra.»

⁴⁷ Woyoo dii kaŋ Isa bay nga ga, a jijiri nda hunburay ka kaa ka sujudu Isa se ka hayaa har jamaa kul jine kaŋ se nga tuku a do, nda takaa kaŋ nda nga duu baani dogoo din da.

⁴⁸ Isa nee woyoo se: «Ay izoo, ni naanaa na ni hallasi. Ma koy nda baani.»

⁴⁹ A goo ma šelaŋ kaŋ boro hun margahugoo bonkoynoo windoo do ka nee: «Ni ize woyoo faati. Masi alfagaa zaa ka kay koyne.»

⁵⁰ Isa maa, a zaabi ka nee a se: «Masi hunbur, naanay hinne, de a ga hallasi.»

⁵¹ Waatoo kan̄ Isa too Žayrus hugoo do, a mana nan̄ boro kul ma huru nga bande nda man'ti Piyer, nda Yehiya, nda Žak, nda zankaa jaŋoo nda baaboo.

⁵² Borey kul ga h̄ee, i ga yooyo bukaa boŋ. Isa nee i se: «War masi h̄ee, a mana buu, a mma jirbi.»

⁵³ Borey n'a kašikaši, zama i ga bay kan̄ a buu.

⁵⁴ Amma Isa n'a dii nda kaboo ka nga jindoo jer ka nee: «Woy-izoo, tun ni boŋ ga.»

⁵⁵ Lakkaloo yee kate a ga, dogoo din da a tun. Isa n'i yaamar i m'a noo ŋaayan.

⁵⁶ Zankaa hayragey boŋey haw, amma Isa n'i yaamar i masi hayaa kan̄ tee deede boro kul se.

9

Isa na nga taalibi woy cindi hinkaa (12) sanba (Matiyu 10.5–15; Marku 6.7–13)

¹ Isa ciya taalibi woy cindi hinkaa (12) se k'i noo hini nda gaabi ganjey kul ga ka wircikoyney noo baani.

² A n'i sanba i ma Irkoy Laamaa šennoo waazu, i ma kate wircikoyney se baani.

³ A nee i se: «War masi haya kul zaa diraa se, a ma tee gobu, wala bolbol, wala ŋaayan, wala nooru. War masi darbay hinka mo zaa.

⁴ Hugu kul kan̄ ra war zunbu, war ma cindi no din da ra. No din ra war ma tun ka koy.

⁵ Nda borey wanji ka war zumandi, war ma hun koyraa din ra, war ma kusaa kokobu k'a kaa war cewey ga, woo ga tee seede kan̄ haya futa no i n'a tee.»

⁶ Taalibey šerre. I koy koyra kanboo kul ra ka Alhabar Boryaa toonandi, de nongoo kul ra i kate borey se baani.

Herod bojhawaa

(Matiyu 14.1–12; Marku 6.14–29)

⁷ Kokoy kaccaa kaŋ se i ga nee Herod maa hayey kul kaŋ teendi, boŋoo haw, zama boro fooyaŋ ga nee Yehiya tun bukawey ra.

⁸ Affooyaŋ ga nee Ilyasu ka bangay. Affooyaŋ mo ga nee annabi jina-jinawey affoo ka tun koyne.

⁹ Herod nee: «Yehiya, ay na boŋoo kaa jindoo ga. May ti boraa woo kaŋ ay ga maa i ga hayey wey har a ga?» A ga ceeci nga ma dii Isa.

Isa na boro zenber guu (5.000) ŋandi

(Matiyu 14.13–21; Marku 6.30–44; Yehiya 6.1–14)

¹⁰ Waatoo kaŋ diyawey willi kate, i na hayaa kul filla Isa se kaŋ ŋi n'a tee. A n'i ka koy nga bande, ka yee jere ga koyra ra kaŋ se i ga nee Betsayda.

¹¹ Kaŋ alžamaa bay, i hanga a. Isa n'i kubay henna, de a šelan i se Irkoy Laamaa ga. De mo borey kaŋ ga baa gaaham baani, a kate i se baani.

¹² Kaŋ zaaroo ga sintin ka ben, taalibi woy cindi hinkaa (12) man a ka nee a se: «Alžamaa naŋ hala i ma koy koyra kanbey kaŋ ga man ne ga nda hawsaa borey do ka duu kanidoo nda ŋaayan, zama nongoo kaŋ ra ir ne, haya kul sii a ra.»

¹³ Amma Isa nee i se: «War hunday m'i noo ŋaayan!» I nee: «Ir sii nda haya kaŋ bisa takula

guu nda hamiisa hinka, nda man'ti ir nka koy njaayan day jamaa woo kul se.»

¹⁴ Woo gar kaŋ arey ga too boro zenber guu (5.000) cine. Isa nee nga taalibey se: «W'i gorandi nda soofu-soofu. Soofu foo kul ma tee boro woyguu (50) cine.»

¹⁵ I n'a tee nda takaa din, i n'i kul gorandi.

¹⁶ Woo banda ga, Isa na takula guwaa nda hamiisa hinkaa zaa, a na nga boŋoo jer ka beenaa guna, a na albarka daŋ i ra. A n'i dunbu. A n'i noo taalibey se i m'i zamna alžamaa game.

¹⁷ Borey kul ŋaa hala i kungu. I koy nda kokondo woy cindi hinka (12) kaŋ ga too nda wey kaŋ cindi.

May ti Isa?

(Matiyu 16.13–20; Marku 8.27–30)

¹⁸ Han foo, kaŋ Isa goo ma Irkoy njaaray jere ga, nga taalibey goo a bande. A n'i hãa ka nee: «Alžamaa mma nee, may ti agay?»

¹⁹ I n'a zaabi ka nee: «Boro fooyaŋ ga nee Yehiya kaŋ ti batizekaa ti ni, affooyaŋ ga nee Ilyasu ti ni, affooyaŋ mo ga nee kaŋ annabi jina-jinawey affoo ti ni kaŋ tun ka huna.»

²⁰ Woo banda ga, a nee i se: «De war, war mma nee, may ti agay?» Piyer zaabi ka nee: «Ni ti Almasihu kaŋ Irkoy n'a sanba.»

²¹ Isa zahã i ga kaŋ i mas'a har boro kul se.

Isa šelanŋ nga buuyanoo nda nga tunyanoo ga

(Matiyu 16.21–23; Marku 8.31–33)

²² A nee i se koyne: «Kala Bora a kaŋ tee Adamize ma dii zarabi booboyaŋ. Boro beerey

nda sargari juwalkey jineborey nda Citaaboo baykey g'a yankar. A ga wiiyandi, de jirbi hinzantoo hane a ga tun.»

*Takaa kan ga kate boro ma hanga Isa
(Matiyu 16.24–28; Marku 8.34–9.1)*

²³ Isa nee borey kul se: «Boro kan ga baa nga ma hanga ay bande, kala a ma nga alhawaa nan, zaari kul a ma nga kanjandibundoo zaa* jina, a ma hanga agay.

²⁴ Boro kan ga baa nga ma nga hundoo hallasi g'a mursu, amma boro kan ga nga hundoo mursandi ay maaganda se g'a hallasi.

²⁵ Macin no a g'a hanse boro se a ma duu adunna kul, nda a ga nga bon halaci wala ka nga bon mursandi?

²⁶ Boro kul kan agay nda ay meešenney g'a haawandi borey game, Bora kan tee Adamize ga haw a borey game waati kan a kaa nga daržaa, nda Baaboo wanoo, nda almalayka henanantey wanoo ra.

²⁷ Ay g'a har war se nda cimi, boroyan goo ne kan si buuyan taba i mana dii Irkoy Laamaa.»

*Isa kunturoo alhaaloo barmay
(Matiyu 17.1–8; Marku 9.2–8; Piyer bataga 2to
1.17–18)*

²⁸ Kan Isa na šenney wey har, jirbi yaaha cine banda ga, a na Piyer, nda Yehiya, nda Žak zaa ka žigi nga bande tondi hondoo bon ka Irkoy ŋaaray.

* **9:23 9.23** Boro ma nga kanjandibundoo zaa man'ti kala boro ma yadda ka nga hundoo noo sanda takaa kan nda Isa na nga wanoo noo.

²⁹ Waatoo kaŋ a goo ma Irkoy ŋaaray nga ndumoo alhaaloo barmay. Nga darbaa tee ikaaray far.

³⁰ Nga ne, aru hinka cindi ka šelan a bande kaŋyaŋ ti Musa nda Ilyasu.

³¹ I bangay darža ra, i ga šelan Isa bande nga aduŋna hunyanoo ga kaŋ ga kaa ka tee Žerizalem.

³² Woo gar kaŋ Piyer nda nga hangasiney jirbi guusa n'i dii. Kaŋ i tun i dii Isa daržaa nda aru hinka kaŋ ga kay a bande.

³³ Waatoo kaŋ borey din hun Isa do, Piyer nee a se: «Alfagaa, a ga boori ir ma cindi ne ra, adiši ir ma hukkuum hinza cin, affoo ni se, affoo Musa se, affaa Ilyasu se.» Piyer si hayaa bay kaŋ nga g'a har.

³⁴ A goo ma šenney wey har kaŋ duula foo na nga biyoo k'i gum. Taalibey hunbur kaŋ i dii ŋgi goo duulaa ra.

³⁵ Jinde foo fatta duulaa ra ka nee: «Woo ti agay Iz'aroo kaŋ ay n'a suuba, wa haŋajer a se!»

³⁶ Šennoo woo waati, Isa hinne ka cindi. Jirbey din taalibey dangay, hayaa kaŋ i dii a, i mana baffoo har boro kul se a ra.

*Isa na ganji gaaray k'a kaa zanka ra
(Matiyu 17.14–18; Marku 9.14–27)*

³⁷ Subaa ra, kaŋ i zunbu tondi hondoo boŋ, alžama boobo na Isa kubay.

³⁸ Nga ne, alžamaa ra, aru foo wurru ka nee: «Alfagaa, ay g'a ŋaaray ni ga, ma ŋeli ay iz'aroo ga, zama nga hinne bara ya ne.

³⁹ Ganji foo bara no kaŋ, nda a tun a se, dogoo din da a mma kaati. Ganjoo g'a jijirandi nda gaabi, a ga kufu kar. A ga gay a g'a gurzugay hala a g'a naŋ.

⁴⁰ Ay n'a njaaray ni taalibey ga i m'a gaaray, amma i mongu.»

⁴¹ Isa zaabi ka nee: «Dumi kaŋ si naanay, a ga Irkoy hoo, hala waati foo no ay ga hima ka cindi war bande ka war suuri? Kate ni iz'aroo.»

⁴² A goo ma man kaŋ ganjoo n'a cetaw ganda k'a guzuguzu. Amma Isa zahā ganjoo ga, a na zankaa noo baani, a n'a yeeti baaboo ga.

⁴³ Borey kul na almunkar nda Irkoy jeeraa.

*Isa yee ka šelan nga buuyanoo ga
(Matiyu 17.22–23; Marku 9.30–32)*

Waattoo kaŋ borey kul boŋey haw nda hayaa kaŋ Isa n'a tee, nga no a nee nga taalibey se:

⁴⁴ «Wa war haŋawey kayandi ka maa hayaa kaŋ ay g'a har. Bora a kaŋ tee Adamize ga kaŋandi adamizey kabey ra.»

⁴⁵ Amma taalibey mana faham šennoo woo se. Šenni daabante no i se hala i masi duu almaganaa. I ga hunbur k'a hāa nda šennoo.

*May ka bisa borey kul?
(Matiyu 18.1–5; Marku 9.33–41)*

⁴⁶ Taalibey na cere kakaw. Kakaa man'ti kala, ngi ra, may ka bisa borey kul.

⁴⁷ Isa ga hayaa bay kaŋ goo biney ra. A na zanka kaccu foo zaa k'a daŋ nga jeroo ga,

⁴⁸ de a nee i se: «Boro kul kaŋ yadda ka zankaa woo dii ay maaganda se, bora a, agay hunday ga a yadda. Boro kul kaŋ yadda ay ga, bora a kaŋ n'ay

sanba ga a yadda. Bora a kan kacca nda war kul, nga ti ibeeroo.»

⁴⁹ Yehiya na šennoo zaa ka nee: «Alfagaa, ir dii aru foo kan ga ni maano cee ka ganje y gaaray. Ir n'a ganji a m'a tee, zama a sii ir bande ka ni gana.»

⁵⁰ Isa nee a se: «War mas'a ganji, zama boro kan si konna war, goo war bande.»

Samari koyra kanbe foo borey wanji Isa ma zunbu ngi do

⁵¹ Kan waatoo man kan ra Isa ga hima ka zandi ka hun adunna ra, a kayandi kan haya kul kan no kala nga ma koy Žerizalem.

⁵² A na dontokawyan sanba nga jine, kanyan na fonda zaa ka koy Samari borey koyra kanbe foo ra ka zunbudoo soolu a se.

⁵³ Amma koyraa din borey mana yadda a ma zunbu no din, zama Žerizalem fonda ra a goo.

⁵⁴ Kan taalibi hinkaa kan ti Žak nda Yehiya dii woo, i nee: «Ir Koyoo, n'ga baa ir ma beenaa nuunaa cee a ma kan i bon k'i halaci?»

⁵⁵ Isa bere ka citi i ga.

⁵⁶ Woo banda ga, i koy cere bande koyra kanbe foo ra koyne.

Boro kan ga baa nga ma hanga Isa (Matiyu 8.19-22)

⁵⁷ Kan i goo ma dira fonda ra, aru foo nee Isa se: «Ay ga hanga ni bande nongu kul kan ra n'ga koy.»

⁵⁸ Isa nee a se: «Nzungey goo nda guusu, cirawey goo nda teji, amma Bora a kan tee

Adamize sii nda nongu kaŋ ra a ga nga bonoo kanandi.»

⁵⁹ Isa nee aru foo se koyne: «Hanga ay bande.» A nee: «[Ay Koyoo,] naŋ ya koy ay baaba sutura jina.»

⁶⁰ Amma Isa nee a se: «Naŋ bukawey ma ngi bukawey sutura, ni, koy Irkoy Laamaa fee.»

⁶¹ Affoo yee ka nee koyne: «Ay ga hanga ni, ay Koyoo, amma naŋ ya koy ay hugey borey hoy baani jina.»

⁶² Isa nee a se: «Boro kul kaŋ na nga beeriguuroo dii nga kaboo ra, de a ga neli ka lakkal dan banda se, bora din sii nda nafaw Irkoy Laamaa se.»

10

Isa na taalibi woyye cindi hinka (72) sanba

¹ Hayey kaŋ tee banda ga, ir Koyoo yee koyne ka taalibi woyye cindi hinka (72) zaa k'i sanba nga jine boro hinka-hinka koyrawey nda nongey kul kaŋ ra a ga hima ka kaa ka koy.

² A nee i se: «Hegaa ga beeri, amma goykey si boobo. Adiŋi wa hegaa Koyoo ŋaaray a ma goykawyaŋ sanba nga hegaa ra.

³ Wa koy, nga ne, ay ga war sanba sanda feejizeyaŋ kaŋ ga koy ganjihanŋiyaŋ game.

⁴ War masi fortomaani, wala bolbol, wala taami zaa, de mo war masi sallam boro kul ga fonda ra.

⁵ Hugu kul kaŋ ra war huru, war mma jin ka nee: <Alaafiyaa ma kaa hugoo woo ga!>

⁶ Nda alaafiyakoyni goo no din, war alaafiyaa ga kani a ga, nda man'ti woo, war alaafiyaa ga yee war ga.

⁷ Wa cindi hugoo din da ra. War ma n̄aa i do, war ma han̄ i do, zama goykaw ga hima nda nga banaa. War masi hun hugoo woo ra ka huru hugoo woo ra.

⁸ Koyra kul kan̄ ra war huru, de borey na war yawzunbay, war ma hayey n̄aa kan̄ i ga kate ey war se.

⁹ Wircikoyney kan̄ goo no din, war ma kate i se baani, wa nee i se: <Irkoy Laamaa man war ga.>

¹⁰ Amma koyra kul kan̄ ra war huru, de i mana war yawzunbay, wa koy nga lolawey ra, war ma nee:

¹¹ <Ba war koyraa kusaa kan̄ denja ir cewey, ir g'a kokobu war ga. Amma war ma haya foo bay kan̄ ti Irkoy Laamaa man.>

¹² Ay ga war bayrandi kan̄ hanoo din, Sodom gurzugaa ga kacca nda koyraa din wanoo.»

*Koyrayan̄ kan̄ wanji ka tuubi
(Matiyu 11.20-24)*

¹³ «Ni bone, Korazin! Ni bone, Betsayda! Zama nda a gar kayfey kan̄ teendi war game nka teendi Tir nda Sidon̄ ra, i gay i na saaku dan̄ ngi ga ka goro boosu ra, ka cebe kan̄ ngi tuubi.

¹⁴ Woo se kayandoo hane, Tir nda Sidon̄ gurzugaa ga kacca nda war wanoo.

¹⁵ Ni Kaparnahum, n'ga hongu kan̄ n'ga jerandi hala ma too beenaa? Žahannam no i ga ni zumandi!

¹⁶ Boro kaŋ na haŋajer war se, agay se a na haŋajer. Boro kaŋ wanji war ga, agay ga a wanji. A gar, boro kaŋ wanji ay ga, bora a kaŋ n'ay sanba ga a wanji.»

Taalibi woyye cindi hinkaa (72) yee kateyanoo

¹⁷ Taalibi woyye cindi hinkaa (72) yee kate nda jaali, i nee: «Ir Koyoo, ba ganjey huru ir hinoo cire ni maapoo ga.»

¹⁸ Isa nee i se: «Ay dii Ibilisi, a ga kaŋ ka hun beenaa ra ma nee meli.

¹⁹ Nga ne, ay na war noo hini war ma dira gondey nda dontoney nda iberoo hinoo kul ga, bila nda baffoo ma ifutu tee war se.

²⁰ War masi jaali nda kaŋ ganjey ga war yaamarey tee, amma wa jaali nda haya kaŋ se war maapey hantumandi beenaa ra.»

Isa jaali

(Matiyu 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Alwaati follokaa din da ra, Isa jaali Hundi Henanantaa albarkaa ra, de a nee: «Ay ga albarka dan ma ne, Baaba, beenaa nda gandaa Koyoo, zama n'na hayey wey tugu lakkalkoyney nda borey kaŋ ga faham se, amma n'n'i bangandi zanka kaccey se. Cimi, ya Baaba, zama takaa woo no n'baa m'a tee.»

²² «Ay Baaba Irkoy na hayey kul dan ay kaboo ra. Boro kul si bay may ti Iz'aroo nda man'ti Baaba Irkoy. Boro kul si bay may ti Baaba Irkoy nda man'ti Iz'aroo, nda boro kaŋ se Iz'aroo baa nga m'a bangandi.»

²³ Woo banda ga, a bere taalibey here, nga nda ey foo, a nee: «Moŋey duu gomni kaŋ ga dii hayaa kaŋ war goo ma dii a!

²⁴ Ay ga war bayrandi kaŋ annabi booboyaŋ nda kokoyyaŋ baa ngi ma dii woo kaŋ war goo ma dii a, amma i mana dii a. I baa ngi ma maa woo kaŋ war goo ma maar'a, amma i mana maar'a.»

Samari boro hinnantaa filla yaasayantaa

²⁵ Ašariyaa baykaw foo ne ka tun ka Isa sii ka nee: «Alfagaa, macin no ay ga hima k'a tee hala ya hunayan abadantaa tubu?»

²⁶ Isa nee a se: «Macin ka hantumandi ašariyaa ra? Macin no n'n'a caw?»

²⁷ A zaabi ka nee: «<Ma baa ni Koyoo Irkoy nda ni binoo kul, nda ni hundoo kul, nda ni gaaboo kul, nda ni lakkaloo kul.>* Koyne mo: <Ma baa ni cinaa sanda takaa kaŋ nda n'ga baa ni boŋ.>†»

²⁸ Isa nee a se: «N'tuuru nda fondaa. Woo tee, de n'ga huna.»

²⁹ Amma aroo baa nga ma nga boŋ henanandi, a nee Isa se: «De may ti ay cinaa?»

³⁰ Isa na šennoo zaa, a nee: «Woo ti aru foo kaŋ ga doo ka hun Žerizalem ka koy Žeriko. A kaŋ fondodunbukey ga, i na nga hayey kul taa a kone, i n'a kar, de i koy. I n'a naŋ buuyan nda hunayan game.

³¹ Sargari juwalkaw foo kaŋ mana bay, kaa ka doo nda fondaa din, a dii aroo, a ceesi ka bisa a ga.

* **10:27 10:27** Alhukumoo 6.5. † **10:27 10:27** Sargarey 19.18.

³² Takaa din da Lewi boro foo too nongu follokaa din ra, a dii aroo, a ceesi ka bisa a ga.

³³ Amma Samari boro foo kaŋ goo ma naaru too no din ra. Kaŋ a dii a kul, a hanse ka hinna a se.

³⁴ A man a do ka nga dorey safar nda jii nda alaneb hari moora, a n'i didiji nda zaara. Woo banda ga, a n'a žigandi nga boŋ kaarumaa ga. A n'a ka koy yawzunbudoo foo ra ka huga nda a.

³⁵ Subaa ra, a na nzorfu kaaray tamma boŋ hinka kaa, a n'i noo yawzumandikaa se, a nee a se: «Ma huga nda a, haya kul kaŋ n'n'a daŋ a ra ka bisa woo kaŋ ay n'a noo ma ne, ay g'a bana ma ne ay yee kateroo ga.»

³⁶ Woo banda ga, Isa nee a se: «Ni do, boro hinzaa woo ra, may no ka boraa kaŋ kaŋ fondodunbukey gamey ra tee nga cinaa?»

³⁷ A nee: «Boraa kaŋ hinna a se.» Isa nee a se: «Koy, de ma takaa din da tee.»

Isa koy Mart nda Maryama do

³⁸ Waatoo kaŋ Isa nda taalibey na fondaa zaa, i huru koyra-ize foo ra. Woy foo kaŋ maapoo ti Mart n'i zumandi nga do.

³⁹ A goo nda woyme kaŋ se i ga nee Maryama kaŋ cindi a ga goro ir Koyoo cewey cire ka haŋajer nga šennoo se.

⁴⁰ A gar Mart hunday goo hugoo goy boobey gamey ra. A kaa ka nee Isa se: «Ay Koyoo, woo si ni dor kaŋ ay woymaa g'ay naŋ agay hinne goyey game? Nee a se adiši a m'ay gaa.»

⁴¹ Ir Koyoo zaabi ka nee a se: «Mart, Mart, n'ga huzun, n'ga jijiri haya booboyaŋ se.

⁴² Amma haya folloku ka tilasu. Maryama na baa hennaa zaa kaŋ si hun a kone.»

11

Isa na nga taalibey cawandi Irkoy ŋaarayyan (Matiyu 6.9-13; 7.7-11)

¹ Han foo Isa goo ma Irkoy ŋaaray nongu foo ra. Waatoo kaŋ a benandi, nga taalibey affoo nee a se: «Ay Koyoo, ir waanandi takaa kaŋ nda ir ga Irkoy ŋaaray, sanda takaa kaŋ nda Yehiya n'a waanandi nga taalibey se.»

² A nee i se: «Nda war ga Irkoy ŋaaray, wa nee:

‹Ya Baaba Irkoy!

Yala ni maapoo ma zandi sanda henanante, ni Laamaa ma kaa.

³ Ir noo zaari kul ir meehunaa.

⁴ Ir zunubey yaafa ir se,

zama ir hunday ga yaafa boro foo kul se kaŋ n'ir tooje.

Masi naŋ ir ma siyandi ka kaŋ zunubu ra.»»

⁵ Isa yee ka nee i se: «War ra, may ti bora a kaŋ goo nda cere kaŋ do a koy cijinoo gamoo ra ka nee a se: ‹Ay ceroo, ay faaba nda takula hinza,

⁶ zama ay cere foo ka hun diraydoo ra ka kaa ay do, ay sii nda baffoo k'a ŋandi a se.»

⁷ Ceroo kaŋ goo hugoo gundoo ra ga hin k'a zaabi ka nee: ‹Mas'ay zaa ka kay, hugoo mijoo daaba, agay nda ay zankey kani. Ay si hin ka tun ka ni noo.»

⁸ Ay ga war bayrandi kaŋ ba nda a mana tun k'i noo a se nga ceretaraa se, a ga tun k'a noo

haya kul kaŋ ga a ga too nga kula jaŋaa sabbu se.

⁹ Agay da mo ga nee war se: Wa Irkoy ŋaaray, a ga war noo, wa ceeci, war ga duu, wa kara-kara, a ga feera war se.

¹⁰ Zama boro kul kaŋ ŋaaray, i g'a noo, boro kaŋ ceeci ga duu, de mo i ga feera boro kaŋ kara-kara se.

¹¹ War ra, may ti baaboo kaŋ, nda izoo n'a wiri hamiisa, a g'a noo gondi hamiisaa dogoo ra?

¹² Wala mo, nda a n'a wiri guuri, a g'a noo donton?

¹³ Nda war kaŋ ga laala ga wan ka war izey noo haya hennayan, taka foo nda Baaba Irkoy kaŋ goo beenaa ra si Hundi Henanantaa noo boro kaŋ g'a ŋaaray se?»

*I na Isa hinoo himandi nda Ibilisi wanoo
(Matiyu 9.32-34; 12.22-30; Marku 3.22-27)*

¹⁴ Isa na ganji foo gaaray kaŋ na aru foo benbandi. Waatoo kaŋ ganjoo hun a ra, benbaa ŧelan, jamaa boŋhaway.

¹⁵ Amma boro fooyan i ra nee: «Belzebil* kaŋ ti ganjey boŋkoynoo nda a ga ganjey gaaray.

¹⁶ Affooyan n'a sii ka wiri a ga a ma tammaasa kayfante tee kaŋ hun beenaa ra.»

¹⁷ Amma Isa ga ngi anniyawey bay, a nee i se: «Laama kul kaŋ izey dunbu, laamaa din ga halaci, hugey ga kaŋ cere boŋ.

¹⁸ Nda Ibilisi na nga boŋ zamna, taka foo nda nga laamaa ga kay, zama war nee kaŋ Belzebil nda ay ga ganjey gaaray?

* **11:15 11.15** Belzebil, Ibilisi maa foo no.

19 Nda agay, Belzebil nda ay ga ganjey gaaray, de may nda war borey g'i gaaray? Woo se ngi no ma tee war ciitikey.

20 Amma nda Irkoy hinoo nda ay ga ganjey gaaray, adiši Irkoy Laamaa kaa war ga.

21 Nda aru gaabikoyni kanj goo nda wongu jinayyan ga nga hugoo lakkal, haya kul si duu nga almaanoo.

22 Amma nda aru kaa kanj gaabi nda a kanj ga hin a, a ga wongu jinawey kul taa a kone kanj ti nga gaaboo, de a ga nga alganiimaa zamna borey se.

23 Boro kanj sii ay bande, mma konna agay. Boro kanj si borey marga ay bande, mm'i say-say.

Ganjoo yee kateyanoo
(Matiyu 12.43–45)

24 Waati kanj ganji hun boro ra, a mma koy nongey kanj goo saajoo ra ka hunanzamay wiri. Nda a mana duu a kul, a ga nee: «Ay ga yee ay hugoo kanj ra ay hun.»

25 Nda a too no din, a g'a gar a haaba, a taalam.

26 Woo banda ga, a ga yee ka koy ka ganji iyeye zaa kanj laala nda a. I ga huru hugoo ra ka goro. Bora din cee koraa ga jaase ijinaa.»

Borey kanj duu gomni

27 Isa nka šennoo woo har kanj woy foo na nga jindoo jer jamaa ra ka nee a se: «Gundoo duu gomni kanj na ni zaa, fafey duu gomni kanj na ni naanandi.»

28 Amma Isa n'a zaabi ka nee: «Gomni sii kala borey se kanj ga hanjajer Irkoy meešennoo se, de i ga gaabu a ga.»

Yunusa tee tammaasa
(Matiyu 12.38–42)

²⁹ Waatoo kanj alžama beeri foo marga Isa boŋ, a nee: «Zamanoo woo borey man'ti kala boro laalayanj. Tammaasa kayfante no i ga ceeci, amma i s'i noo tammaasa kanj man'ti woo kanj Yunusa n'a tee.

³⁰ Zama takaa kanj nda Yunusa tee tammaasa Niniwe borey se, takaa din da no Boraa kanj tee Adamize ga ti a zamanoo woo izey se.

³¹ Gurma here kokoy woyoo ga tun kayandoo hane, nga nda zamanoo woo borey, a ga alhukum zurandi i ga, zama a nka hun adunja kanjoo ga ka kaa ka hanajer Sulaymaana lakkaloo se. Sohō boro ne kanj bisa Sulaymaana.

³² Niniwe borey ga tun kayandoo hane ka alhukum zurandi zamanoo woo izey ga, zama Niniwe borey nka tuubi kanj i maa Yunusa waazoo. Sohō boro ne kanj bisa Yunusa.»

Moo ti gaaham fitillaa
(Matiyu 5.15; 6.22–23)

³³ «Boro kul si fitilla diinandi k'a danj nongu tugante ra [wala ka kusu gum a boŋ], amma a s'a danj kala fitilla gorodogoo ga hala borey kanj ga huru ma dii gaayoo.

³⁴ Ni moŋoo ti ni gaahamoo fitillaa. Nda ni moŋoo ga boori, ni gaahamoo mo kul goo gaay ra. Amma nda ni moŋoo ga laala, ni gaahamoo goo kubay ra.

³⁵ Adiši hawgay, gaayoo kanj goo ni ra masi tee kubay.

36 Nda ni gaahamoo kul tee gaay, nongu si cindi a ra kaŋ ga tee kubay. Nga kul ga tee gaay sanda waati kaŋ fitilla ga ni noo gaay.»

*Isa citi Fariziyeney nda Citaaboo baykey ga
(Matiyu 23.1–36; Marku 12.38–40)*

37 Waatoo kaŋ Isa ūelan ka ben, Fariziyen foo n'a wiri a ga a ma kaa ka koy ŋaa nga do. A huru hugoo ra ka goro ŋaadogoo ra.

38 Fariziyenoo boŋoo haw kaŋ a dii Isa mana alwala jina ka ŋaa.

39 Amma ir Koyoo nee a se: «War Fariziyeney, war ga potoo nda taasaa dumaa ŋumay, amma war kuneheroo ga too nda komari nda laalay.

40 Lakkal jaŋantey, man'ti tarayheroo teekaa, nga da ka kuneheroo tee wala?

41 Hayey kaŋ goo kunehere no war ga hima k'i sarga, nga ra hayey kul ga henan war se.

42 Amma war bone, Fariziyeney, zama war ga anaanawoo, nda suboo, nda dumaray kul azakkaa noo Irkoy se. Amma war dirŋa Irkoy ūerretaraa nda nga bajoo. Wey ti hayey kaŋ war hima k'i tee bila nda war ma jerey yankar.

43 War bone, Fariziyeney, zama war ga baa jine gorodogey margahugey ra, war ga baa borey ma war foo nda beeray farrey ra.

44 War bone, zama war ga hima nda saarayyan kaŋ ga boro ga dira bila nda ma bay wala saarayyan no.»

45 Ašariyaa baykaw foo n'a zaabi ka nee: «Alfagaa, takaa kaŋ nda n'goo ma ūelan, ir mo, n'goo m'ir wow.»

⁴⁶ A nee: «War mo ašariyaa baykey, war bone, zama war ga jeejeyan dan adamizey ga kan i si hin ey, ka gar kan war si kabe-ize folloku dan i se.

⁴⁷ War bone, zama war ga annabey saarawey cin, wey kan war baabey n'i wii.

⁴⁸ War takaa ga cebe kan war baabey teegoyey ga kan war se. Ngi, i na annabey wii, war, war ga ngi saarawey cin k'i kayandi.

⁴⁹ Woo se Irkoy lakkaloo nee: «Ay ga annabiyan nda diyawyan sanba i ga. I ga wiiya i ra, i ga boroyan gurzugay i ra»,

⁵⁰ hala i ma zamanoo woo izey hãa nda annabey kul kan kurey mun za aduɲna daaruroo ga.

⁵¹ M'a dii za Habila kuroo munyanoo hala Zakarya kuroo munyanoo ga kan i n'a wii sargari tonadogoo nda Irkoy hugoo game.† Ay ga war bayrandi kan i ga zamanoo woo izey hãa nda hayey wey.

⁵² War bone, ašariyaa baykey, zama war na bayraa kufal-izoo dii. War hunday mana huru, war na borey ganji mo kan ga baa ngi ma huru.»

⁵³ Waatoo kan Isa fatta no din, Citaaboo baykey nda Fariziyeney sintin ka marga a ga ka gaabi k'a hãa nda haya booboyan:

⁵⁴ i na kumsayyan hirri a se, wala ngi ga duu mijoo ra šenni futu k'a wurru.

12

Dolobiroo kan ga boro ga hima ka nga bon

† 11:51 11.51 Sintinoo 4.8; Taarikey 2to 24.20–22.

*hawgay**(Matiyu 10.26-27; 16.5-12; Marku 8.14-21)*

¹ Alwaatoo woo ra, alžama nda alžama marga hala nongu kaŋ ra i mma cere taama. Isa jin ka šelaŋ nga taalibey se ka nee: «Wa war boŋ hawgay Fariziyeney dolobiroo ga kaŋ ti almunafikitaray.

² Haya tugante sii no kaŋ si kaa ka bangay, sirri sii no kaŋ si kaa ka bayrandi.

³ Woo se haya kul kaŋ war n'a har kubaa ra ga mandi gaayoo ra. Haya kaŋ war n'a ciinay haŋa ra hugoo gundoo ra, ga feendi soorawey boŋ.»

*May no boro ga hima ka hunbur a?**(Matiyu 10.28-31)*

⁴ «Ay g'a har war se kaŋ ti ay cerey: War masi hunbur borey kaŋ ga boro kunturoo wii, amma woo banda ga, i si hin ka haya kul tee.

⁵ Ay ga bora cebe war se kaŋ war ga hima ka hunbur a. Wa hunbur bora kaŋ, nda a wiiya banda ga, a goo nda hini ka boro warra žahannam. Ay ga war bayrandi, nga no war ma hunbur a.

⁶ Takirya guu si neerandi kala tamma hinka wala? Woo kul, Irkoy jine, ba affoo si dirnandi i ra.

⁷ De koyne mo ba war boŋ hinhirey, i kul kabandi. Adiši war masi hunbur, takirya boobo cere ra, war bisa ey.»

*Ka yadda wala ka wanji Isa ga**(Matiyu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)*

⁸ «Ay g'a har war se, boro kul kaŋ nee nga goo ay mayraa ra adamize jine, Bora kaŋ tee

Adamize mo ga nee Irkoy almalaykey jine kan boraa din goo nga mayraa ra.

⁹ Amma boro kan n'ay yankar adamizey jine, ga yankarandi Irkoy almalaykey jine.

¹⁰ Boro kul kan na ifutu har Boraa kan tee Adamize se, ga yaafandi. Amma boro kan na Hundi Henanantaa wow, si yaafandi.

¹¹ Waati kan i ga war gongu ka koy margahugey ra, wala alkaaley jine, wala hinoo do ka war ciiti, war masi alhuzun nda takaa kan nda i ga faasa war se, nda hayaa kan war g'a har,

¹² zama Hundi Henanantaa ga war bayrandi alwaatoo din da hayaa kan war ga hima k'a har.»

Almankoyni saama filla yaasayantaa

¹³ Alžamaa ra, boro foo nee Isa se: «Alfagaa, nee ag'armaa se a m'ir tuboo zamna agay nda nga game.»

¹⁴ A nee a se: «Aroo, may k'ay tee war se alkaali wala zamnakaw?»

¹⁵ Woo banda ga, a nee i se: «Wa hanse ka lakkal dan ka war bon hawgay haya ceeci nda albahiiritaray dumi kul ga, zama adamize hunaroo alman s'a hallasi, taka kul kan nda a goo nda a.»

¹⁶ Isa na filla yaasayante deede i se ka nee: «Almankoyni foo faarey hanse ka taasuu tee.

¹⁷ A ga šelan nga binoo ra ka nee: «Macin no ay g'a tee, zama ay sii nda nongu kan ra ay g'ay taasoo fanji?»

¹⁸ A nee koyne: «Hayaa ne kan ay g'a tee. Ay g'ay taasuu fanjidogey kayri ka ibeeriyar cin. Ay ga ag'alkamaa kul nda ag'arzakaa kul fanji i ra.»

19 Woo banda ga, ay ga nee ay boŋ se: <Ay baakaa, arzaka boobo fanjandi ma ne jiiiri booboyan se: ni boŋ hunanzam, ŋaa, ma han, ma yafarhã.>

20 Amma Irkoy nee a se: <Saama, hõ cijinoo hunday ni hundoo ga taandi. Hayey kan n'n'i soolu, may no ma duu ey?>

21 Woo no ma tee boro ga kan na alman marga nga boŋ se, de Irkoy do a sii nda gomni.»

*War masi huzun
(Matiyu 6.25-34)*

22 Isa nee nga taalibey se: «Woo se ay ga war bayrandi kan war masi huzun war hundoo se, nda war ŋaahayaa, wala war gaahamoo se, woo kan nda war ga daabu.

23 Hundi bisa ŋaayan. Gaaham bisa bankaaray.

24 Wa gaaru-gaarey guna: i si duma, i si hegay, i sii nda mangasa, i sii nda taas fanjidoo, amma Irkoy g'i ŋandi, soko war kan bisa cirawey!

25 War ra, may ti bora kan nga alhuzunoo ga kate a ma hin ka ba alwaati kayna tonton nga aloomuroo ga?

26 Adiŋi nda war si hin ka ba woo tee, cin se war ga huzun nda hayey cindey?

27 Wa kutukuryey guna takaa kan nda i ga zay. I si taabi, i si haabu bii. Ay ga war bayrandi kan Sulaymaana nda nga daržaa kul, a mana bankaaray dan ka too ngi affoo.

28 Nda suboo kan hõ a goo faarey ra, suba a ga warrandi alforonoo ra, Irkoy g'a bankaaray

nda takaa woo, taka foo nda a si war bankaaray, naanaykaccukoyney?

²⁹ War, war masi war boŋ zarabi ka hayaa ceeci kaŋ war g'a ŋaa wala k'a haŋ.

³⁰ Zama hayey wey kul aduŋŋa kutakey no m'i ceeci. Amma war Baaba Irkoy ga bay kaŋ war ga too i ga.

³¹ Hayaa kaŋ war ga hima k'a ceeci man'ti kala Irkoy Laamaa, de hayey wey mo ga tontonandi war se.

³² Feeji kur kaccaa, masi hunbur, zama a kan war Baaba Irkoy se nga ma war noo Laamaa.»

*Alman cimoo
(Matiyu 6.19–21)*

³³ «Wa war arzakaa neere ka hayoo sarga. Wa fortomaaniyaŋ tee war boŋ se kaŋ si ŋen nda alman kaŋ si ben kaŋ goo beenaa ra kaŋ zay si man a, dusu s'a ŋaa.

³⁴ Zama nongoo kaŋ ra war almaanoo goo, nga ra war binoo mo goo.»

Tamey kaŋ ga hanna

³⁵ «War gamey ma hawa, war fitillawey ma dii.

³⁶ War, war ma hima nda boroyaŋ kaŋ ga ngi koyoo yee kateroo batu kaŋ koy hiijay ra, hala za a kaa ka kara-kara ngi ma feeri a se.

³⁷ Tamey wey duu gomni kaŋ ngi koyoo kaayanoo ga, a gar i goo ma hanna. Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, a ga gamahaw k'i alhaadimay, de a ga sonbu k'i noo ŋaayan.

³⁸ A ma kaa cijinoo gamoo ra wala woo din banda ga, tamey ga duu gomni nda a n'i gar i ga hanna.

³⁹ War ma haya foo bay kanj ti, nda a gar hugukoy ga bay waatoo kanj ga zayoo ga kaa, a si nanj a ma nga hugoo kayri.

⁴⁰ War mo ma soolu, zama waatoo kanj war s'a hongu ra Bora a kanj tee Adamize ga kaa.»

Tam dumi hinkaa
(Matiyu 24.45-51)

⁴¹ Piyer nee: «Ay Koyoo, filla yaasayantaa woo ir da ga n'goo wala borey kul ga n'goo?»

⁴² Ir Koyoo nee: «May ti jinay talfikaw laadirante lakkalkoynoo kanj nga koyoo g'a danj nga tamey jine hala a m'i noo njaayan kanj ga hima waatoo ra kanj ga hima?

⁴³ Tamoo din duu gomni kanj nga koyoo kaayanoo ga, a g'a gar a ga takaa woo tee!

⁴⁴ Ay g'a har war se nda cimi, a g'a danj nga almaanoo kul jine.

⁴⁵ Amma nda tamoo woo nee nga binoo ra: <Ay koyoo ga gay hala a ga kaa>, nda a sintin ka banjney nda konjney kar, ka nja a, ka hanj ka suu,

⁴⁶ tamoo woo koyoo ga kaa zaari kanj a s'a hongu ra nda waati kanj a s'a bay ra. A g'a zukandi futu ka nga nda borey kanj si naanay tee affoo.

⁴⁷ Tamoo kanj na nga koyoo ibaayoo bay, amma a mana soolu ka goy nda nga ibaayoo, i g'a barzu, barzu futu.

⁴⁸ Amma boro kanj mana bay, de a na haya tee kanj ga hima nda barzuyan, i g'a barzu kayna. Boro kanj i n'a noo iboobo, i ga haya boobo ceeci a ga. Boro kanj ga i na iboobo talfi, i g'a hãa haya kanj bisa woo kanj i n'a talfi a ga.»

*Borey ga dunbu Isa maaganda se
(Matiyu 10.34–36)*

⁴⁹ «Nuune no ay kaa k'a cetaw adunna bon, cin no ay g'a wiri kala a ma dii?

⁵⁰ Batizeyan goo no kan nda ay ga hima ka batizandi. Ay ga hanse ka gurzugay hala a ga tee.

⁵¹ War mma hongu kan alaafiya no ay kaa ka zumandi adunna ra? Kalaa, kalaa! Ay ga war bayrandi kan dunbuyan no ay kate a.

⁵² Hõ banda ga, boro guu kan goo hugu foo ra ga dunbu. Boro hinzaa nda ihinkaa si cere zaa, ihinkaa nda ihinzaa si cere zaa.

⁵³ Baaba nda ize ga dunbu, ize nda baaba ga dunbu. Naa nda ize woy ga dunbu, ize woy nda naa ga dunbu. Nzura woy nda nga izoo wandoo ga dunbu, izoo wandoo nda nzura woyoo ga dunbu.»

*Waatey bayyanoo
(Matiyu 16.2–3)*

⁵⁴ Isa nee koyne jamaa se: «Waati kan war ga dii duula ga marga waynakanay here, dogoo din da war ga nee: <Ncirni ga kan>, de mo a ga kaa da.

⁵⁵ Nda war dii dandi kaboo here hewoo ga hēe, war ga nee: <Konni ga tee>, de mo a ga tee da.

⁵⁶ Almunafikey! War ga wan ka beenaa nda gandaa alhaaley kaa cere ra, taka foo nda war si wan ka zamanoo woo bay?»

*Waafakay ceeci bora ga kan ni nda a ga ciiti
(Matiyu 5.25–26)*

⁵⁷ «Macin se war si hayaa kayandi kaŋ ga šerre, war hunday?

⁵⁸ Waati kaŋ ni nda ni yenjekasinaa ga koy alkaaloo do, ni hinoo kul tee fondaa ra war ma waafaku, a masi koy ni daŋ alkaaloo jine, alkaaloo ma ni noo alkaatoo se, alkaatoo ma ni warra kasaa ra.

⁵⁹ Ay g'a har ma ne, n'si fatta no din mana nooroo bana hala nongu kaŋ ra ba koboro si cindi.»

13

Tuubiyan wala halaciyan

¹ Alwaati follokaa din da ra, boro fooyaŋ kaa Isa do ka deede a se takaa kaŋ nda Pilat na Galile boroyaŋ kurey mun waatoo kaŋ ra i ga ngi sargarey kaa.

² Isa n'i zaabi ka nee: «War nka hongu kaŋ Galile borey din nka tee zunubanteyaŋ ka bisa Galile borey jerrey, zama i zarabi takaa woo?

³ Ay ga nee war se, abada. Amma nda war mana tuubi, war kul ga halaci nda taka follokaa.

⁴ Wala mo boro woy cindi yaahaa (18) kaŋ boŋ Silowe soorohugu kukoo kaŋ, a n'i wii, war mma nee kaŋ i nka goy futu tee ka bisa Žerizalem borey jerrey?

⁵ Ay ga nee war se, abada. Amma nda war mana tuubi, war kul ga halaci nda taka follokaa.»

Jeejajnaŋoo kaŋ si hay filla yaasayantaa

⁶ Isa yee ka filla yaasayantaa woo deede i se ka nee: «Aru foo kaŋ goo nda jeejajnaa kaŋ a n'a

duma nga alaneb faaroo ra. A kaa ka ize ceeci a ga, a mana duu.

⁷ A nee faaroo goykaa se: <Jiiri hinza ne kaŋ ay ga kaa ka ize ceeci jeejaynaŋoo woo ga, amma ay si duu. A dogu, macin se a ga nongoo too yaada?>

⁸ A n'a zaabi ka nee: <Ay koyoo, a naŋ jiiroo woo hinne, hala ya ciroo tunandi ka birji daŋ a ra.>

⁹ A ga hin ka tee a ma ize tee yeeši, nda a man'a tee, m'a dunbu.>>

Isa na woy noo baani hunanzam zaari hane

¹⁰ Han foo Isa goo ma cawandi margahugey affoo ra hunanzam zaari hane.

¹¹ Woy foo goo no din kaŋ ganji goo a ra kaŋ n'a tee borojere jiiri woy cindi yaaha (18). Nga kul ka gum, a si hin ka nga boŋ šerre ba kaccu.

¹² Waatoo kaŋ Isa dii woyoo, a ciya a se, a nee a se: «Woyoo, ni borojeretaraa ben.»

¹³ A na nga kabey fur a ga. Dogoo din da woyoo kunturoo šerre, de a na Irkoy beerandi.

¹⁴ Amma margahugoo boŋkoynoo futu nda hayaa kaŋ se Isa na boro noo baani hunanzam zaari hane. A na šennoo zaa ka nee jamaa se: «Jirbi iddu ka kayandi kaŋ ra goy ga tee. Wa kaa jirbey din ra ka duu baani, amma man'ti hunanzam zaaroo hane.»

¹⁵ Ir Koyoo n'a zaabi ka nee: «Almunafikey! War affoo kul nka si nga hawoo wala nga farkaa feeri kaloo ra hunanzam zaaroo hane ka koy a haŋandi wala?»

¹⁶ De woyoo woo kaŋ ti Ibirahima haamaa kaŋ Ibilisi ne k'a haw jiiri woy cindi yaaha (18), a

mana hima hawaroo din ma hun a ga hunanzam zaaroo hane wala?»

¹⁷ Kaŋ Isa goo ma šelan, nga nkuwawey kul haw. Amma jamaa kul jaali nda haya daržantey kaŋ a n’i tee.

Dumi gurunbu-ize kaccaa filla yaasayantaa
(*Matiyu 13.31–32; Marku 4.30–32*)

¹⁸ Isa nee: «Macin nda Irkoy Laamaa ga hima, macin ga ay g’a sawandi?»

¹⁹ A si hima nda kala dumi gurunbu-ize kaccu foo kaŋ se i ga nee mutardi kaŋ boro n’a zaa k’a say nga saddiŋaa ra. A zay ka tee tuuriŋaa, cirawey na teji tee kabey ra.»

Dolobiroo filla yaasayantaa
(*Matiyu 13.33*)

²⁰ Isa yee ka nee: «Macin ga ay ga Irkoy Laamaa sawandi?»

²¹ A si hima nda kala dolobiri kaŋ woy n’a zaa k’a daŋ dika hinza cine farin ra, hala a kul ma tun.»

Hugu mee kaccaa
(*Matiyu 7.13–14, 21–23*)

²² Isa koy cawandi koyrawey nda koyra kanbey ra waatoo kaŋ a ga naaru ka koy Žerizalem.

²³ Boro foo nee a se: «Ay Koyoo, boro kaynayan no ma hallasi wala?» A nee i se:

²⁴ «Wa war boŋ gaabi ka huru nda hugu mee kaccaa. Ay g’a har war se, zama boro boobo ga ceeci ka huru, amma i si hin.

²⁵ Za hugoo koyoo tun, de a na nga hugoo miŋoo daabu, a gar war goo taray, war ga sintin ka ganboo kar-kar ka nee: <Ir Koyoo, feeri ir se!>

A ga zaabi ka nee war se: <Ay si war bay, ay si war hundogoo bay.>

²⁶ Waatoo din war ga sintin ka nee: <Ir ŋaa ni bande, ir haŋ ni bande, n'n'ir cawandi ir farrey ra.>

²⁷ A ga tuuru war se ka nee: <Ay si war bay, ay si war hundogoo bay. Wa mooru agay, war kul kaŋ ti goy futu teekawyaŋ.>

²⁸ No din ra hēeni nda hiŋekaamayan ga tee, waati kaŋ war ga dii Ibirahima, nda Isiyaka, nda Yakuba, nda annabey kul Irkoy Laamaa ra, amma war, war ga warrandi taray.

²⁹ Boroyaŋ ga hun dandi nda dangay, hawsa nda gurma ka kaa ka goro ganda ka ŋaa Irkoy Laamaa ra.

³⁰ Nga ne, boro kokoranteyaŋ goo no kaŋ ga kaa ka tee ijinayaŋ, ijinayaŋ goo no kaŋ ga kaa ka tee ikokoranteyaŋ.»

*Isa hēe Žerizalem ga
(Matiyu 23.37-39)*

³¹ Waati follokaa din da ra, Fariziyen fooyaŋ man Isa ka nee a se: «Koy, ma nongoo woo naŋ, zama Herod ga baa nga ma ni wii.»

³² A nee i se: «Wa koy nee nzungu-izoo din se: <Nga ne, ay ga ganjey gaaray, ay ga kate borey se baani hō nda suba, jirbi hinzantoo ga, ay ga benandi.>

³³ Amma kala y'ay fonda zaa hō, nda suba, nda subasi, zama a si hima annabi ma wiiyandi nongu ra kaŋ man'ti Žerizalem.

³⁴ Žerizalem, Žerizalem kaŋ ga annabey wii, a ga tondi ka borey warra k'i wii kaŋ sanbandi a

ga. Cee marje ay baa ya ni izey marga sanda takaa kaŋ nda gorgo ga nga izey marga nga fatawey cire, amma war wanji!

³⁵ Nga ne, war hugoo ga naŋandi. Ay g'a har war se kaŋ war si dii agay koyne hala waati kaŋ ra war ga nee: «Albarka ma huru bora a ra kaŋ ga kaa ir Koyoo maŋoo ga.»*

14

Isa na boro foo kaŋ gaahamoo funsu noo baani

¹ Hunanzam zaari foo hane, Isa huru ka ŋaa Fariziyeney jineboro foo hugoo ra. Borey kaŋ goo no din ga hanse k'a koroŋi.

² Nga ne, aru foo goo a jine kaŋ wirci bara a ga kaŋ g'a funsandi.

³ Isa ŋelan aŋariyaa baykey nda Fariziyeney se ka nee: «A ga bisa hunanzam zaaroo hane boro ma wircikoyne noo baani wala a si bisa?»

⁴ I dangay. Isa na aroo dii, a n'a noo baani k'a naŋ a ma koy.

⁵ Woo banda ga, a nee i se: «May ti bora a war ra kaŋ, nda izoo wala nga hawoo kaŋ day ra, a s'a kaa dogoo din da ba nda hunanzam zaari hane no?»

⁶ I mana hin k'a zaabi nda baffoo.

Ma ni boŋ yeeti ganda, ni kaboo ma don

⁷ Isa ga dii kaŋ hoyandikey goo ma jine gorodogey ceeci, a ŋelan i se nda filla yaasayante, a nee i se:

* 13:35 13.35 Zabur 118.26.

⁸ «Nda boro na ni cee hiijay hoyandi ra ma kaa ka ŋaa, masi koy goro jinehere dogey ra, zama a ga hin ka tee hoyandikaw foo goo no kaŋ bisa ni.

⁹ De bora kaŋ na ni nda a kul cee, ma kaa ka nee ma ne: «Bora woo noo dogoo.» N'ga haw ka koy gorodogey kul ikokorantaa ra.

¹⁰ Amma nda boro na ni hoyandi, ni mma hima ka koy goro gorodoo kokorantaa ra. Nga ra, nda bora kaŋ na ni hoyandi kaa, a ga nee ma ne: «Ay ceroo, kaa ka goro jine». Woo ga tee ma ne beeray borey kul jine kaŋ goo ni bande ŋaadogoo ra.

¹¹ Zama boro kul kaŋ na nga boŋ jer ga yee ganda, boro kaŋ na nga boŋ yeeti ganda ga jerandi.»

¹² Isa nee bora kaŋ n'a hoyandi se: «Nda n'na cirkosay wala hawray tee ka borey ŋandi, masi ciya ni cerey, wala ni armey, wala ni boro maanawey, wala taalammey kaŋ goo nda haya se, zama ngi, i ga hin ka ni hoyandi ka hayaa bana kaŋ n'n'a tee i se.

¹³ Amma nda n'ga hoyandi tee, ciya misikiiney, nda borojerewey, nda bongey, nda danawey se.

¹⁴ Woo ra n'ga duu gomni, zama i sii nda a k'a yeeti ni ga. Irkoy g'a yeeti ma ne hanoo hane kaŋ boro šerrantey ga tun.»

Hoyandikey filla yaasayantaa
(Matiyu 22.1-10)

¹⁵ Kaŋ hoyandikaw foo maa šenney wey, a nee: «Bora duu gomni kaŋ ga ŋaayan ŋaa Irkoy Laamaa ra.»

16 Isa nee a se: «Aru foo na hawray beeri tee kaŋ ra a na boro boobo cee i ma kaa ka ŋaa.

17 Waatoo kaŋ hawraa waatoo too, a na nga tamoo sanba a ma nee borey kaŋ a g'i ŋandi se: <Wa kaa, hayey kul soolu ka ben.>

18 I kul sintin ka addalil noo kaŋ se ngi si hin ka kaa. Boro jinaa nee a se: <Faari no ay n'a day, a tilasu ya koy dii a. Ay g'a wiri ni ga, ma alha naŋ ya ne, ay si hin ka kaa.>

19 Affoo mo nee: <Haw yaaru hinka-hinka hala igguu no ay n'i day, ya mma koy i sii. Ay g'a wiri ni ga, ma alha naŋ ya ne, ay si hin ka kaa.>

20 Affoo mo nee: <Ay hijjaa ka tee, woo se ay si hin ka kaa.>

21 Waatoo kaŋ tamoo yee kate, a na hayey har nga koyoo se. Hugoo koyoo futu, de a nee nga tamoo se: <Fatta nda cahāyan ka koy koyraa farrey nda nga lolawey ra ma misikiiney, nda borojerewey, nda danawey, nda bongey daŋ kate ne ra.>

22 Alwaati kayna banda ga, tamoo nee a se: <Ay koyoo, yaamaroo kaŋ n'n'a noo teendi, amma hala sohō doo cindi.>

23 Tamoo koyoo nee a se: <Koy fondawey nda kaley bande, ma borey gaabi i ma kaa ka huru hala ay hugoo ma too.>

24 Haya kaŋ se, ay ga war bayrandi: arey din kaŋ ay jin k'i cee, ba ngi affoo s'ay hawraa taba.>>

Hayey kaŋ boro ga hima k'i tee jina ma Isa gana

(Matiyu 10.37–38)

25 Han foo alžama beeri hanga Isa ka koy. A bere i here ka nee i se:

²⁶ «Boro kaŋ kaa ay do, de a man'ay daŋ nga baaba, nda nga jaa, nda wandoo, nda nga zankey, nda armey, nda woymey jine, a man'ay daŋ mo nga boŋ hundoo jine, boraa si hin ka tee ay taalibi.

²⁷ Boro kul kaŋ mana nga kanjandibundoo jeeje* ka hanga ay bande si hin ka tee ay taalibi.

²⁸ War ra, may ti boraa kaŋ, nda a ga baa nga ma soorohugu kuku cin, si goro jina ka hayey laasaabu kaŋ ga huru a ra, ka dii wala nga goo nda hini kaŋ g'a benandi?

²⁹ Nda man'ti woo, nda a na asaasoo kaa, amma a mongu ka cinaroo benandi, boro kaŋ dii a kul g'a kaŋikaŋi

³⁰ ka nee: «Boraa woo sintin ka cina, amma a mana hin k'a benandi.»

³¹ Wala mo, may ti kokoyoo kaŋ ga koy kokoy foo wongu, nda a mana goro jina ka laasaabu wala nda aru zenber woy (10.000) nga ga hin ka wongoo kubay kaŋ goo kaa nga ga nda boro zenber waranka (20.000)?

³² Nda a si hin, za a mana man, nga no a ga boro sanba a do ka alaafiyaa wiri a ga.

³³ Takaa din da, war ra, boro kul kaŋ mana haya kul kaŋ goo maapoo ga naŋ, si hin ka tee ay taalibi.»

Ciiroo kaŋ tenbaa hun

(Matiyu 5.13; Marku 9.50)

³⁴ «Ciiri ga boori, amma nda ciiri tar, macin nda boro g'a noo tenbe?

* 14:27 14.27 Zamnaa 9.23.

³⁵ A si laboo nafa, a si faaroo birjoo nafa, a mma warrandi taray. Boro kanj goo nda hanja ka maa, ma hanajer!»

15

Feejoo kanj dere filla yaasayantaa (Matiyu 18.12-14)

¹ Alkaasidikey kul nda zunubu teekey man Isa ka hanajer a se.

² Fariziyeney nda Citaaboo baykey nuununu ka nee: «Woo, zunubu teekey no a g'i barraku, koyne mo a ga nja i bande!»

³ Amma Isa na filla yaasayantaa woo filla i se ka nee:

⁴ «War ra, may ti bora a kanj goo nda feeji bon zangu (100), de affoo dere i ra, a si woyyagga cindi yaggaa (99) nan saajoo ra ka huru woo kanj dere cewoo ra hala nga ma duu a?

⁵ Nda a duu a, a mma jaali k'a fur nga jesey ga.

⁶ Waati kanj a yee hugey do, a ga ciya nga cerey nda nga taalammey se ka nee i se: «Wa jaali ay bande, zama ay duu ay feejoo kanj dere.»

⁷ Ay g'a har war se, takaa din da, jaali ga tee beenaa ra zunubante folloku kanj tuubi se ka bisa boro woyyagga cindi yagga (99) šerrante kanj si too tuubiyen ga.»

Nzorfu kaaraa kanj dere filla yaasayantaa

⁸ «May ti woyoo kanj goo nda nzorfu kaaray tamma bonj woy (10), de nda affoo dere, a si fitilla diinandi ka hugoo haabu k'a fisi henna hala nga ma duu a?

⁹ Nda a duu a, a ga ciya nga cere woyey nda nga taalammey se ka nee: <Wa jaali ay bande, zama ay duu nzorfoo kanj dere ya ne.>

¹⁰ Takaa din da, ay g'a har war se, jaali ga tee Irkoy almalaykey nda cere game zunubante folloku kanj tuubi se.»

Iz'aroo kanj dere filla yaasayantaa

¹¹ Isa yee ka nee: «Aru foo kanj goo nda iz'aru hinka,

¹² ikaccaa nee baaboo se: <Baaba, ay noo ay bagaa almaanoo ra.> Baaboo na nga almaanoo zamna i se.

¹³ Jirbi kayna banda ga, iz'aru kaccaa na nga bagaa marga ka koy ganda mooro ra. No din ra a na nga almaanoo hasara woy nda aru izefututaray ra.

¹⁴ Waatoo kanj a na nga almaanoo kul nja, heray beeri kaa ganda din ga. A sintin a ga tilasu.

¹⁵ A koy goy ganda-izey affoo se kanj n'a dan nga faarey ra, a ma nbirjawey kur.

¹⁶ A heray hala nongu kanj ra a boonay nga ma tuuri-izey nja kanj nbirjawey g'i nja, amma boro kul s'a noo a se.

¹⁷ Waati foo, lakkaloo zunbu, a nee nga bonj se: <Ay baaba goykaw boobey ga nja ka kungu hala jeroo ma cindi, amma agay ne, ne ra, ay ga buu nda heray.

¹⁸ Ay ga tun ka koy ay baaba do, de ay ga nee a se: "Baaba, ay na zunubu tee Irkoy jine, ay duu zunubu ni ga,

¹⁹ ay si hima ka ciyandi koyne ni izey ra. Ay himandi ni goykey affoo.">

²⁰ Woo banda ga, a tun, a koy nga baaba do. A goo nongu mooro ra kaŋ baaboo g'a honnay, a hanse ka tamalla a se, a zuru ka gum a ga k'a naagu nga gandoo ra.

²¹ Izoo nee a se: <Baaba, ay na zunubu tee Irkoy jine, ay duu zunubu ni ga, ay si hima ka ciyandi koyne ni izey ra.>

²² Amma baaboo nee nga tamey se: <Wa cahã ka kate darbawey kul ihennaa k'a dan jindoo ra, war ma korbay dan kaboo ra, war ma taami dan cewey ra.

²³ Wa kate haw-ize biirimaa, war m'a wii, ir ma ŋaa, ir ma hooray,

²⁴ zama ay izoo woo nka buu ka yee ka huna. A nka dere, a yee ka duwandi.> Woo banda ga, i na hooraa sintin.

²⁵ Woo gar kaŋ iz'aru beeroo goo faarey ra. Waatoo kaŋ a ga kaa, kaŋ a man hugoo, a maa hoorawey nda gaaney jindey.

²⁶ A ciya tam foo se k'a hãa haya kaŋ ti woo.

²⁷ Tamoo nee a se: <Ni armaa ka yee kate. Ni baaba na haw-ize biirimaa wii, zama a duu a, a goo gaaham baani ra.>

²⁸ Beeroo futu, de a mana baa nga ma huru. Baaboo fatta k'a suurandi.

²⁹ A na nga baaba zaabi ka nee: <Nga ne, jiiri marje kaŋ ay goo ni cire, ya na bay ka ni yaamarey affoo hoo. Amma mana bay k'ay noo wala hancin-ize foo hala agay nda ay cerey ma hooray.

³⁰ Amma kaŋ ni izoo woo kaa kaŋ na ni almaanoo hasara woykuurey bande, nga, n'na haw-ize biirimaa wii a se.>

³¹ Baaboo nee a se: <Ay izoo, ni, waati kul n'goo ay bande, haya kul kanj goo ay maapoo ga, man'ti kala ni wane.

³² A nka tilasu ir ma hooray ka paali, zama ni armaa woo nka buu ka huna. A nka dere ka duu ka duwandi.>>

16

Jinay talfikaw carmantaa

¹ Isa yee ka nee nga taalibey se: «Aru al-mankoyni foo goo nda jinay talfikaw foo. A duu alhabar kanj a na nga almaanoo hasara.

² A ciya a se ka nee: <Cimi ti hayaa kanj ay ga maar'a ni ga wala? Kaa ka ni goyoo laasaaburoo tee ya ne, zama n'si hin ka tee ya ne jinay talfikaw koyne.>

³ Talfikaa nee nga boŋ se: <Macin no ay g'a tee, ay koyoo goo m'ay kaa jinay talfikawtaraa ra? Labu goyyan? Ay sii nda nga gaaboo. Gariibutaray? Ay ga haw.

⁴ Ay ga hayaa bay kanj ay g'a tee, nga ra waati kanj ay hun jinay talfikawtaraa ra, borey ga nanj ya man ngi.>

⁵ A ciya nga koyoo garawkoyney se nda affoo-foo. A nee ijinaa se: <Marje no ay koyoo g'a may ni ga?>

⁶ A nee a se: <Dilwil bargu zangu (100).> Talfikaa nee a se: <Ni garaa-kaddaasey zaa, cahã ka goro, hantum woyguu (50).>

⁷ Woo banda ga, a nee affoo se: <Ni, marje bara ni ga?> A nee a se: <Alkama saaku zangu guu (500).> A nee a se: <Ni garaa-kaddaasey zaa, hantum zangu taaci (400).>

⁸ Almankoynoo* na talfikaa kaŋ si šerre saabu nda carmaa kaŋ nda a na woo tee, zama zamanoo woo borey ga carmay ka goy ngi alwaddey bande ka bisa borey kaŋ goo gaayoo ra.

⁹ Agay mo ga nee war se kaŋ war ma cereyaŋ tee nda nooroo kaŋ ga boro derandi, nga ra waati kaŋ a ben, i ga naŋ war ma huru ngi gorodoo abadantey ra.

¹⁰ Boro kaŋ ti laadirante hayey kul ikaccaa ra, ba iboobo ra laadiray goo a ga. Boro kaŋ man'ti šerrante haya kaccu ra, ba iboobo ra a si šerre.

¹¹ Nda war mana laadir nooroo ra kaŋ ga boro derandi, may no ma alman cimoo talfi war ga?

¹² Nda alman waani ra war mana laadir, may no ma war noo haya kaŋ ti war hunday wane?»

Irkoy wala nooru?

(Matiyu 6.24)

¹³ «Tam sii no kaŋ ga hin ka goy gaakoy hinka se. A mma konna affaa ka baa affaa wala a ma denji affaa ga ka donda affaa. War si hin ka tee tam Irkoy se war ma tee tam nooru se.»

Irkoy ašariyaa bisa alman

¹⁴ Fariziyeney kaŋ ti nooru baakaw maa hayaa kul kaŋ Isa n'a har, i n'a jooŋo.

¹⁵ A nee i se: «War, war ga ceeci ka tee boro šerranteyaŋ adamizey jine, amma Irkoy ga war biney bay, zama haya kaŋ adamizey n'a jer, haya harramante no Irkoy do.

* **16:8 16.8** «Almankoynoo», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «ir Koyoo».

¹⁶ Ašariyaa nda annabey cindi i ga bara hala Yehiya waatoo ga. Za woo banda ga, Irkoy Laamaa šennoo kaŋ ti Alhabar Boryaa harandi, de boro foo kul ga gaabi daŋ hala nga ma huru.

¹⁷ A ga faala beenaa nda gandaa ma dere ka bisa ašariyaa tonbi-ize folloku ma hun.»

Isa šelan fayyan ga

(Matiyu 5.31–32; Marku 10.11–12)

¹⁸ «Aru kul kaŋ na nga wandoo fay ka hiiji affoo, a na zina tee. Aru mo kaŋ hiiji woy kaŋ kurŋoo n'a fay na zina tee.»

Almankoynoo nda misikiinoo

¹⁹ «Aru foo kaŋ goo nda alman, darbay šukka ciray nda šukka baana hay šendayan no a g'i daŋ. Zaari kul jaaliyan ra a ga huna, a ga maakaani.

²⁰ Amma misikiini foo kaŋ maanoo ti Lazar† ga daaru almankoynoo hugoo mijoo ga, nga kul ti futta kaŋ ra hinni ga hun.

²¹ A ga boonay nga ma duu ka ba meecindey ŋaa kaŋ ga kaŋ almankoynoo ŋaadogoo ra. Koyne mo ba hanšey ga kaa ka nga futtawey logu.

²² Hanoo kaŋ misikiinoo buu, almalaykey n'a zaa ka koy Ibrahima jeroo ga. Nga dumaa ga, almankoynoo mo buu, a suturandi.

²³ Almankoynoo goo alaaharaa, a goo gurzugay ra kaŋ a na nga boŋoo jer, a dii nongu mooro ra Ibrahima kaŋ Lazar goo jeroo ga.

† **16:20 16:20** Lazar maanaa ti «Irkoy faabaroo».

24 A ciya ka nee: <Baaba Ibrahima, hinna ay ga, ma Lazar sanba ay do a ma nga kabe-izoo boṅoo sufa haroo ra k'ay deenoo tayandi, zama ay gurzugay nuunaa woo ra.>

25 Ibrahima nee a se: <Ay izoo, hongu kaṅ n'duu ni bagaa gomnoo ni hunaroo ra, amma Lazar laazaaba, sohō binoo yay, ni, n'goo ma zarabi.>

26 Koyne mo farru beeri ka daṅandi ir nda war game hala borey kaṅ ga baa ngi ma hun ne ka koy war do wala war do ka kaa ne masi hin k'a tee.>

27 Almankoynoo nee: <Adiši ay g'a wiri ni ga, baaba Ibrahima, ma Lazar sanba ay baaba hugoo do,>

28 zama ay goo nda arma guu, a ma koy i bayrandi hala i masi kaa gurzugay dogoo woo ra.>

29 Ibrahima nee: <Musa citaaboo nda annabey waney goo i kone, i ma haṅajer i se.>

30 A nee: <Kalaa, baaba Ibrahima, nda bukawey ra, boro foo tun ka koy i do, i ga tuubi.>

31 Ibrahima nee a se: <Nda i mana haṅajer Musa citaaboo nda annabey waney se, ba nda bukawey ra boro foo tun, i si naanay.>>

17

Zunubu nda yaafayan

(Matiyu 18.6-7, 21-22; Marku 9.42)

1 Isa nee nga taalibey se: «Hayey kaṅ ga adamize kaṅandi zunubu ra si hin ka goro i mana tee, amma boraa bone kaṅ ti addaliloo kaṅ nda i ga teendi.

² Fufutondi ma hawandi jindoo ga ka warrandi teekoo ra baa bora se a ma boro kaccey wey affoo kañandi zunubu ra.

³ Wa war boñ hawgay. Nda ni armaa na zunubu tee ma ne, a yaamar, nda a nimsi, ma yaafa a se.

⁴ Nda zaaroo ra cee iyee a ga zunubu tee ma ne, de cee iyee a ga yee kate ka nee ma ne: <Ay nimsi nda woo kañ ay n'a tee>, yaafa a se.»

Naanay

⁵ Diyawey nee ir Koyoo se: «Tonton ir se ir naanaa ga.»

⁶ Ir Koyoo nee: «Nda a gar war naanaa ga too mutardi gurunbu-ize foo, war ga hin ka nee tuuriñanoo woo kañ mañoo ti sikomor se: <Dogu ka koy sinja teekoo ra>, de a ga war yaamaroo tee.»

Tamoo goyoo

⁷ «War ra, may ti bora kañ nda a goo nda tam beerikaw wala kurkaw kañ kaa ka hun faarey ra, a ga nee a se: <Cahã ka kaa ka goro ka ñaa?>

⁸ Amma man'ti a mma nee a se: <Ay hawraa soolu ya ne, ni gamoo haw ka goy ya ne jina, ya ñaa ka hañ jina ma duu ka ñaa ka hañ?>

⁹ A g'a bay nga tamoo se wala, zama tamoo na hayey tee kañ yaamarandi?

¹⁰ War mo, takaa din da, waati kañ war na hayey kul tee kañ yaamarandi, war ma nee: <Tamyañ yaada ti iri, ir goyoo de no ir n'a tee.>»

Isa na jiraykoyni woy (10) noo baani

11 Waatoo kaŋ Isa goo ma koy Žerizalem, a bisa Samari nda Galile game.

12 A mma huru koyra-ize foo ra kaŋ jiraykoyni aru woy (10) n'a kubay. I kay a se nongu mooro ra,

13 de i na ngi jindey jer ka nee: «Isa, Alfagaa, hinna ir ga.»

14 Waatoo kaŋ Isa dii ey, a nee i se: «Wa koy war boŋ cebe sargari juwalkey se.» Kaŋ i goo ma koy, i henan.

15 Affoo i ra dii kaŋ nga duu baani, a yee kate ka nga jindoo jer ka Irkoy beerandi.

16 A sujudu Isa cewey cire ka albarka tee a se. Aroo woo man'ti kala Samari boro.

17 Isa na ŝennoo zaa ka nee: «Man'ti war boro woy (10) ka henan, man yaggaa?»

18 Boro kul mana fatta i ra ka yee kate ka darža daŋ Irkoy ga nda man'ti yawoo din hinne?»

19 Woo banda ga, a nee a se: «Tun ni boŋ ga ka koy, ni naanaa na ni hallasi.»

*Takaa kaŋ nda Irkoy Laamaa ga kaa
(Matiyu 24.23-28, 37-41)*

20 Fariziyeney na Isa hãa wala han foo no Irkoy Laamaa ga kaa. Isa n'i zaabi ka nee: «Irkoy Laamaa si kaa nda taka kaŋ nda a ga gunandi.

21 Borey si kaa ka nee: «Nga ne, ne ra» wala «Nga ne, ne here», zama war ma bay kaŋ Irkoy Laamaa goo war game.»

22 A nee nga taalibey se: «Hanyaŋ ga kaa kaŋ war ga boonay war ma dii Bora a kaŋ tee Adamize nga zaari folloku, amma war si dii a.

²³ Borey ga nee war se: <Nga ne, ne here> wala: <Nga ne, ne ra>. War masi koy, war masi hanga ey.

²⁴ Zama takaa kaŋ nda meloo ga nere ka dii beenaa boŋ foo ga ka koy boŋ faa ga, takaa din no Bora a kaŋ tee Adamize ga ti a [nga zaaroo hane].

²⁵ Amma a tilasu a ma dii zarabi booboyaŋ, zamanoo woo borey m'a yankar jina.

²⁶ Sanda takaa kaŋ tee Nuhu zaarey hane, takaa din da no ma tee Bora a kaŋ tee Adamize zaarey hane.

²⁷ Borey ga ŋaa i ga haŋ, i ga hiiji i ga ngi izey hiijandi hala hanoo kaŋ Nuhu huru sunduku beeroo ra kaŋ tee harihii. Hari beeroo kaa, de a n'i kul halaci.

²⁸ Takaa din da, takaa kaŋ tee Lotu zaarey hane no ma kaa ka tee: borey ga ŋaa i ga haŋ, i ga day i ga neere, i ga fari i ga cina,

²⁹ amma hanoo kaŋ ra Lotu fatta Sodom, nuune nda ganjibaali kaŋ tee ncirŋi kaa ka hun beenaa ra k'i kul halaci.

³⁰ Takaa din da no ma kaa ka tee han kaŋ Bora a kaŋ tee Adamize zaaroo bangay.

³¹ Hanoo din, boro kaŋ goo sooro boŋ, amma nga jinawey goo hugoo ra, masi zunbu ka koy i zaa. Boro kaŋ goo faarey ra mo masi yee kate.

³² Wa hongu hayaa kaŋ duu Lotu wandoo.

³³ Boro kaŋ ga ceci ka nga hundoo hallasi g'a mursu, amma boro kaŋ g'a mursandi, g'a hallasi.

³⁴ Ay ga war bayrandi kaŋ cijinoo din boro hinka goo daari folloku ra, affaa ga zandi, affaa ga naŋandi.

³⁵ Woy hinka kaŋ ga fufu cere bande, affaa ga zandi, affaa ga naŋandi.

³⁶ [Boro hinka kaŋ goo faari ra, affaa ga zandi, affaa ga naŋandi.]»

³⁷ Taalibey na ŝennoo zaa ka nee Isa se: «Ir Koyoo, man ra a g'a tee?» A nee i se: «Nongoo kaŋ ra bukaa goo, no din ra dutaley mo ga margaa.»

18

Alkaaloo kaŋ si hunbur Irkoy filla yaasayantaa

¹ Isa na filla yaasayante deede i se k'i cebe kaŋ boro ga hima ka Irkoy ŋaaray waati kul, boro binoo masi hun.

² A nee: «Alkaali foo cindi koyra foo ra, a si hunbur Irkoy, a si boro kul beerandi.

³ Woy foo kaŋ kurŋoo buu kaŋ goo koyra follokaa din da ra, kaa a do ka nee a se: «Ciiti agay nda ay yenjekasinaa game.»

⁴ A na waati tee a ga wanji. Woo banda ga, a nee nga boŋ se: «Ba kaŋ ay si hunbur Irkoy, ay si boro kul beerandi,

⁵ woyoo woo g'ay farandi, ay ga ciiti a se, a masi kaa k'ay zaa ka kay.»»

⁶ Ir Koyoo yee ka nee: «Wa haŋajer hayaa kaŋ alkaaloo woo kaŋ si ŝerre n'a har.

⁷ De Irkoy, a si ciiti borey se kaŋ a n'i suuba kaŋ ga kaati k'a cee cijin nda zaari wala? A ga gay a mana tuuru i se wala?*

* **18:7 18.7** «A ga gay a mana tuuru i se wala?» Grek ŝenni ra, almaganaa faa ti «Ba nda a ga gay i ga, a ga ciiti i se.»

⁸ Ay ga war bayrandi kanj a ga ciiti i se nda cahāyan. Amma waati kanj Bora a kanj tee Adamize kaa, a ga naanayyanoo gar adujja ra wala?»

Fariziyenoo nda alkaasidiikaa filla yaasayantaa

⁹ Isa yee ka filla yaasayantaa woo har borey se kanj ga hongu boro šerranteyan ti ngi, de i ga borey cindey kaynandi.

¹⁰ A nee: «Boro hinka žigi ka koy Irkoy hugu beeroo ra ka Irkoy ŋaaray. Affaa ti Fariziyen, affaa ti alkaasidiikaw.

¹¹ Fariziyenoo kay ka Irkoy ŋaaray nga binoo ra ka nee: «Irkoy, ay ga albarka tee ma ne, zama ay man'ti sanda adamizey cindey kanj ti komakawyan, i si šerre, zinateeri, wala mo bora a woo kanj ti alkaasidiikaw.

¹² Ay ga meehaw cee hinka jirbiiyyaa ra. Ay duuraa kul kanj goo ya ne, ay ga azakkaa noo ma ne.»

¹³ Alkaasidiikaa hunday ga kay nongu mooro ra, a si yadda ka ba nga bonoo jer ka beenaa guna, amma a ga nga gandey kar ka cebe kanj nga nimsi, a nee: «Irkoy, hinna ay ga, agay kanj ti zunubante.»

¹⁴ Ay g'a har war se kanj bora a woo zunbu ka koy nga hugoo do, a tee boro šerrante. Zama boro kul kanj na nga bono jer ga yee ganda, de boro kanj na nga bono yeeti ganda ga jerandi.»

*Isa na albarka dan zankey ra
(Matiyu 19.13–15; Marku 10.13–16)*

15 Boroyan kate Isa do ba zanka kaccuyan hala a m'i taaru. Amma kan taalibey dii woo, kul i citi i ga.

16 Isa n'i cee ka nee i se: «Wa zankey nan i ma kaa ay do, war mas'i ganji, zama borey kan ga hima nda ey wane nda Irkoy Laamaa.

17 Cimoo ne kan ay g'a har war se, boro kul kan mana Irkoy Laamaa dii sanda takaa kan nda zanka kaccu g'a dii, šikka sii kan boraa si huru a ra.»

Aru almankoynoo

(Matiyu 19.16–30; Marku 10.17–31)

18 Alwakiili foo na Isa hãa ka nee: «Alfa boryaa, macin no ay ga hima k'a tee hala ya hunayan abadantaa tubu?»

19 Isa nee a se: «Macin se n'ga nee ay ga boori? Boro kul si boori nda man'ti Irkoy hinne.

20 N'ga yaamarey bay: «Masi zina, masi boro wii, masi zay, masi taari seedetaray tee, ni jaa nda ni baaba beerandi.»†»

21 Aroo nee a se: «Wey kul ay n'i dii za zankataray.»

22 Isa maa, a nee a se: «Haya foo ga ni kuma hala sohõ: hayey kul kan goo ma ne neere, de ma hayoo zamna talkey game, woo ra n'ga duu alman beenaa ra. Nga banda ga, ma kaa ka hanga agay.»

23 Kan a maa woo, binoo hanse ka maray, zama boro no kan ga hanse ka bara nda alman.

† 18:20 18.20 Fattaroo 20.12–16; Alhukumoo 5.16–20.

²⁴ Isa dii kaŋ binoo maray, a nee: «A ga šendi borey kaŋ goo nda alman se i ma huru Irkoy Laamaa ra.

²⁵ Yoo ma bisa nda sana fun ga faala nda almankoyini ma huru Irkoy Laamaa ra.»

²⁶ Nga haŋajerkey nee: «Adiši may no ma hin ka hallasi?»

²⁷ Isa nee: «Hayey kaŋ ga mongu adamize se, si mongu Irkoy se.»

²⁸ Woo banda ga, Piyer nee a se: «Ir ne, ir n'ir hayey kul naŋ kaŋ goo ir se ka hanga ni bande.»

²⁹ A nee i se: «Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se kaŋ boro kul sii no kaŋ na nga hugoo naŋ, wala nga wandoo, wala nga armey, wala nga hayragey, wala nga izey Irkoy Laamaa maaganda se

³⁰ kaŋ si kaa ka duu zamanoo woo ra haya kaŋ bisa a, de mo zamanoo kaŋ ga kaa ra, a ga duu hunayan abadantaa.»

Isa cee hinzantoo kaŋ a ga šelan

*nga buuyanoo nda nga tunyanoo ga
(Matiyu 20.17–19; Marku 10.32–34)*

³¹ Isa na taalibi woy cindi hinkaa (12) zaa nga bande, a nee i se: «Nga ne, ir goo ma žigi ka koy Žerizalem, hayey kul kaŋ annabey n'i hantum Bora a kaŋ tee Adamize ga, ga tabati.

³² I g'a nondi kutakey se. I g'a kaynandi, i g'a zarabi, i ga tufa a ga.

³³ De waati kaŋ i n'a barzu ka ben, i g'a wii. Jirbi hinzantoo hane a ga tun.»

³⁴ Amma taalibey mana faham šennoo kaŋ a n'a har ra haya kul. Šenni daabante no i se, i si hayey kaŋ harandi maanaa bay.

Isa na danaw moŋey feeri Žeriko koyraa jeroo ga

(Matiyu 20.29–34; Marku 10.46–52)

³⁵ Kaŋ Isa ga man Žeriko, danaw foo goo ma goro fondaa jeroo ga, a ga gariibu.

³⁶ Kaŋ a ga maa jamaa ga bisa, a hãa wala macin no.

³⁷ I bayrandi a se kaŋ Isa Nazaret boraa no ma bisa.

³⁸ A kaati ka nee: «Isa, Dawda Haamaa, hinna ay ga!»

³⁹ Borey kaŋ goo jine ga citi a ga a ma dangay. Amma nga, a mma kaati ka tonton ka nee: «Dawda Haamaa, hinna ay ga!»

⁴⁰ Isa kay, de a na yaamar noo kaŋ i ma kate a nga do. Kaŋ a man a do, a n'a hãa ka nee:

⁴¹ «Macin no n'ga baa y'a tee ma ne?» A nee: «Ay Koyoo, ya mma baa ya yee ka dii.»

⁴² Isa nee a se: «Ni moŋey ma yee ka dii, ni naanaa na ni hallasi.»

⁴³ Dogoo din da a yee ka dii, a hanga Isa bande, a ga Irkoy beerandi. Jamaa kul kaŋ dii woo na albarka tee Irkoy se.

19

Isa koy Zaše do

¹ Waatoo kaŋ Isa huru Žeriko koyraa ra, a dira a ra ka bisa.

² Aru foo ne kaŋ maapoo ti Zaše, alkaasidiikey boŋkoynoo no, de mo a goo nda alman.

³ A ceeci nga ma dii bora a kaŋ ti Isa, amma a mana hin alžamaa booboyanoo se, zama boro dunba no.

⁴ Woo se a zuru ka koy jine ka žigi tuuripaa foo boŋ kaŋ maapoo ti sikomor hala nga ma duu ka dii a, zama no din nda a ga hima ka bisa.

⁵ Waatoo kaŋ Isa too nongoo din ra, a na nga boŋoo jer, a nee a se: «Zaše, cahã ka zunbu, zama kala ya hoy ni hugoo do hõ.»

⁶ Zaše zunbu nda cahãyan, de a na Isa kubay nda paali.

⁷ Kaŋ borey dii woo, i kul ŋuunuŋuunu ka nee: «Aru zunubante do a koy goro.»

⁸ Zaše ga kay, a nee ir Koyoo se: «Nga ne, ay Koyoo, ay ga ag'almaanoo jere faa noo misikiiney se. Boro kaŋ ay n'a zanba ka nga hayaa taa, ay ga nga cine taaci yeeti a se.»

⁹ Isa nee a se: «Hõ hallasiroo huru hugoo woo ra, zama bora a woo mo man'ti kala Ibirahima haama.

¹⁰ Zama Bora a kaŋ tee Adamize nka kaa ka derantey ceeci k'i hallasi.»

*Nooru talfantaa filla yaasayantaa
(Matiyu 25.14–30)*

¹¹ Kaŋ borey goo ma haŋajer šenney wey se, Isa tonton ka filla yaasayante foo deede i se, zama a goo ma man Žerizalem, de i mma hongu kaŋ waatoo din da Irkoy Laamaa ga kaa.

¹² Woo se a nee: «Boro foo kaŋ ti boro kayante koy ganda mooro foo ra ka koy kokoy fuulaa zaa jina, woo banda ga, nga ma yee kate.

¹³ Za a mana koy, a ciya nga tamey ra boro woy (10) se. A n'i noo wura tamma woy (10). A nee i se: <W'i ka maamala hala ay ga yee kate.>

¹⁴ Amma nga gandaa borey ga konna a. I na dontokawyaŋ tunandi dumaa ga i ma koy nee: <Ir si baa aroo din m'ir laama.>

¹⁵ Waatoo kaŋ a duu kokoytaray fuulaa, a yee kate. A nee i ma ciya nga tamey din se kaŋ nga n'i noo nooroo, hala nga ma bay haya kaŋ i duu a maamalaa ra.

¹⁶ Ijinaa kaa, a nee: <Ay koyoo, ni wuragoo kate wura woy (10) tana.>

¹⁷ A nee a se: <A boori, tam henna, zama ni laadir hayey kul ikaccaa ra, ay ga ni noo koyra woy (10) m'i laama.>

¹⁸ Woo banda ga, ihinkantoo kaa, a nee: <Ay koyoo, ni wuragoo kate wura guu.>

¹⁹ A nee nga mo se: <Ni mo, ma koyra guu laama.>

²⁰ Woo banda ga, affoo kaa, a nee: <Ay koyoo, ni wuragoo ne kaŋ ay n'a daŋ zaara ra k'a jisi,

²¹ zama ya nka hunbur ni, boro šenda ti ni. N'ga haya zaa kaŋ man'a jisi, de n'ga haya hegay kaŋ man'a duma.>

²² A nee tamoo se: <Ni deene šennoo nda ay ga ni dii, tam laalaa. N'ga bay kaŋ boro šenda ti agay kaŋ ga haya zaa kaŋ ya n'a jisi, ay ga haya hegay kaŋ ay man'a duma.>

²³ Adiši macin se man'ay nooroo daŋ bankoo ra? Nga ra, nda ay kaa, ay ga duu nga nda

albaha.>

²⁴ A nee borey kaŋ goo no se: <Wa wuragoo taa a kone k'a noo boraa se kaŋ kone iwoyaa (10) goo.>

²⁵ I nee a se: <Ir koyoo, nga ya goo nda wura woy (10).>

²⁶ A nee: <Ay ga bayrandi war se kaŋ boro kul kaŋ goo nda a, i g'a noo koyne. Amma boro kaŋ sii nda a, ba woo kaŋ a goo nda a, ga taandi.

²⁷ Koyne mo ag'iberey kaŋ mana baa ya ngi laama, wa kate ey k'i wii ay jine.>>

Isa huru Žerizalem sanda kokoy

(Matiyu 21.1-11; Marku 11.1-11; Yehiya 12.12-19)

²⁸ Kaŋ Isa na fillaa woo deede ka ben, a dira ka koy jine ka žigi ka koy Žerizalem.

²⁹ Waatoo kaŋ Isa man Betefaže nda Betani kaŋ goo tondi hondoo jeroo ga kaŋ se i ga nee Zaytupaŋey tondi hondoo, a na taalibi hinka sanba

³⁰ ka nee: «Wa koy koyra-izoo ra kaŋ ga tenje ne ga. Za war too, nga no war ga farka-ize foo gar kaŋ ga hawa kaŋ boro kul mana bay ka žigi a boŋ. W'a feeri, war ma kate a.

³¹ Nda boro na war hãa ka nee: <Macin se war g'a feeri?>, war ma nee a se: <Ir Koyoo no ma too a ga.>>

³² Dontokey koy, de i na hayey gar sanda takaa kaŋ nda a n'a har i se.

³³ I goo ma farka-izoo feeri kaŋ koyey nee i se: «Macin se war ga farka-izoo feeri?»

³⁴ I nee: «Ir Koyoo no ma too a ga.»

³⁵ I kate a Isa do. I na ngi darbawey fur farka-izoo boŋ ka Isa kaarandi a ga.

³⁶ Kaŋ a goo ma koy, borey ga ngi darbawey daaru fondaa ra.

³⁷ Waatoo kaŋ a man, Zaytuŋaŋey tondi hon-doo zunbudogoo, taalibey jamaa kul jaali, de i na jinde jer ka Irkoy saabu nda kayfey kul kaŋ ngi dii ey.

³⁸ I nee:

«Albarka ma huru kokoyoo ra
kaŋ goo kaa ir Koyoo maŋoo ga.

Alaafiyaa ma bara beenaa ra,

daržaa ma tee beenaa se beene.»*

³⁹ Fariziyen fooyaŋ kaŋ goo alžamaa ra nee Isa se: «Alfagaa, šelaŋ ni taalibey se i ma dangay.»

⁴⁰ Isa zaabi ka nee: «Ay ga war bayrandi kaŋ, nda borey wey dangay, tondey no ma kaati.»

Isa hēe Žerizalem se

⁴¹ Waatoo kaŋ Isa goo ma man koyraa, a dii a, a hēe a ga

⁴² ka nee: «Nda a gar ni mo mma ba bay hō haya kaŋ ti ni alaafiyaa, amma sohō woo ti haya kaŋ ga tugu ni moŋey se.

⁴³ Zaariyaŋ ga kaa ni ga kaŋ ni iberey ga žigidoo daŋ ni cetaa ga kaŋ ga ni kuubi. I ga ni daabu ka ni šiita nongu kul here.

⁴⁴ I ga ni say, ni nda ni izey kaŋ game n'goo. I si tondi foo naŋ affoo boŋ, zama mana waatoo bay kaŋ Irkoy kaa ni do ka ni faaba.»

* **19:38 19.38** Zamnaa 2.14; Zabur 118.26.

Isa na maamalakey gaaray Irkoy hugu beeroo ra
(Matiyu 21.12-17; Marku 11.15-19; Yehiya 2.13-22)

⁴⁵ Isa huru Irkoy hugu beeroo ra, de a sintin ka maamalakey gaaray k'i kaa taray.

⁴⁶ A nee i se: «A hantumandi Citaaboo ra ka nee:

«Ay hugoo ga tee hugu kan ra Irkoy ga njaarayandi»†,

amma war wey, war n'a tee zay lanbadoo.»

⁴⁷ Zaari kul a goo Irkoy hugu beeroo ra, a ga cawandi. Sargari juwalkey jineborey nda Citaaboo baykey nda gandaa jineborey ga ceeci ngi m'a halaci.

⁴⁸ Amma i si bay taka kan no ngi m'a tee, zama jamaa kul goo ma lakkal dan ka hanajer a se.

20

Man ra Isa duu nga hinoo?

(Matiyu 21.23-27; Marku 11.27-33)

¹ Zaarey din affoo, Isa goo ma jamaa cawandi Irkoy hugu beeroo ra, a ga Alhabar Boryaa toonandi kan sargari juwalkey jineborey, nda Citaaboo baykey, nda boro beerey kaa a do.

² I šelan a se ka nee: «Hinoo har ir se kan nda n'ga wey tee, wala mo, may no ka ni noo hinoo woo?»

³ A n'i zaabi ka nee: «Agay mo ga war hãa nda haya foo. Wa tuuru ya ne:

⁴ Yehiya batizeyanoo, beenaa ra a hun wala adamizey do?»

† 19:46 19.46 Ezayi 56.7.

⁵ I šelan-šelan cere game ka nee: «Nda ir nee: <Beenaa ra>, a ga nee: <Macin se war mana naanay a?»

⁶ Nda ir nee mo: <Adamizey>, alžamaa kul ga tondi k'ir warra k'ir wii. Zama i ga naanay ka bay kan Yehiya man'ti kala annabi.»

⁷ I n'a zaabi ka nee: «Ir si bay nongu kan ra a hun.»

⁸ Isa nee i se: «Agay da si hinoo har war se kan nda ay ga wey tee.»

*Alaneb faaroo beerikey filla yaasayantaa
(Matiyu 21.33-46; Marku 12.1-12)*

⁹ Woo banda ga, Isa yee ka sintin ka filla yaasayantaa woo deede jamaa se. A nee: «Aru foo na alaneb faari tee. A n'a nan beerikawyan kone, de a naaru ka waati kuku tee.

¹⁰ Waatoo kan hegaa too, a na tam foo sanba beerikey do hala i m'a noo faari-izey ra. Amma beerikey n'a kar, k'a gaaray a ma koy kabe koonu.

¹¹ A yee koyne ka tam foo sanba. Nga mo, i n'a kar, k'a kaynandi, k'a gaaray a ma koy kabe koonu.

¹² A yee ka ihinzantoo sanba. Nga mo, i n'a maray, i n'a warra taray.

¹³ Faaroo koyoo nee: <Macin no ay g'a tee? Ay g'ay iz'aroo, ay baakaa sanba. A ga hin ka tee, i ma nga hunday beerandi.>

¹⁴ Amma kan beerikey dii a, i šelan-šelan cere game ka nee: <Woo ti tubukaa. Ir m'a wii hala tubuhayaa ma tee ir wane.>

¹⁵ I n'a warra taray k'a kaa faaroo ra, i n'a wii. Sohõ macin no faaroo koyoo g'a tee i se?

16 A ga kaa ka beerikey wey halaci ka faaroo yeeti itanayan se.» Waatoo kan hanajerkey maa woo, i nee: «Jam!»

17 Amma Isa na moo fur i ga, a nee: «Macin ti šennoo kan hantumandi Citaaboo ra maanaa kan ga nee:

‹Tondoo kan cinakey n’a fur,

nga no ka tee hugoo kanjoo tondoo›*?

18 Boro kul kan kan tondoo din boŋ ga say.

Boro kan ga a kan ga motti.»

19 Citaaboo baykey nda sargari juwalkey jine-borey ceeci ngi m’a dii alwaatoo din da, amma i hunbur jamaa. I bay kan filla yaasayantaa woo kan a n’a deede, ngi ga a goo.

*Alkaasoo kan ga banandi kokoy beeroo se
(Matiyu 22.15–22; Marku 12.13–17)*

20 I ga Isa koroši. I na korošikaw almunafiki fooyan kan ga ngi boŋ tee boro šerranteyan, sanba a do, i m’a dii nda nga meešennoo hala ngi m’a nondi hinoo nda goforneroo se.

21 Kan i too a do, i n’a hãa ka nee: «Alfagaa, ir ga bay kan fondaa nda n’ga šelan, n’ga cawandi. N’si ndum guna, ni mma Irkoy fondaa cawandi nda cimi.

22 A ga hima ir ma alkaasi bana kokoy beeroo se wala a si hima?»

23 Isa bay ngi carmaa ga, a nee i se:

24 «W’ay cebe nzorfu kaaray tamma foo. Bora kan biyoo nda maanoo goo a ga, may no?» I nee a se: «Kokoy beeroo.»

* 20:17 20.17 Zabur 118.22.

²⁵ A nee i se: «Adiši wa kokoy beeroo hayey noo kokoy beeroo se, Irkoy waney, war m'i noo Irkoy se.»

²⁶ I mana hin ka šenni futu dii mijoo ra jamaa jine. Nga zaaboo na boŋey haw, i dangay.

*Hāayan bukawey tunyanoo ga
(Matiyu 22.23–33; Marku 12.18–27)*

²⁷ Sadusiyeney kaŋ ga nee tunyan si bara, boro fooyaŋ i ra man Isa k'a hāa

²⁸ ka nee: «Alfagaa, Musa na yaamar hantum ir se ka nee: <Nda aru kaŋ goo nda wande buu, woyoo mana duu a se ize, aroo armaa ga hima ka hiiji woyoo hala a ma duu bukaa se ize.>†

²⁹ Nga binde, arma iyye bay ka bara kaŋ ijinaa hiiji, a buu bila ize.

³⁰ Arma hinkantoo hiija woyoo,

³¹ ihinzantoo hiiji a. Takaa din da, iyyaa kul hiija woyoo affoo-foo, i buu, i mana ize naŋ.

³² Woo banda ga, woyoo mo buu.

³³ Adiši woyoo woo, tunyanoo hane, iyyaa ra, may se a ga tee wande? Zama ngi boro iyyaa hiiji woyoo ka bisa.»

³⁴ Isa nee i se: «Zamanoo woo arey ga hiiji, woyey ga nondi hiijay.

³⁵ Amma wey kaŋ ga hima ka dii zamanoo kaŋ goo kaa nda bukawey tunyanoo, wey din si hiiji, woyey si nondi hiijay.

³⁶ I si hin ka buu koyne, zama ngi nda almalaykey kul ga sawa. I ga tee Irkoy izeyaŋ, zama i ga tun.

† 20:28 20.28 Alhukumoo 25.5–6.

³⁷ Bukawey ma tun, woo ti hayaa kaŋ Musa n'a bayrandi saabaynaŋoo ga, waatoo kaŋ a g'ir Koyoo cee ka nee a se: <Ibirahima Koyoo, Isiyaka Koyoo, Yakuba Koyoo.>‡

³⁸ Irkoy man'ti bukawey Koyoo, baahunantey Koyoo no, zama nga se, borey kul ga huna.»

³⁹ Citaaboo baykey affooyaŋ na šennoo zaa ka nee: «Alfagaa, ni šelaŋ ka boori.»

⁴⁰ I mana yadda k'a hãa nda haya kul koyne.

*Dawda yadda Almasihu ga sanda nga Koyoo
(Matiyu 22.41–46; Marku 12.35–37)*

⁴¹ Isa yee ka nee i se: «Taka foo nda i ga nee Almasihu man'ti kala Dawda Haamaa?

⁴² Dawda hunday bayrandi Zabur citaaboo ra ka nee:

<Ir Koyoo nee ay Koyoo se:

“Goro ay kabe hennaa here,

⁴³ hala waati kaŋ ra ay na ni iberey tee taari

k'i dan ni cewey cire.”>§

⁴⁴ Adiši Dawda g'a cee nda Koy, taka foo nda a ga tee a se Haama?»

*Wa hawgay Citaaboo baykey ga
(Matiyu 23.1–36; Marku 12.38–40)*

⁴⁵ Waatoo kaŋ jamaa kul goo ma hanajer Isa se, a nee nga taalibey se:

⁴⁶ «Wa war boŋ hawgay Citaaboo baykey ga kaŋ ga baa kaayi beeri danyaŋ ka yaara. I ga baa borey ma ngi foo nda beeray farrey ra. I ga baa mo jine gorodogey margahugey ra nda ŋaadozey ra.

‡ 20:37 20.37 Fattaroo 3.6, 15. § 20:43 20.43 Zabur 110.1.

⁴⁷ I ga woyey kaŋ kurney faati kabey koonandi. Nda i ga Irkoy ŋaaray, i si cahã ka ben hala borey ma dii ŋgi. Ŋgi zukandoo ga hanse ka boobo.»

21

Nooroo kaŋ woy talkaa n'a noo
(Marku 12.41–44)

¹ Waatoo kaŋ Isa na nga bonoo jer, a dii almankoyney kaŋ goo ma ŋgi sargarey dan nooroo jinaa ra.

² A dii mo woy talka foo kaŋ kurŋoo buu kaŋ na nooru tamma hinka dan.

³ A nee: «Ay g'a har war se nda cimi, woy talkaa woo kaŋ kurŋoo buu dan ka bisa borey kul.

⁴ Zama borey wey kul, woo kaŋ ga i si too, nga no i n'a dan nooroo jinaa ra. Amma nga, nga talkataraa ra, nga hunaa kul kaŋ goo a se no a n'a dan.»

Isa na Irkoy hugu beeroo kayriyanoo bayrandi
(Matiyu 24.1–2; Marku 13.1–2)

⁵ Waatoo kaŋ boroyaŋ goo ma ŧelan tondi henney nda sargarey ga kaŋ ga Irkoy hugu beeroo taalam, Isa nee:

⁶ «Hayey wey kaŋ war ga dii ey, hanyaŋ ga kaa kaŋ ra tondi foo si cindi affoo bon kaŋ si kaa ka kayra.»

Isa na gurzugawey sintinoo bayrandi
(Matiyu 24.3–14; Marku 13.3–13)

⁷ I na Isa hãa ka nee: «Alfagaa, waati foo no woo ga tee, de mo macin ti tammaasaa kaŋ g'ir bayrandi kaŋ hayey wey ga kaa ka tee?»

⁸ A nee: «Wa hawgay i masi war darga, zama boro booboyan ga kaa ay maapoo ga, i ga nee kan ngi ti Almasihu, i ga nee mo waatoo man. War masi hanga i bande.

⁹ Waati kan war ga maa wonguyan tun nda tureyan, war masi jiti, zama kala hayey wey ma teendi jina. Amma man'ti sanadin da ti benantaa.»

¹⁰ A yee ka nee i se: «Ganda foo ga tun ka ganda foo wongu, laama foo ga laama foo wongu.

¹¹ Labu jijiri beeriyan ga tee, nongu booboyan ra heray nda wirci beranteyan ga tee. Hunburyhayayan ga fatta, de mo tammaasa beeriyan ga bangay beenaa ra.

¹² Amma za hayey wey kul mana kaa, i ga war dii, i ga war gurzugay, i ga war nondi margahugey ra, i ga war dan kasawey ra. I ga war ka koy kokoyey nda gofornerey jine ay maapoo maaganda se.

¹³ Woo ga kate war m'ay seedetaraa too.

¹⁴ W'a dan war lakkaley ra, war masi alhuzun nda takaa kan nda i ga faasa war se.

¹⁵ Agay hunday ga war noo mee nda lakkal kan war nkuway kul si hin ka kay war jine wala ka kakaw.

¹⁶ War hayragey, nda war armyey, nda war boro maanawey, nda war cerey ga war dan kabe ra. Boroyan ga wiiyandi war ra.

¹⁷ Borey kul ga konna war ay maapoo sabbu se.

¹⁸ Amma ba war bon hinbirey affoo si dere.

¹⁹ Nda war gaabandi, war hundey ga hallasi.»

*Isa na Žerizalem halaciroo bayrandi
(Matiyu 24.15–21; Marku 13.14–19)*

²⁰ «Waati kaŋ war dii wongu-izeyaŋ na Žerizalem kuubi, waatoo din war ma bay kaŋ nga halaciroo man.

²¹ Waatoo din borey kaŋ goo Žude gandaa ra ma zuru ka koy tondi hondey ra, wey kaŋ goo koyraa gundoo ra ma fatta, wey kaŋ goo hawsaa ra masi huru koyraa ra.

²² Zaarey wey man'ti kala faasa zaariyaŋ hala hayey kul kaŋ hantumandi Citaaboo ra ma tabati.

²³ Woyey bone kaŋ ga tee boro hinka nda wey kaŋ ga naanandi haney din. Zama tilasu beeri ga tee gandaa ra, de Irkoy ga nga futaa kaŋandi jamaa din boŋ.

²⁴ Takuba g'i kaŋandi, i ga koy tee kasa-izeyaŋ gandawey kul ra. Gandawey ga dira Žerizalem boŋ hala waati kaŋ ngi waatoo timme.»

*Boraa kaŋ tee Adamize kaayanoo
(Matiyu 24.29–31; Marku 13.24–27)*

²⁵ «Tammaasayaŋ ga tee waynaa, nda handoo, nda handarawey ra. Laboo boŋ hunburay beeri ga duu gandawey, teekoo nda nga bondawey jindoo g'i alhuzunandi.

²⁶ Hunburaa ga borey biney kayandi nda hayaa batuyanoo kaŋ ga kaa ka tee aduŋŋa ra. Beenaa hayey ga jijiri.

²⁷ Waatoo din i ga dii <Boraa kaŋ tee Adamize ga kaa duula ra>* nda gaabi nda darža beeri.

* 21:27 21.27 Daniyel 7.13.

²⁸ Waati kaŋ hayey wey sintin ka tee, wa kay war cewey ga ka war boŋey jer, zama war feeriyanoo man.»

Bayraa kaŋ jeejaynaŋoo g'a noo
(*Matiyu 24.32-44; Marku 13.28-37*)

²⁹ Isa na filla yaasayante deede i se ka nee: «Wa jeejaynaa guna nda tuuriŋaŋey kul.

³⁰ Za war dii kaŋ a na fita taagayan tee, war ga bay kaŋ konnoo waatoo man.

³¹ Takaa din da, war mo, nda war dii hayey wey teendi, war ma bay kaŋ Irkoy Laamaa man.

³² Cimoo ne kaŋ ay g'a har war se, zamanoo woo borey si ben hala wey kul ma teendi.

³³ Beenaa nda gandaa ga dere, amma ay meeŋenney si dere abada.»

Wa hanna cijin nda zaari
(*Matiyu 24.36-44; Marku 13.32-37*)

³⁴ «Wa war boŋ hawgay, war biney masi koy hanga ŋaayan, nda suuyan, nda hundi alhuzun bande hala zaaroo din ma kaa war ga waati kaŋ war s'a hongu.

³⁵ A ga zunbu sanda kumsay borey kul boŋ kaŋ goo aduŋna ra.

³⁶ Wa hanna cijin nda zaari, war ma Irkoy ŋaaray waati kul hala war ma duu saha ka hun hayey wey kul cire kaŋ ga hima ka tee, nda ka kay Bora a kaŋ tee Adamize jine.»

³⁷ Zaari here Isa goo Irkoy hugu beeroo ra, a ga cawandi, de cijin here a ga koy kani tondi hondoo boŋ kaŋ se i ga nee Zaytuŋaŋey tondi hondoo.

³⁸ Jamaa kul, za subbaahi biya i ga koy a do Irkoy hugu beeroo ra ka hanajer a se.

22

Boŋkoyney hawandifutay Isa ga
(*Matiyu 26.1-5; Marku 14.1-2; Yehiya 11.45-53*)

¹ Takulawey kaŋ ra dolobiri sii jingaroo kaŋ ti Borcintaraa jingaroo ga baa ka too.

² Sargari juwalkey jineborey nda Citaaboo baykey ga taka ceeci ka Isa wii tuguyan ra, zama i hunbur alžamaa.

Žudas soolu ka Isa zanba
(*Matiyu 26.14-16; Marku 14.10-11*)

³ Ibilisi huru Žudas ra kaŋ se i ga nee Iskariyot, taalibi woy cindi hinkaa (12) affoo no.

⁴ A koy sargari juwalkey jineborey nda lakkalkey boŋkoyney do ka waafaku nda ey takaa ga kaŋ nda nga ga Isa nondi i se.

⁵ I ŋaali, de i n'a noo allaahidu kaŋ ngi g'a noo nooru.

⁶ A yadda, a cindi a ga dimma henna ceeci ka Isa nondi bila nda alžamaa ma bay.

Isa nda nga taalibey na jingaroo ŋaayanoo soolu
(*Matiyu 26.17-19; Marku 14.12-16*)

⁷ Takulawey kaŋ ra dolobiri sii jingaroo zaaroo too kaŋ ra i ga hima ka Borcintaraa jingaroo feeji-izoo wii.

⁸ Isa na Piyer nda Yehiya donto ka nee: «Wa koy Borcintaraa jingaroo soolu ir se hala ir ma duu k'a ŋaa.»

⁹ I nee a se: «Man ra n'ga baa ir m'a soolu?»

¹⁰ A nee i se: «Nga ne, waati kan war huru koyraa ra, war ga aru foo kubay kan kone hoobu goo kan ra hari goo. War ma hanga a hala hugoo kan ra a ga huru.

¹¹ War ma nee hugoo koyoo se: «Alfagaa nee ir ma nee ma ne wala man yawzunbu hugoo kan ra nga nda nga taalibey ga Borcintaraa jingaroo feeji-izoo naa?»

¹² A ga hugu beeri foo kan goo sooro bon cebe war se, hayey kan ga ir ga too goo a ra. No din ra war m'a soolu.»

¹³ I koy, i na hayey gar nda takaa kan nda a n'a har, de i na Borcintaraa jingaroo soolu.

Amaanaa kan zandi nda kuri

(Matiyu 26.26-30; Marku 14.22-26; Korent borey bataga 1na 11.23-25)

¹⁴ Kan alwaatoo too, Isa koy goro ka naa, nga nda nga diyawey.

¹⁵ A nee i se: «Ay hanse ka boonay ya Borcintaraa jingaroo feeji-izoo woo naa war bande jina, ya zarabi.

¹⁶ Ay ga war bayrandi kan ay si yee ka woo naa hala waati kan a tabati Irkoy Laamaa ra.»

¹⁷ Woo banda ga, Isa na poti zaa kan ra alaneb hari moora goo, a na albarka dan. A nee: «Wa dii woo, w'a zamna cere game.

¹⁸ Ay ga war bayrandi kan waatoo woo banda ga, ay si alaneboo izoo haroo han hala waati kan ra Irkoy Laamaa kaa.»

¹⁹ Woo banda ga, a na takula zaa, a na albarka dan, a n'a dunbu. A n'i noo ka nee: «Woo ti ay

gaahamoo kaŋ ga nondi war sabbu se. Wa woo tee hala war ma hongu agay.»

²⁰ Hawraa banda ga, taka follokaa no a n'a tee ka potoo zaa ka nee: «Potoo woo haroo man'ti kala amaana taagaa kaŋ ga zandi ay kuroo munyanoo ra war se.»

Isa bayrandi kaŋ nga taalibi foo ga kaa ka nga nondi

(Matiyu 26.20-25; Marku 14.17-21; Yehiya 13.21-30)

²¹ «Amma nga ne, bora a kaŋ g'ay nondi kaboo goo ay bande ŋaadogoo woo ra.

²² Šikka sii, Bora a kaŋ tee Adamize ga koy nda takaa kaŋ nda a kayandi. Amma bora a din bone kaŋ g'a nondi.»

²³ Taalibey sintin ka cere hãa wala may ti ŋi ra bora a kaŋ ga yadda ka woo tee.

Jineboro mma tee alhaadimaykaw

(Matiyu 20.25-28; Marku 10.42-45)

²⁴ Kakaw tun taalibey nda cere game kaŋ ti may no ma hima ŋi ra bora a kaŋ bisa borey kul.

²⁵ Amma Isa nee i se: «Gandawey kokoyey g'i juwal, nda wey kaŋ ga hini fur i boŋ, borey ga nee i se teegoy henna teekey.

²⁶ War, war masi takaa woo tee. Amma war kul ibeeroo ma nga boŋ tee sanda i kul ikaccaa. Jineboraa ma tee sanda alhaadimaykaa.

²⁷ War do, may ti ibeeroo, bora a kaŋ ga goro ŋaadogoo ra wala bora a kaŋ ga ŋaayanoo gorandi? N'bay bora a kaŋ ga goro ŋaadogoo

ra no. Agay da, ay goo war game sanda alhaadimaykaa.

²⁸ War, war ti borey kaŋ denji ay ga ag'alwaati šendey ra.

²⁹ Woo se takaa kaŋ nda ay Baaba Irkoy n'ay noo Laamaa, agay da mo g'a noo war se,

³⁰ hala war ma duu ka ŋaa ka haŋ ay ŋaadogoo ra ay Laamaa ra. War ga goro kokoy gorodogey ra ka Izirayel alkabiila woy cindi hinkaa (12) ciiti.»

*Isa bayrandi kaŋ Piyer ga nga yankar
(Matiyu 26.31-35; Marku 14.27-31; Yehiya 13.36-38)*

³¹ «Simon, Simon, Ibilisi ceeci ka war guzuguzu sanda alkama kaŋ goo teme ra.

³² Amma ay na Irkoy ŋaaray ma ne hala ni naanaa masi gaza. Waati kaŋ ni yee kate ay ga, ma ni armye biney daŋ.»

³³ Piyer nee a se: «Ay Koyoo, nda kasa no wala buuyan no ay ga koy ni bande.»

³⁴ Amma a nee a se: «Ay ga ni bayrandi, Piyer, kaŋ gorgaa si ciya hō jina kaŋ n'g'ay yankar cee hinza ka nee n's'ay bay.»

Isa nee nga taalibey se i ga hima ka soolu

³⁵ Isa nee nga taalibey se koyne: «Waatooy kaŋ ay na war sanba bila nda war ma fortomaani, nda bolbol, nda taami zaa, haya na war kuma wala?» I n'a zaabi ka nee: «Baffoo man'ir kuma.»

³⁶ A nee i se: «Amma sohō, boro kaŋ goo nda fortomaani m'a zaa, boro kaŋ goo nda bolbol

mo m'a zaa. Boro kanj sii nda takuba ma nga burmusoo neere ka takuba day.

³⁷ Zama ay ga war bayrandi kanj ŝennoo kanj hantumandi Citaaboo ra nee: <I n'a kabu goy futu teekey ra.>* Ŝennoo woo ga hima ka tabati ay ga, zama hayaa kanj hantumandi ay ga, ga tabati.»

³⁸ I nee: «Ir Koyoo, nga ne, takuba hinka ne.» A nee i se: «A wasa.»

*Isa mooru nga taalibey ga ka Irkoy ņaaray
(Matiyu 26.36–46; Marku 14.32–42)*

³⁹ Waatoo kanj Isa fatta, a koy sanda nga alaadaa ra Zaytupaney tondi hondoo do, nga taalibey hanga a.

⁴⁰ Kanj i too no din, a nee i se: «Wa Irkoy ņaaray war masi koy siyandi ka kanj zunubu ra.»

⁴¹ Woo banda ga, a mooru ey ka koy haya kanj ga too tondi kanj boro n'a jindaw kaydogoo. A sonbu kanjey ga ka Irkoy ņaaray

⁴² ka nee: «Baaba Irkoy, nda ni yadda, gurzugaa potoo woo moorandi ay ga. Amma yala agay ibaayoo masi tee, ni wanoo ma teendi.»

⁴³ [Waatoo din da, almalayka foo hun beenaa ra ka bangay ka binoo danj.

⁴⁴ Binekankamay beeri duu a, a hanse ka Irkoy ņaaray ka tonton. Nga sungaa tee sanda kuri gunguti-izeyanj kanj ga kanj laboo ra.]

⁴⁵ Waatoo kanj a na Irkoy ņaaray ka ben, a tun ka yee nga taalibey do, a n'i gar i ga jirbi nda binemarayyan.

* 22:37 22.37 Ezayi 53.12.

⁴⁶ A nee i se: «Taka foo nda war ga jirbi? Wa tun ka Irkoy ɲaaray hala war masi koy siyandi ka kaɲ zunubu ra.»

Takaa kaɲ nda Isa diyandi

(*Matiyu 26.47-56; Marku 14.43-50; Yehiya 18.3-11*)

⁴⁷ Isa goo ma šelan da kaɲ alžama foo ne ma kaa. Taalibi woy cindi hinkaa (12) affoo kaɲ maapoo ti Žudas goo jiney ra. A man Isa k'a summu.

⁴⁸ Amma Isa nee a se: «Žudas, summuyan nda n'ga Bora a kaɲ tee Adamize zanba!»

⁴⁹ Borey kaɲ goo Isa bande kaɲ ga dii hayaa kaɲ ga baa ka tee, nee: «Ir Koyoo, ir ma takuba ka kara?»

⁵⁰ Ngi affoo na sargari juwalkey jineboraa tamoo kabe hennaa here haɲaa kar k'a kaa.

⁵¹ Isa zaabi ka nee: «Wa kay, a wasa.» A too aroo haɲaa do k'a noo baani.

⁵² Woo banda ga, a nee borey se kaɲ kaa a ga kaɲ ti sargari juwalkey jineborey, nda Irkoy hugu beeroo lakkalkey boɲkoyney, nda boro beerey: «War kaa ay ga nda takubayan nda gobuyan sanda zay beeri.

⁵³ Zaari kul ay goo war game Irkoy hugu beeroo ra, amma war mana bay ka kabe fur ay ga. Amma alwaatoo woo, war nda kubaa hinoo wane nda a.»

Piyer na Isa yankar

(*Matiyu 26.57-58, 69-75; Marku 14.53-54, 66-72; Yehiya 18.12-18, 25-27*)

⁵⁴ Waatoo kaŋ i na Isa dii, i n'a ka koy sargari juwalkey jineboraa hugoo do. Piyer goo nongu mooro ra, a ga hanga ey.

⁵⁵ I na nuune diinandi batumaa gamoo ra ka goro. Piyer goro i bande.

⁵⁶ Koŋŋa woy-ize foo dii a, a ga goro gaayoo here, a na moo bakam a ra. A nee: «Woo mo cindi a bande.»

⁵⁷ Amma a n'a yankar ka nee: «He woyoo, ay s'a bay walla.»

⁵⁸ Alwaati kayna banda ga, boro foo dii a kaŋ nee: «Ni mo goo i ra.» Amma Piyer nee: «He aroo, ay sii i ra.»

⁵⁹ Guuru foo cine banda ga, boro foo yee ka jindegaabay ka nee: «Nda cimi, aroo woo cindi a bande, zama nga mo, Galile boro no.»

⁶⁰ Piyer nee: «He aroo, ay si hayaa bay kaŋ n'goo m'a har.» A mma bara no a ga ŧelan kaŋ dogoo din da gorgaa ciya.

⁶¹ Ir Koyoo bere ka nga moyey kanji Piyer ga, de Piyer hongu ŧennoo kaŋ a n'a har nga se: «Gorgaa si ciya hō jina kaŋ n'g'ay yankar cee hinza.»†

⁶² Woo banda ga, a fatta taray ka hēe ka zana.

*Isa danjandi hoyraykey margaroo jine
(Matiyu 26.59–66; Marku 14.55–64; Yehiya
18.19–24)*

⁶³ Arey kaŋ kabey ra Isa goo, i g'a kaŧikaŧi, i g'a kar.

⁶⁴ I na moyey haw k'a hāa ka nee: «Annabitaray tee! May ka ni kar?»

† 22:61 22.61 Sorro 34to.

⁶⁵ I na šenni ceferante booboyaŋ daŋ haŋaa ra.

⁶⁶ Waatoo kaŋ subbaahoo too, ganda a boro beerey margaroo, nda sargari juwalkey jineborey, nda Citaaboo baykey na cere marga ka Isa ka koy ngi hoyraykey margaroo do.

⁶⁷ I nee a se: «Ir bayrandi nda ni ti Almasihu.»
A nee i se: «Nda ay n'a har war se war si naanay,

⁶⁸ nda ay na war hãa mo war s'ay zaabi.

⁶⁹ Ne nda kayna Bora a kaŋ tee Adamize ga goro Irkoy hinoo kabe hennaa ga.»‡

⁷⁰ I kul nee: «Adiši ni ti Irkoy Iz'aroo?» A nee i se: «War hunday k'a har, agay zaati no.»

⁷¹ I nee: «Cin no ir g'a tee seede se koyne? Zama ir hunday n'a dii mijoo ra.»

23

I na Isa ka koy gofornar Pilat do

(Matiyu 27.1-2, 11-14; Marku 15.1-5; Yehiya 18.28-38)

¹ Alžamaa kul tun ka Isa ka koy Pilat jine.

² I sintin ka daŋ a ga ka nee: «Aroo woo, ir nk'a gar a g'ir ganda a borey tuti i ma ture, i masi alkaasi bana kokoy beeroo se, a ga nee mo kaŋ nga ti Almasihu, kokoy ti nga.»

³ Pilat na Isa hãa ka nee: «Ni ti Alyahuudey kokoyoo wala?» A n'a zaabi ka nee: «Ni hunday k'a har.»

⁴ Pilat nee sargari juwalkey jineborey nda jamaa se: «Ya na dii haya kaŋ se bora a woo ga hima ka zukandi.»

‡ 22:69 22.69 Zabur 110.1.

⁵ Amma i tonton nda gaabi ka nee: «A nka jamaa turandi nda nga cawandoo Žude kul ra. Galile nda a sintin ka kaa hala ne ra.»

I na Isa ka koy Herod do

⁶ Waatoo kaŋ Pilat ga maa i ga nee Galile, a hãa wala bora a woo Galile boro no.

⁷ Kaŋ a faham kaŋ laamaa kaŋ ra Isa hun Herod ti kokoyoo, a n'a sanba a do. A gar kaŋ haney din Herod mo goo Žerizalem.

⁸ Kaŋ Herod dii Isa, a hanse ka jaali, zama a gay a baa nga ma dii a hayey kaŋ a ga maa a g'i tee sabbu se. A ga naata nga ma dii tammaasa kayfante kaŋ a g'a tee.

⁹ A na Isa hãa nda šenni booboyaŋ, amma Isa, nga, a mana tuuru baffoo se.

¹⁰ Sargari juwalkey jineborey nda Citaaboo baykey tun ka daŋ a ga nda gaabi.

¹¹ Herod nda nga lakkalkey n'a kaynandi. I n'a noono ka darbay nerante foo daŋ a ga k'a yeeti Pilat do.

¹² Zaari follokaa din da ra Herod nda Pilat tee cereyaŋ, ngey kaŋ waati din iberiyaŋ no cere se.

I na Isa zukandi ka nee i m'a wii

(Matiyu 27.15–26; Marku 15.6–15; Yehiya 18.39–19.16)

¹³ Pilat ciya sargari juwalkey jineborey nda alwakiiley nda alžamaa se

¹⁴ ka nee i se: «War kate ya ne bora a woo ka nee kaŋ gandaa no a g'a tuti i ma ture. Nga ne, ay n'a hãa war jine, hayey kaŋ war g'i har a ga, ya na dii a ga baffoo.

¹⁵ Herod mo mana dii a ga haya kul, a n'a yeeti ir do. Nga ne, a mana haya kul tee kanj ga hima nda buuyan.

¹⁶ Adişi ay g'a barzu, y'a nanj.»

¹⁷ [Jingar kul ga, a tilasu Pilat ma kasa-ize foo nanj i se.]

¹⁸ I kul kaati cere bande ka nee: «Woo wii, ma Barabas tanj ir se!»

¹⁹ Barabas mana huru kasaa ra kala tureyan kanj tee koyraa ra nda borowiiyan maaganda se.

²⁰ Pilat yee ka šelanj i se, zama a mma baa nga ma Isa tanj.

²¹ Amma borey kaati ka nee: «A kanji! A kanji kanjandibundu ga!»

²² Woo ti cee hinzantoo kanj Pilat nee i se: «Macin ti goy futaa kanj boraa woo n'a tee? Ya na dii a ga haya kul kanj ga kate i m'a wii. Ay g'a barzu, y'a nanj.»

²³ I yee ka kaati nda gaabi ka nee kanj a ma kanjandi. Ngi kaatiyaney duu fondo.

²⁴ Pilat kayandi kanj hayaa kanj i g'a wiri ma teendi.

²⁵ A na boraa tanj kanj i n'a wiri kanj huru kasaa ra tureyan nda borowiiyan maaganda se, amma a n'i noo Isa i ma ngi ibaayoo tee.

Isa kanjandiyanoo

(Matiyu 27.32-44; Marku 15.21-32; Yehiya 19.17-27)

²⁶ Waatoo kanj i ga Isa ka koy, i na aru foo dii kanj ga hun faarey ra, maano ti Simon, nga koyraa ti Siren. I na Isa kanjandibundoo jeeje a ga, a ma dira nda a Isa dumaa ga.

27 Alžama beeri hanga a nda woy booboyan kanj ga hēe, i ga zonk'a ga.

28 Isa bere woyey here ka nee: «Žerizalem izey, war masi hēe ya ne, wa hēe war boŋ se nda war zankey se,

29 zama nga ne, hanyan ga kaa kanj ra i ga nee: <Woy guney, nda gundey kanj mana bay ka hay, nda fafey kanj mana bay ka naanandi duu gomni.>

30 Waatoo din borey ga sintin ka šelan tondi hondey se ka nee: <Wa kanj ir boŋ!> I ga nee tondey se: <Wa gum ir boŋ!>*

31 Zama nda i na hayey wey tee bundu firzoo se, de bundu kogaa, macin no a ga ti a?†

32 I na goy futu teekaw hinka ka koy kanj i ga hima k'i wii Isa bande.

33 Waatoo kanj i too nongoo kanj maapoo ti Boŋgaasu, i n'a kanji no din, nga nda goy futu teekaw hinkaa. I na affoo kanji Isa kabe hennaa here, affaa nga kabe laalaa here.

34 [Isa nee: «Baaba Irkoy, yaafa i se, zama i si hayaa bay kanj ngi goo m'a tee.»] I na alkurra kar ka Isa bankaarawey zamna cere game.

35 Alžamaa ga kay i ga guna. Alwakiiley g'a fude ka nee: «A na boroyan hallasi, a ma nga boŋ hallasi, nda Almasihu no, Bora kanj Irkoy n'a suuba.»

36 Soojey mo n'a ŋooŋo ka man a ka binegar šerre a se.

37 I nee a se: «Nda Alyahuudey kokoyoo ti ni, ni boŋ hallasi!»

* 23:30 23.30 Oze 10.8. † 23:31 23.31 Ezekiyel 21.3.

³⁸ Hantum goo nga se beene kaŋ ga nee: «Woo ti Alyahuudey kokoyoo.»

³⁹ Goy futu teekey kaŋ kanjandi, affaa n'a wow ka nee: «Man'ti ni ti Almasihu? Ni boŋ hallasi, m'ir hallasi!»

⁴⁰ Amma goy futu teekaw faa tuuru affaa se ka citi a ga ka nee: «Ba ni kaŋ si hunbur Irkoy, n'goo ma duu zukandi follokaa?»

⁴¹ Ir, ir ga hima nda zukandoo woo, zama ir teegoyey banaa ti woo. Amma woo mana ifutu kul tee.»

⁴² A nee: «Isa, hongu agay waati kaŋ n'kaa nda ni Laamaa.»

⁴³ Isa nee a se: «Cimoo ne kaŋ ay g'a har ma ne, hõ n'ga goro ay bande alženna ra.»

Isa buuyanoo

(Matiyu 27.45–56; Marku 15.33–41; Yehiya 19.28–30)

⁴⁴ Guuru woy cindi hinkantoo (12to) dimma ga, kubay tee ka ben laboo kul ga hala guuru hinzantoo ga.

⁴⁵ Waynaa dere, Irkoy hugoo ridowoo‡ kottu gamoo ga.

⁴⁶ Isa na jinde jer ka kaati ka nee: «Baaba Irkoy, ay g'ay hundoo daŋ ni kaboo ra.»§ Kaŋ a na woo har ka ben, hundoo hun.

⁴⁷ Jalakoynoo kaŋ dii hayaa kaŋ tee, a na Irkoy beerandi ka nee: «Šikka sii kaŋ bora a woo boro šerrante no.»

‡ 23:45 23.45 Ridowoo no kaŋ ga nongu henanantaa nda nongu henanantey ihenanantaa fay. § 23:46 23.46 Zabur 31.6.

⁴⁸ Alžamaa kul kaŋ marga, waatoo kaŋ i dii hayaa kaŋ tee, yee i ga ngi gandey kar ka ngi binemarayyanoo cebe.

⁴⁹ Isa cerey kul ga kay nongu mooro ra ka dii hayaa kaŋ goo ma tee, ngi nda woyey kaŋ hanga a bande ka hun za Galile.

Isa danjandi saaraa ra

(Matiyu 27.57-61; Marku 15.42-47; Yehiya 19.38-42)

⁵⁰ Aru foo goo no kaŋ maapoo ti Isufi, a goo hoyraykey margaroo ra, boro henna no kaŋ ga šerre.

⁵¹ A mana hanga margaroo borey jerey ngi šenney nda ngi teegoyey ra. Alyahuudey koyra foo kaŋ se i ga nee Arimate, woo din boro no. Boro no kaŋ ga Irkoy Laamaa batu.

⁵² Aroo woo koy Pilat do ka Isa kunturoo wiri a ga.

⁵³ A n'a zumandi kanjandibundoo ga k'a didiji kasance ra ka koy a dan saaray ra kaŋ fanšandi tondi ra kaŋ ra boro kul mana bay ka kanandi.

⁵⁴ Woo gar kaŋ hunanzam zaaroo soolurey zaaroo no, zama hunanzam zaaroo ga baa ka too.

⁵⁵ Woyey kaŋ hanga Isa bande za Galile na Isufi dum. I dii Isa saaraa nda takaa kaŋ nda kunturoo jisandi a ra.

⁵⁶ Woo banda ga, i yee ka koy ka jii hew kaanayan nda turaarey soolu. Hunanzam zaaroo hane, i na ngi boŋ hunanzam sanda takaa kaŋ nda a yaamarandi.

24

Isa tunyanoo

(Matiyu 28.1-10; Marku 16.1-8; Yehiya 20.1-10)

¹ Jirbiyyaa zaari jinaa kan ti alhadoo, za subbaahi tayaa, woyey koy saaraa do. I koy nda ngi bande jii hew kaaney kan i n'i hanse.

² I gar kan tondoo kan ga saaraa mijoo daabu gungurayandi ka hun a ga.

³ I huru, amma i man'ir Koyoo Isa kunturoo gar.

⁴ I si bay haya kan ngi m'a tee. Nga ne, aru hinka bangay i se kan ga darbay neranteyan goo.

⁵ Woyey hunbur, i na ngi boŋey sinji ganda. Aru hinkaa nee i se: «Macin se, bora a kan ga huna, war g'a ceeci bukawey ra?»

⁶ A sii ne ra, a tun. Wa hongu takaa kan nda a ga ŝelan war se waatoo kan ra a cindi Galile,

⁷ kan a ga nee: «Kala Bora a kan tee Adamize ma kan boro zunubantey kabey ra ka kanjandi, amma jirbi hinzantoo hane a ga hima ka tun.»»

⁸ Woo banda ga, i hongu kan Isa na ŝenney wey har.

⁹ I hun saaraa do ka yee ka koy hayey wey deede taalibi woy cindi faa (11) nda borey cindey se.

¹⁰ Woyey kan na hayey wey kul filla diyawey se man'ti kala: Maryama Magdala bora a, nda Tahiya, nda Maryama, Źak naa, nda woyey cindey kan goo i bande.

¹¹ Ŝenney din tee i se sanda hollokom ŝenni. I mana naanay ey.

¹² Amma Piyer tun ka zuru ka koy saaraa do. A gunguma ka fuuni, de a si dii kala kasancaa hinne. A koy nga do nda hayaa kan tee boŋhawaa.

*Isa bangay taalibi hinka se
(Marku 16.12-13)*

¹³ Nga ne, zaari follokaa din da ra, taalibey boro hinka koy koyra-ize foo ra kan maɓnoo ti Emawus. A goo Žerizalem se haya kan ga koy too kilomeetar woy cindi foo (11) cine.

¹⁴ I cindi i ga faajikaaray cere bande hayey wey kul kan tee ga.

¹⁵ Kan i goo ma faajikaaray, i ga ůelan, Isa zaati man ey ka fondaɗa tee i bande.

¹⁶ Amma haya foo na moŋey ganji i ma hin k'a bay.

¹⁷ A nee i se: «Macin ga war goo ma dira ka boyray?» I kay, biney maray.

¹⁸ Affaa kan maɓnoo ti Klewopas n'a zaabi ka nee: «Ni foo ti boro kan goo Žerizalem kan mana maa hayey kan tee a ra jirbey wey?»

¹⁹ A nee i se: «Macin?» I nee a se: «Hayey kan tee Isa Nazaret boraa ga kan ti annabi. A na nga hinoo cebe nga teegoyey nda nga ůenney ra Irkoy jine nda jamaa kul jine,

²⁰ de nda takaa kan nda sargari juwalkey jineborey nda ir alwakiiley n'a noo i m'a wii. I n'a kanji.

²¹ Ir na jiti dan kan nga no ma kaa ka Izirayel feeri. Amma woo kul, nga ne, jirbi hinzantoo ti woo kan hayey wey teendi.

22 Koyne mo woy fooyan kan goo ir ra n'ir boney haw. I biya ka koy saaraa do,

23 i mana nga kunturoo gar. I yee kate ka nee ir se kan almalaykayan bangay kan bayrandi ngi se kan a ga huna.

24 Ir borey jerey mo koy saaraa do, i na hayey gar sanda takaa kan nda woyey n'a har. Amma nga hunday, i mana dii a.»

25 Isa nee i se: «He lakkal janantey kanyan ga gay hala biney ga naanay hayey kul kan annabey n'i har.

26 Man'ti kala Almasihu ma zarabi jina a ma huru nga daržaa ra?»

27 A sintin nda Musa citaaboo ka koy annabey waney kul ga k'i fahamandi hayey kan hantumandi nga ga Irkoy citaaboo kul ra.

28 Waatoo kan i man koyra-izoo kan ra i ga koy, Isa tee sanda nga mma koy jine.

29 Amma i n'a dii nda gaabi ka nee a se: «Goro ir do, waynaa kan, cijinoo ga baa ka too.» A huru ka goro i bande.

30 A goro ŋaadogoo ra i bande, a na takulaa zaa ka albarka dan jina, a n'a dunbu k'i noo.

31 Waatoo din kul no moyey feera, de i n'a bay, amma a menne i se.

32 Woo banda ga, i nee cere se: «Ir biney nka mana hanse ka jaali ir gundey ra waatoo kan ra a ga šelan ka hayey kan hantumandi Citaaboo ra feeri ir se fondaa ra wala?»

33 Taalibi hinkaa tun dogoo din da ka yee Žerizalem. I na taalibi woy cindi faa (11) nda borey kan goo i bande gar i ga marga,

³⁴ i ga nee: «Cimi no kaŋ ir Koyoo tun, a bangay Simon se.»

³⁵ Ngi mo na hayey deede kaŋ tee fonda ra nda takaa kaŋ nda ngi n'a bay waatoo kaŋ a ga takulaa dunbu.

Isa bangay nga taalibi woy cindi faa (11) se (Matiyu 28.16-20; Marku 16.14-18; Yehiya 20.19-23; Teegoyey 1.6-8)

³⁶ I goo ma ůenney din deede kaŋ Isa hunday fatta kate gamey ra, a nee i se: «Alaafiyaa ma kaa war ga!»

³⁷ I jiti, i hunbur, i mma hongu kaŋ zin no.

³⁸ Amma a nee i se: «Macin se war ga hunbur, macin se war biney ga ůikka?»

³⁹ W'ay kabey guna nda ay cewey: agay hunday no. W'ay taaru ka dii. Zin sii nda ham, a sii nda biri sanda takaa kaŋ war ga dii ay goo nda a.»

⁴⁰ Kaŋ a na woo har, a na nga kabey nda nga cewey cebe i se.

⁴¹ Naaliyanoo se, i mana hin ka naanay hala sohõ, i goo boŋhaway ra. A nee i se: «[Jaayan goo war kone ne ra wala?»

⁴² I kate a se hamiisa tonante dunbu foo.

⁴³ A n'a zaa k'a ŋaa jiney ra.

⁴⁴ A nee i se: «Wey ti ůenney kaŋ ay n'i har war se waatoo kaŋ ay goo war game. Kala hayey kul kaŋ hantumandi ay ga Musa aůariyaa nda annabey citaabey nda Zabur citaaboo ra ma tabati.»

⁴⁵ Woo banda ga, a na lakkaley feeri hala i ma faham hayey kaŋ hantumandi Citaaboo ra se.

⁴⁶ A nee i se: «A hantumandi kaŋ kala Almasihu ma zarabi, de a ga tun bukawey ra jirbi hinzantoo hane.

⁴⁷ De mo tuubiroo, zunubey yaafaa se, ga waazandi nga maapoo ga gandawey kul se ka sintin nda Žerizalem.

⁴⁸ War ti hayey wey seedewey.

⁴⁹ Nga ne, woo kaŋ ay Baaba Irkoy nee nga g'a noo, agay, ay g'a sanba war se. Amma war, war ma cindi koyraa woo ra hala Irkoy beene hinoo ma zunbu war ga.»

Isa yee beenaa ra

(Marku 16.19-20; Teegoyey 1.9-11)

⁵⁰ Isa na borey ka koy taray hala Betani koyraa here. A na nga kabey jer ka gaara i se.

⁵¹ Kaŋ a goo ma gaara i se, a fay nda ey, de a zandi ka koy beenaa ra.

⁵² Ngi, i sujudu a se, de i yee Žerizalem nda jaali beeri.

⁵³ Alwaati kul i goo Irkoy hugu beeroo ra, i g'a saabu.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 29 Jan 2022

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328